insan • düşünce • kültür

insicam

46

77 Yıldır Yanan Cennet: KEŞMİR

Aslan Balcı: **Hindistan, Keşmir'in Demografik Yapısını Değiştiriyor**

Muhsin Ramazan İşsever: **Urdu Dilinin Keşmir Tarihçesi**

Abdullah Zerrar: **Küresel Adalet Çıkmazı ve Uluslararası Sistemin İki Yüzü: Keşmir ve Filistin •**

Mucahid Yıldız: **Aksa Tufanı'nın Akşam Ülkelerine Tesiri**

SAYI 46 • Aralık • 2024

Öznur Görür Kısar / Kalemi, İsyanı, Sevdayı Sevmeyelim de Ne Edelim? • Mustafa Eser / Öz Servetimiz: Tercihimizi • Ahmet Poçanoğlu / Kar Sevinci • Adem Ceylan / Tufandan Sonra Ben • Şehnaz Fındık İnan / Keşmir'de Siyasi Statü ve Çatışma Çözümü • Danial Shoukat / Keşmir'de İnsanlığa Karşı Suçlar ve Devlet Destekli Soykırım • Zehra Tunç / Keşmir'in Sessiz Şarkısı • Nihal Pakırdaşı / Duamız: Şen Olasın Keşmir • Gözde Çimen / Yeşil Dağların Ülkesi Kimin? • Mustafa Özsaray /İngiltere'nin Keşmir'i İşgali ve İhanetler: Hâce Muhammed Hasan Ahrârî'nin Keşmir Raporu• Jahıdul Islam Sarker / Keşmir: İşgal Altında Kalan Müslümanların Sessiz Çığlığı • Elif Atabaş / Sınır Kapısındaki Deniz Kızı • Betül Yavuz / Bir Seyir Hali ya da Yaşamak Umrumdadır• Zübeyir Şekerci / İşbiliyye'den Faro'ya

ŞECERE YAYINDA...

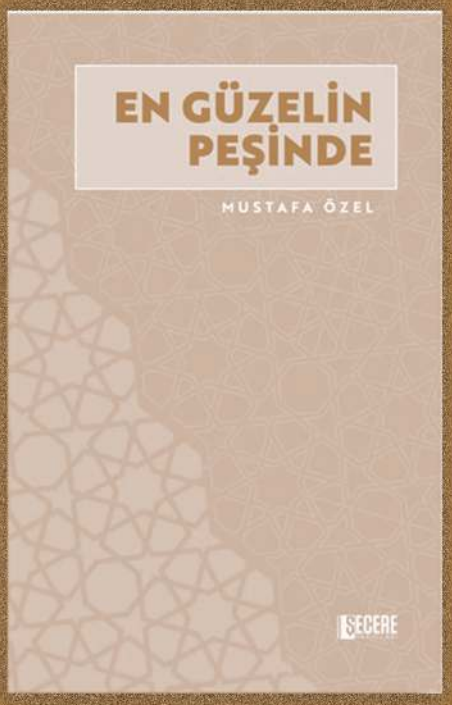

ŞECERE YAYINLARI

Kitaplara buradan ulaşabilirsiniz

insicam
insan • düşünce • kültür

İMTİYAZ SAHİBİ
İnsan ve Medeniyet Hareketi Adına
Kemal Özden

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa Özel

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Mehmet Bulayır

EDİTÖR
Şehnaz Fındık İnan

SON OKUMA
Feyzanur Kalaycı

KAPAK GÖRSELİ
Şifa Yaratılmış Küçüker

YAYIN KURULU
Ahmet Geçer
Cemal Balıbey
Ebubekir Dilekçi
Fatih Büyükkara
Haluk Nas
Mustafa Özel
Mehmet Bulayır
Raif Nas

ISSN: 2757-9271

GRAFİK UYGULAMA
Hanne Nur Özden

YAYIN TÜRÜ
Ayda bir yayınlanır.
Yerel Süreli Yayın.
Ücretsizdir.

Yazı ve reklamların içerik sorumluluğu sahiplerine aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Dergimize, www.insicam.net adresinden erişebilirsiniz.

Nasîr olanın adıyla.

Bir miladi yılı daha geride bırakmak üzereyiz. 2024'ün en sıcak gündem maddesi, kuşkusuz 7 Ekim 2023 Cumartesi günü başlayan Aksâ Tufanı sonrasında siyonistlerin başlattıkları katliamlardı. Yıllardır tanık olduğumuz siyonist cinayet ve zulümler, kelimelerle ifade edilemez hâl aldı. Her türlü silah ve teknolojik aygıtlarla Gazze'yi yerle bir eden, silahsız ve savunmasız Gazze halkına insanlık ve hukuk dışı uygulamalarda bulunan işgalciler, İzzeddin Kassâm Tugayları karşısında başarısız oldu. Bu başarısızlığı işgalci devlet içinden de kabul edenler çıktı. Duamız ve umudumuz Filistinli, Gazzeli kardeşlerimizin kendi topraklarında istedikleri hayatı bir an evvel yaşayabilecekleri bir ortama kavuşmaları. Rabbim bunu bize, en kısa zamanda göstersin inşallah.

Yüce Devletimiz Osmanlı yıkıldığında başta İngilizler olmak üzere Avrupalılar bize sorunlu bir coğrafya bıraktılar. Bunun en bilineni, Filistin'dir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında, 1940'ların sonlarında Hindistan'dan çekilen sömürgeci İngilizler, kurulan iki devletin arasında her an patlamaya hazır bir bölge bıraktılar: Keşmir. Bölgede 14 Ağustos 1947'de Hindistan ve Pakistan adıyla iki devletin kurulması, birçok sorunu beraberinde getirdi. Dergimiz *İnsicam*, yılın son sayısının dosya konusunu *Keşmir* olarak belirledi. Coğrafi olarak bize uzak olan ancak kalben yakın olduğumuz bu coğrafyayı, buradaki kardeşlerimizi gündeme taşımak istedik. Beğeneceğiz bir dosya olduğunu umuyoruz.

Kasım ayının son günlerinde Suriye'de, özellikle Halep ve çevresinde yaşanan sürpriz gelişmeler, hepimizi heyecanlandırdı. Yıllardır halkını inim inim inleten Beşşâr Esed ve Baas rejiminin bir an evvel sona ermesini, cân-ı gönülden niyaz ediyoruz.

Ocak 2025 sayımızda buluşmak üzere yegâne yardımcımız olan; her zaman, her yerde ve her şartta kullarına imdat edene, *Nasîr* olana emanet olunuz.

Mustafa ÖZEL
Genel Yayın Yönetmeni

İÇİNDEKİLER

05 *Çizgi* Hilal ÖZDER

06 *Kalemi, İsyanı, Sevdayı Sevmeyelim de Ne Edelim?*
Öznur GÖRÜR KISAR

08 *Öz Servetimiz: Tercihimiz*
Mustafa ESER

10 *Kar Sevinci*
Ahmet POÇANOĞLU

14 *Tufandan Sonra Ben*
Adem CEYLAN

18 *Hindistan, Keşmir'in Demografik Yapısını Değiştiriyor*
Aslan BALCI

22 *Keşmir: İşgal Altında Kalan Müslümanların Sessiz Çığlığı*
Jahıdul Islam SARKER

24 *Keşmir'de Siyasi Statü ve Çatışma Çözümü*
Şehnaz FINDIK İNAN

28 *Keşmir'de İnsanlığa Karşı Suçlar ve Devlet Destekli Soykırım*
Danial SHOUKAT

32 *Küresel Adalet Çıkmazı ve Uluslararası Sistemin İki Yüzü:Keşmir ve Filistin*
Abdullah ZERRAR

38 *Urdu Dilinin Keşmir Tarihçesi*
Muhsin Ramazan İŞSEVER

42 *Keşmir'in Sessiz Şarkısı*
Zehra TUNÇ

44 *Duamız: Şen Olasın Keşmir*
Nihal PAKIRDAŞI

46 *Yeşil Dağların Ülkesi Kimin?*
Gözde ÇİMEN

48 *İngiltere'nin Keşmir'i İşgali ve İhanetler: Hâce Muhammed Hasan Ahrârî'nin Keşmir Raporu*
Mustafa ÖZSARAY

54 *Aksa Tufanı'nın Akşam Ülkelerine Tesiri*
Mucahid YILDIZ

56 *Sınır Kapısındaki Deniz Kızı*
Elif ATABAŞ

60 *Bir Seyir Hali ya da Yaşamak Umrumdadır*
Betül YAVUZ

62 *İşbiliyye'den Faro'ya*
Zübeyir ŞEKERCİ

Çizgi: Hilal Özder

Kalemi, İsyanı, Sevdayı Sevmeyelim de Ne Edelim?

Öznur GÖRÜR KISAR

Yazmak...

Bir sese söz olmak,

Bir şarkıya nota,

Bir türküye derin bir "ah" olmak değil midir?

Yazmak; ince ince, için için yanıp tüten cılız bir ateşin, boğucu dumanına bir çıkış yolu, ufak bir pencere açmak gibi sanki.

Işığa açılan o ufak pencereyle, gönül evinin boğucu bir dumanla savaşıp nihayet nefes alması, isli ve puslu havadan temizlenip arınması gibi yazmak...

Yazmak baharı katık eyleyip kelimelere, bir can simidi olmak değilse nedir aşıklar için?

İnce, cılız bir aşık "ahı"na eş kılmak değil midir, bir şiirin mısralarını?

Yazmak, mahçup bir isyan olur belki, sıkışmış kalmış bir özlemin içerisinde ah eden, garip bir sedaya.

Hırçın dalgalarıyla kıyasıya dövdüğü bir deniz coşkusudur belki, söyleyecekleri epey birikmiş olan.

Değil midir yazmak; bir terziye istediği renkte bir fistanı yeryüzü renklerine boyayıp, giydirmek?

Yazmak, bir demirci ustasının döve döve, ateşte pişe pişe eserinin bir hayal-i esrara dönüşmesidir belki de.

Değil midir yazmak bir sıcak aşa, bir yudum suya merhameti azık eylemek?

Değil midir yazmak, tutkusu bir muallimin çilesine eş uslanmaz bir dert?

Yazmak değil midir ince ince ısıtması bir kış güneşinin, iyiden iyiye buza dönen, ince narin parmakların beklenen bütün mevsimlerde?

Yazmak sahi neydi?

İçinde olan bitene eş kılıp, şahit tutmak mı, dudaktan dökülmezden evvel kağıda.

Yazmak, siz söyleyin a dostlar; bir derde derman olmuyor, bir çare olmuyorsa yaralarımıza, nasıl kendimizi buluyoruz o satırlarda? Nasıl yalnız ruhumuza eş oluyor da, kendimizi gurbet elde yarensiz hissetmiyoruz o halde siz söyleyin a dostlar?

Sustuklarımız nasıl can bulacak o zaman? Söyleyiverin hele...

Nefes nefese koşup kıyasıya kaçtıklarımıza, nasıl yakalanıp teslim olacağız yazmak eylemi olmasaydı eğer?

Yazmak olmasaydı dünyanın vicdanına, tarihe nasıl not düşülür? Söyleyiverin hele...

Bazan sadece yazmak gelirse elden, yapılacak olanın en hafifi ile yetinmek, gönülden istenilen, nihai bir çaba değildir elbette.

Değil mi ki bütün kalemler sevdayı, bütün mürekkepler isyanı, bütün cümleler savaşı yazsa, durması lazım gelmez mi dünyanın?

Heyhat! Ne duruyor dünya, ne bitiyor insan fitnesi, ne kılıyor insan olmak bizi bütün bunların tümünden azade...

Yazmak değil midir ince ince ısıtması bir kış güneşinin, iyiden iyiye buza dönen, ince narin parmakların beklenen bütün mevsimlerde?

Öz Servetimiz: Tercihimiz

Mustafa ESER

"...Hakikatin insana sunulduğu vasat ve vasıta, tabi bir dilde insanlara ulaşan vahy bu vahyi insanların intersubjektif bir şekilde anlamsına ve iradi ve ihtiyari bir şekilde kabulüne sunan bir insan bir Peygamber'dir.... Hakikatin iki ciheti vardır: birisi ittifak diğeri ihtilaf. İslam tam da bu ittifak ve ihtilaf arasındaki ilişki de yaşanır."
Tahsin Görgün

"Klasik İslam âlimleri, Kur'an'daki her ayetin tek bir anlamına bağlı kalmaksızın, birçok yorumuna sahip olmaktan gurur duymuşlardır."
Thomas Bauer

Tercihlerimizle işleriz hayatı. Tercih etmediğimizi sandığımız zamanlarda maruz kalırız. Maruz kalmayı tercih etmiş oluruz bu durumda. Sonuçlardan sorumluyuz, hasılı. Tercih yoksa sorumluluk yoktur zannı, bir yanılgıdır. Zira sorumluluğu reddetmek de, sorumluluğumuz yokmuş gibi davranmak da tercihtir. Tercih etmemek de bir tercih şeklidir yani. Maruz kalmak da; bu maruz kalışı mağduriyete çevirmek de... Böylece devam eder gider.

Bazıları, olabildiğince uzak kalmayı ve icrada olmamayı kazanç ya da güvenli zemin olarak kabul ederler. Güya akıllı davrandıklarından belli bir mesafede kalmayı ve bu mesafeden manzaranın tadını çıkarmayı bilirler. Oradadırlar bir yönüyle ama bir yönüyle de değildirler. Bir yerdedirler ama bu yer o kadar belirsizdir ki hiçbir yerdedirler. Bu güvenlikli alanda sürekli seyretmek, akışa bakıp kişisel ikballerine göre konumlanmak, pek çok tedbir almak en mahir kabiliyetlerindendir. Burada tercih edilen durum, muteber bir makam olmaktan çok uzak bir ilkellik halidir.

İnsan eylemelidir, işlemelidir, kılmalıdır, inisiyatif almalıdır. İnsan devinimi, salihata tebdil olacaksa bunun yolu, devinimin istikametinin olmasındadır. Devinim, derde şifa olacaksa ilkeli olmalıdır. Devinim, izah edilebilir olacaksa şeffaf olmalıdır. Devinim, dönüştürecekse samimi olmalıdır. Devinim, yayılsın ve kuşatsın denilirse, tahammül edilmelidir. Devinim, devinimi doğurur. Döngüsel bir derinleşme, doğan yeni devinimlerle mümkün olur. Bu imkân, devinimden kaçmanın mümkün olmadığının bezmiş kabulünde değil; devinimin muazzam bir ikram ve zemin olduğunun anlaşılabilmesindedir. İnsan, her türlü icrasında pek çok hesap yapmakla mükelleftir. Maksadın hasıl olması, bu hesaplardaki titizliktedir. Öncelikle "ne icra edilmeli?" sorusuna cevap verilmelidir. Ardından, mevcudun ne olduğu görülmeli ve durum kabullenilmelidir. Sonra; nereden, nerede, nasıl, niçin, neyle, kiminle başlanacağı gibi pek çok hesap incelikle yapılmalıdır. Her biri birer devinim olan bu devinim terkibi, insanın işlediği ama aynı zamanda insanı işleyen bir mevkidir. İşte bu mevkideki her durumun yürütücüsü tercihlerdir. Devinim devinimi doğurduğu gibi tercihler de tercihleri doğurur.

Tercih edebilme kabiliyeti damıtılabilir. Yanlışı tercih etmek her zaman yanlıştır diyemeyiz. Yanlış tercih, bir derse dönüştürülebilir. Yanlış tercih, tercihin yanlışlığı reddedildiğinde ya da mazeret imali ile aklanmaya çalışıldığında ortadaki vakıa da, elde edilen netice de yanlıştır. Bu, dosyaya yanlış olarak kaydedilecektir. Tercih tercih işleriz ömrü. Tercih, iradenin tezahürü; imanın ise rahmidir. Tercih yoksa iman yok hükmündedir. Dolayısıyla, tercih yoksa salihat da hasenat da yoktur. Peki, tercih yoksa seyyiat var mıdır? Evet! Çünkü tercihi reddetmek ya da ihmal edip akışa körü körüne boyun bükmek ki yukarıda ifade edildiği üzere bu da bir tercihtir, kötülüğün ta kendisidir. Atalet de cehalet de gaflet de meşru mazeret olamaz. İnsan bu halleri de kendisi seçer ya da bu hallerden kendi seçimiyle azat olur.

Tercih, elimizdedir. Kudretimizin nişanesidir. Bize aittir; öz servetimizdir. Kendisi hem salih ameldir hem de salih amelin illetidir. Kendisi hem vebaldir hem de vebal olacak işlerin illetidir. Tercih, ilham edilen fücurun da takvanın da sebebidir. Başımıza gelenler, kendi ellerimizle yaptıklarımız; yani tercihlerimiz yüzündendir. Evet, bazı durumlar bize iktidar alanımızın dışındaymış gibi görünür. Esasında öyle değildir ama bazen öyle görünür ve bu görünür olanın dışında başka bir durumu kabullenmek mümkün olmaz. Maruz kalmayı, zillet olarak görmeyi tercih etmemektir bize düşen. Bana dokunan elimde değil, evet; ama ona göstereceğim tepki ve alacağım tavır elimde. O halde tepkimi de tavrımı da dolayısıyla duygularımı da ben tercih ederim. "Elimde değil" demek, aslında "elim, yani kudretim yeterince idmanlı değil" demektir. Elimi, yani kudretimi; yani ben beni olması gerektiği kadar besleyemedim, beslemedim, demektir. Bu hali ben tercih ettim, demektir.

Küçük küçük tercihlerle büyük tercihlere geliriz. Büyük tercihlerde, çok önemsenmeyen küçük tercihler son derece etkilidir. O halde, en küçük adım bile ya cennete ya da cehenneme yaklaştırır, diyebiliriz. Yapılan her eylemin bir yönü vardır. Atılan her taşın düştüğü bir yer vardır. Söylenen her sözün kaydedildiği bir defter vardır. Küçümsenebilir elbette her biri. Bu da bir tercihtir. Ama küçümsemek merduttur. Arif olan, küçük görmeyi değil O'na işaret eden her ayetin çok büyük olduğunu görmeyi, göremiyorsa görmek için çaba sarf etmeyi tercih eder.

Kar Sevinci

Ahmet POÇANOĞLU
Emekli Konya İl Müftüsü

Kar yağınca "Kış mü 'minin baharıdır." hadisini hatırlayarak bir sevinç kapladı içimi. Sonra, kar kelimesi Kur'an-ı Kerimde var mı diye merak ettim. İbn-i Abbas'ın Nur Suresi,43. ayetindeki'': مِنْ بَرَدٍ '' kelimesine kar anlamını verdiğini ve kar semadan inen beyaz bir şeydir ama ben onu hiç görmedim'' dediğini görünce merakım arttı. Ardından, rivayet ve dirayet tefsirlerinden bu ayet-i kerime ile ilgili görüşleri kısaca aktardım.

{أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ}

[النور : 43]

Ayet-i Kerimenin Meali:
Görmez misin ki Allah bulutları (dilediği yere) sürüklüyor; sonra onları bir araya getirip üs tüste yığıyor. İşte görüyorsun ki, bunlar arasında yağmur çıkıyor. O, gökten, sanki oradaki dağlardan da dolu indirir. Artık onu dilediğine isabet ettirir; dilediğinden de onu uzak tutar, bu bulutlardan çıkan şimşeğin parıltısı neredeyse gözleri alır! (Nur Suresi; 43.)

Bazı kelimelerin İzahı:

يزجي : Sevk Ediyor. ازجاء : Bir şeyi kolaylıkla ve rahatlıkla sevketmek demektir.

سحب : sürüklenmektir, eteğin/kuyruğun ve insanın yüzüstü sürüklenmesi gibi. سحاب (Bulut) kelimesi de bu anlamdan alınmıştır.

Kelime; lâfız itibariyle müfrettir, ancak anlamı çoğuldur. Bulutun bu ismi alması ya rüzgârın onu sürüklemesinden veya onun suyu taşımasından ya da sürüklenerek geçmesindendir. İçinde su olsun veya olmasın buluta سحاب denir.

Allah (cc.) buyuruyor ki:

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْراً بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهٖ حَتّٰى اِذَآ اَقَلَّتْ سَحَاباً ثِقَالاً سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَيِّتٍ فَاَنْزَلْنَا بِهِ الْمَآءَ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتٰى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

Rüzgârları rahmetinin önünde müjde olarak gönderen O'dur. Nihayet o rüzgârlar ağır bir bulut yüklenince onu ölü bir memlekete sevk ederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız. İşte ölüleri de böyle çıkaracağız. Herhalde bundan ibret alırsınız. (A'raf Suresi;57)

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفاً وَطَمَعاً وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ

Size korku ve ümit duyguları içinde şimşeği gösteren ve yağmur dolu bulutları meydana getiren O'dur. (Ra'd Suresi;12)

Bazen " سحاب "bulut lafzı zikredilir. Fakat onunla benzetme yoluyla gölge ve karanlık kastedilir, Allah buyurur ki:

اَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ يَغْشٰيهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهٖ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهٖ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ اِذَآ اَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ يَرٰيهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللّٰهُ لَهُ نُوراً فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ

Onların amelleri, engin denizdeki karanlıklara da benzer. Üst üste dalgaların kapladığı bir deniz. Daha üstünde de bulutlar (kara bulut gibi) var. Birbiri üstüne karanlıklar. Neredeyse elini çıkarsa onu göremeyecek. Bir kimseye Allah nûr vermemişse, onun aydınlıktan asla nasibi yoktur. (Nur Suresi;40)

ركام : üst üste toplu bir küme, birbirine katıp ayrı ayrı olan parçaları bir yığın hâline getirme.

الودق : yağmur. Vedk, ister şiddetli, ister hafif olsun, her türlü yağmur manasınadır.

برد : Sıcaklığın zıddı soğukluk demektir. Yağmurun havada donup asılan türüne denir, dolu yağmak, kar ve dolu yağdıran bulut anlamına da gelir.

من برد : Yerde de taştan dağlar olduğu gibi gökteki dolu dağlarından dolu indirir, demektir.

Kısa Tefsiri:

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يزجي سَحَاباً، ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ،ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَاماً:

Baksana! Görmez misin ki Allah birtakım bulutları (çıkarıp) sürüyor; sonra onları bir araya getirip üst üste yığıyor.

Allah Tealâ ilk meydana getirilmesinde zayıf olan bulutlan kudreti ile sürer, dağınık parçaları bir araya getirip üst üste yığar ve onları birbirine ekleyip bir kütle haline getirir. Çünkü bulut, ancak

Semadan murat, gök kubbedir ve yerde taşlardan dağlar bulunduğu gibi göklerde de dolu dağları bulunmaktadır. Buharlar yükselirken, eğer onları çözen hararetle karşılaşmadan havanın soğuk tabakalarına kadar yükselirlerse ve soğuk daha da şiddetlenirse, buharlar orada yoğunlaşıp bulut haline gelir; eğer soğuk şiddetlenirse, yağmur olarak yağmaya başlar; eğer soğuk şiddetlenip de yoğunlaşmadan önce buhar derecesine gelirse kar olarak yağar, yahut dolu olarak yağar. Bazen hava, aşırı derece soğur ve sonunda büzülüp buluta dönüşür ve ondan yağmur veya kar yağar. Bütün bunlar üstün hikmetlere ve maslahatlara dayanan ilâhî iradenin sonuçlanır.

bu nitelikte olduğu zaman çok su ihtiva edip suyu taşır. Bütün bunlar ise, Allah'ın (cc.) yarattığı ilginç şeylerdendir bu durum, O'nun mülkünün, gücünün ve kuvvetinin delillerindendir.

"Görmez misin ki Allah bulutları sürüyor..." âyetinde; kalp gözlerinle: "görmez misin ki Allah bulutları" yine kendisinin dilediği yere "sürüyor" veya Fahreddin Razi'nin ifadesiyle, "akıl gözüyle görmedin mi?" demek olup burada maksat, dikkat çekmektir.

فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِه:

Bir de bakıyorsun ki; bunlar arasından yağmur çıkıyor. Bulutlar ağırlaştığı zaman Allah Teâlâ, aşılayıcı rüzgâr gönderir de bu rüzgâr bulutlara (yağmur) aşılar, sağanak ve iri taneli yağmurlar yağar.

وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَّاءِ مِنْ جِبَالٍ
فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ
يَشَّاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَّاءُ

: **O, gökten, oradaki dağlardan (dağlar büyüklüğünde bulutlardan) dolu indirir. Artık onu dilediğine isabet ettirir; dilediğinden de onu uzak tutar.**

"Allah, gökteki dağlar misali kütlelerden dolu da indirmekte, onu istediğine çarptırmakta, istediğinden de uzak tutmaktadır." İşte Allah (cc.) bu şekilde yağdırdığı doluyu dilediği kuluna isabet ettirir de onun ekinine, meyvesine ve hayvanlarına zarar verir. Böylece dolunun isabet ettiği kimse, bedenî ve malî zarar görür. Allah cc. dilediğinden de doluyu uzak tutmaktadır; onu, başka yöne çevirir, zarar vermez, onun zararlarından kurtulur.

Semadan murat, gök kubbedir ve yerde taşlardan dağlar bulunduğu gibi göklerde de dolu dağları bulunmaktadır. Buharlar yükselirken, eğer onları çözen hararetle karşılaşmadan havanın soğuk tabakalarına kadar yükselirlerse ve soğuk daha da şiddetlenirse, buharlar orada yoğunlaşıp bulut haline gelir; eğer soğuk şiddetlenirse, yağmur olarak yağmaya başlar; eğer soğuk şiddetlenip de yoğunlaşmadan önce buhar derecesine gelirse kar olarak yağar, yahut dolu olarak yağar. Bazen hava, aşırı derece soğur ve sonunda büzülüp buluta dönüşür ve ondan yağmur veya kar yağar. Bütün bunlar üstün hikmetlere ve maslahatlara dayanan ilâhî iradenin sonuçlanır.

Ayette doğrudan kardan söz edilmemekle beraber, bin küsur sene sonra bilinebilen meteoroloji olaylarını bu kadar detaylı açıklayan Kur'an'ın kardan habersiz olduğu düşünülemez. Ayette doğrudan kar (ثلج) sözcüğünün kullanılmamasının hikmetlerinden biri, Kur'an'ın ilk muhatapları olan Hicaz bölgesindeki insanların bu konuda fazla bilgi sahibi olmamalarıdır, kara dolaylı olarak "dolu" ifadesiyle işaret edilmiştir. Allah (cc.) karı hiç görmeyen kavme hitabında "dolu" dan söz etmektedir. Çünkü, onlar dolunun yağışını bilirlerdi. Ve bu oralarda çokça görülürdü. Ancak kardan söz edilmemektedir. Çünkü, ülkelerinde kar hiç yağmazdı..

Kur'an-ı kerimde Kardan açıkça söz edilmemiş olmakla beraber; hadislerde açıkça kardan bahsedilmiştir. Şimdi bu konu-

daki hadislerden birkaçını aktaralım:

في قوله صل الله عليه وسلم: “ «اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالبَرَدِ”

“Allah’ım! Günahlarımı kar ve dolu suyu ile yıka…” (Buhari, Ezan,89; Daavat, 39,44,46; Müslim, 304, Mesacid, 147)

Hadiste “günahların kar ve dolu” ile yıkanmasını istemek, Allah’ın sonsuz affını, rahmetini, keremini, lütfunu bütün samimiyetiyle istemekten kinayedir.

يَقُولُ: صَلَّى رَسُولُ اللهِ صَلَّى “ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى جَنَازَةٍ: «اللهُمَّ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ”

Hz. Peygamber (sav) cenaze namazını kılarken ölü için yaptığı duaları arasında “Allah’ım! Onu su, kar ve dolu ile yıka.” Şeklinde dua etmiştir. (Müslim, Cenaiz, 85, 86; Nesaî, Cenaiz, 77; İbn Mace,Cenaiz, 23)

أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: «إن حوضي أبعد من أيلة من عدن. لهو أشد بياضا من الثلج. ”وأحلى من العسل باللبن”

Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlar: **Andolsun o(nun suyu) kardan beyaz, ballı sütten daha tatlıdır.** (Müslim, Taharet, 26)

يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

: bu bulutlardan çıkan şimşeğin parıltısı neredeyse gözleri kör edecek.

Şimşek anlamına gelen Arapça ”berk" kelimesi, buluttan çıkan parıltı demektir. Şimşekle ilgili olarak, ”Berk, bulut kütleleri içinde, bulut parçalarının çarpışması sonucunda ortaya çıkan kıvılcımdır” denilmiştir. Yani, bu bulutun şimşeğinin ışığı ve sürati o kadar müthiştir ki, neredeyse ona ilişen gözleri alıverecek. Gözlerin zikredilmesi, şimşeğin korkunçluğunu ve tesirinin şiddetini beyan etmek içindir. Sanki gözler kapalı da olsa onları alacak kör edecek.

Şimşek öyle parlak ki; Onun kemal-i kudretine delildir. Çünkü zıttan (sudan) zıt (ateş) çıkarmaktadır. Şimşeğin geçici körlüğe neden olması belirgin zararlarından yalnızca birisidir.

Şimşek anlamına gelen Arapça ”berk" kelimesi, buluttan çıkan parıltı demektir. Şimşekle ilgili olarak, ”Berk, bulut kütleleri içinde, bulut parçalarının çarpışması sonucunda ortaya çıkan kıvılcımdır” denilmiştir. Yani, bu bulutun şimşeğinin ışığı ve sürati o kadar müthiştir ki, neredeyse ona ilişen gözleri alıverecek. Gözlerin zikredilmesi, şimşeğin korkunçluğunu ve tesirinin şiddetini beyan etmek içindir. Sanki gözler kapalı da olsa onları alacak kör edecek.

Tufandan Sonra Ben

Adem CEYLAN

Yaşadığımız yüzyılın hâkim psikolojik yaklaşımı, yıllardır insanlara özel olduklarını, en önemli kişinin kendileri olduğunu ve mutlulukları için her şeyi yapmanın mübah olduğunu anlattı. Bu rüyayı gerçek zannederek yaşayan insanlar, kendilerini o kadar hayatın merkezine öyle bir yerleştirdiler ki onların duygu durumunu en iyi ifade eden deyim "benden sonra tufan" deyimi olabilir.

Kendimizi içinde yaşarken bulduğumuz bu evrenin büyük bir kısmı, ontolojik olarak sınırlı olan insan zihninin doğrudan soyutlama yapmaksızın idrak edebileceği basitlikte değildir. İnsanoğlu, doğası gereği, gerçekliği kendine benzettiği ama daha basit olanı üzerinden idrak etmeye mütemayildir. Karmaşık olanı daha basit üzerinden ve bilinmeyeni bilinen üzerinden anlama çabası, dünyayı ölçülebilir ve hakkında bilgi üretilebilir hale getirir. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, anlam üretiminin merkezinde yer alan insan, dünyevi durumlara bilinçle yönelir. İnsan, kendi varlığına dâhil olan her şeyi adeta bir fabrika gibi işler ve bunları yeni teşekküller halinde toplumsal uyumun parçası haline getirir. Dış dünya, dil olmadan insan için idrak edilebilir değildir. Ancak dil, dış gerçekliği yalnızca olduğu gibi yansıtmaz; bazı durumlarda gerçekliği fiilen kendisi inşa eder. Dünyanın anlaşılabilmesi için, dış dünyadaki nesnelerin önce anlamlandırılması, ardından kavram-

sal bir çerçeveye oturtularak dile gelmesi ve nihayetinde dil aracılığıyla yeniden inşa edilerek yaşam alanları oluşturulması gerekir. Paradigmatik çerçevesi Aristoteles tarafından çizildiği için, iki bin yıllık serüveni boyunca onun adıyla anılan bu düşünce biçimi, moderniteyle birlikte büyük bir dönüşüm geçirmiştir.

İnsanın Tanrı'yla, evrenle ve diğer insanlarla kurduğu ilişkinin mahiyetinde büyük değişikliklere yol açan modernite, XV. ile XVI. yüzyıllarda başlayan insan ve evren tasavvurundaki değişimlerin ve ardından gelen bilimsel, teknolojik, siyasi ve iktisadi devrimlerin bir sonucu olarak köklü bir paradigmatik dönüşüm şeklinde algılanabilir. Modernlik, nihayetinde Avrupa'da kristalize olmuş; "insan-merkezli epistemoloji, Newtoncu mekanistik kozmoloji ve rasyonel ahlak" ilkelerine indirgenebilecek bir zihniyet formudur.

Yazının girişinde temas ettiğim, insanı üreten modernlik, yaşadığı birçok revizyonla birlikte ideal siyasi ve iktisadi zeminine 20. yüzyılın başlarında kavuştu. İngiltere öncülüğünde şekillenen bu yapı, fikri, siyasi ve iktisadi istikrarını; iki bin yıl boyunca horlanan, sürgün edilen ve öldürülen Yahudilere bir devlet armağan etmekte buldu. Coğrafi olarak uzaklaşan, ancak iktisaden ve itikaden iç içe geçen Hristiyan ve Yahudi dünyası, bu yeni durumu bölgenin kadim halklarına dayatmak için Arap devletlerini suni şekilde galip gelmeye zorladı. Neredeyse bir asra yaklaşan bu yeni durum, siyaseten içselleşmeye başlarken, mağlubiyetin ve boyun eğmenin bölge halkları için tek hakikat olduğu defacto bir gerçeklik olarak dayatılıyordu. Ancak bir tufan koptu. "Benden sonra tufan" diyen insanlığın kendini içinde bulduğu bu tufan, adeta Mescidi Aksa'ya nispetle bölge halklarına en uzak olanı yakın etme çağrısıydı.

Aksa tufanında ilk boğulan, uzun zamandır adım adım işlenen İbrahim Anlaşması ile ifşa edilen normalleş süreci oldu. Nitekim öyle de gerçekleşti. Her ne kadar Müstebit Arap yöneticiler Gazze halkından ve Hamas'tan en az

Aksa tufanında ilk boğulan, uzun zamandır adım adım işlenen İbrahim Anlaşması ile ifşa edilen normalleş süreci oldu. Nitekim öyle de gerçekleşti. Her ne kadar Müstebit Arap yöneticiler Gazze halkından ve Hamas'tan en az İsrail kadar nefret ediyor olsalar da bu düşmanlıklarını ve Kudüs'e ihanetlerini böyle bir tufan zamanında icra edemezlerdi. Tufan evvelen İbrahim anlaşmalarını silip süpürdü.

Tufanın başlangıcından bu yana geçen uzun süreye rağmen yaşanan katliama seyirci kalan küresel sistem, Aksa Tufanı'nın dünya halklarında oluşturduğu karşılıkla büyük bir erozyon yaşıyor. Kassam tugaylarının tufanın ilk anlarından itibaren ortaya koyduğu tablo, hangi çağrının idealleriyle gerçeklik arasındaki mesafeyi kapattığını açıkça ortaya koydu. Esirlerine muameleleriyle, "Ahlak, sukut etme ihtimali olmayan hususlardandır." diyen İslam ilim geleneğinin inşa ettiği toplum ve hareketlerin hayali olmadığını ve bu geleneğin en sahici varisi olduklarını ispatladılar.

İsrail kadar nefret ediyor olsalar da bu düşmanlıklarını ve Kudüs'e ihanetlerini böyle bir tufan zamanında icra edemezlerdi. Tufan evvelen İbrahim anlaşmalarını silip süpürdü.

Bölgenin en demokratik, en müreffeh ve insan haklarına en saygılı ülkesi olarak lanse edilen İsrail'in bu imajının büyük bir yalandan ibaret olduğunu tüm Filistin haklı biliyordu. Ancak Batı halklarının bu yalana karşı uyanması için bir tufan gerekmişti. Tufan, ikinci olarak bu hayali imajı yerle bir etti.

Bağrımıza saplandığı günden bugüne kendisi ile karşı karşıya gelen birçok Arap devletini mütemadiyen mağlup eden İsrail rejimin yenilmesi imkânsız olarak algılandığı, askeri ve sınai alt yapısının bölge devletlerince egalesinin mümkün olmadığı müsellem bir hakikat gibi tüm insanlığa ezberletilmeye çalışılırken; bir Ekim sabahında kopan tufan salisen bize zorla ezberletilmeye çalışılan bu ezberi de yuttu.

İsrail'in kuruluşunu kurgulayanlar, başka coğrafyalarda işledikleri cürümler dolayısıyla sabıkalarını tüm insanlık önünde gizlemekten uzak olsa da; zamanla evrensel insan hakları, demokrasi ve hukukun egemenliği gibi albenili kavramlarla süsledikleri yeni bir düzen kurmayı başardılar ve dünyayı bu yalanlara inandırdılar.

Varlıklarda mevcut olan en temel güdünün hayatta kalmak olduğu söylenir. Bu durum, her bir insan teki için geçerli olduğu gibi, her türlü düşünce, inanç, grup ve din için de geçerlidir. İnsan-lık-a saadet vaat eden her düşüncenin veya dinin en çok zorlandığı alan, ideallerle gerçeğin karşı karşıya kaldığı noktadır. Neredeyse her inanç ve görüş, varoluşunu başka bir inancın, grubun ya da düşüncenin varlığını ortadan kaldırmakta görmüştür. Başka düşüncelere, gruplara ve dinlere saldıran, onları yok etmeye çalışan, yaşama hakkı tanımayan iddialar özgüven sorunu taşıyan iddia ve çağrılardır. İddiasından ya da çağrısından emin olamayanlar, başkalarının varlığını kendileri için tehdit olarak algılarlar. Oysa bir fikrin, bir grubun, bir dinin veya bir çağrının hem kendi benimseyenlerinin hem de ötekinin inanç ve görüşlerini koruması, onun kuşa-

tıcılığını ve/ya kendine güvenini gösterir. Bu nedenle, başka dinlerle veya ideolojilerle ayrışmanın, hatta onlara karşı olmanın, insan hayatına, aklına, soyuna ya da malına kastetmesi durumunda, o fikirden ya da ideolojiden uzak durulması gerekir. Çünkü nihayetinde, kendi aleyhinde bile olsa başkasına emanı olmayan iddia mensuplarının da emniyetini temin edemez. Tufanın başlangıcından bu yana geçen uzun süreye rağmen yaşanan katliama seyirci kalan küresel sistem, Aksa Tufanı'nın dünya halklarında oluşturduğu karşılıkla büyük bir erozyon yaşıyor. Kassam tugaylarının tufanın ilk anlarından itibaren ortaya koyduğu tablo, hangi çağrının idealleriyle gerçeklik arasındaki mesafeyi kapattığını açıkça ortaya koydu. Esirlerine muameleleriyle, "Ahlak, sukut etme ihtimali olmayan hususlardandır.'' diyen İslam ilim geleneğinin inşa ettiği toplum ve hareketlerin hayali olmadığını ve bu geleneğin en sahici varisi olduklarını ispatladılar.

Aksa Tufan'ını icra eden aklın, tufanın araladığı kapıdan insanlığı geçirme hususunda yapabileceği çok fazla bir şey olmayabilir. Ancak işgale karşı direnen Gazze halkının yanında olamamanın itikadi ve ahlaki ızdırabını yaşayan İslam ümmetinin bu ızdırabını dindirmek adına yapabileceği pek çok şey vardır. Belki de bunların en önemlisi, İsrail'i ortaya çıkaran modern siyaset tasavvurunun paradigmatik temellerini tartışmaya açmaktır. İslam siyaset tecrübesi ve tefekkürünün bugünün insanlığına söyleyeceği sözü olamaz zehabına kapılan islam ümmetinin modern siyaset tasavvurunun paradigmatik temellerini sorgulayacak bir atmosferin oluşumu için yapacakları her iş hem kendi ızdıraplarını dindirecek hem de insanlığın salahına katkı sağlayacak. Modern siyaset tasavvurunun paradigmatik temellerini aradan geçen yaklaşık dört asırlık zamana rağmen yeniden tartışmaya açmak, bu sorgulamanın kapsamını ve derinliğini göstermesi bakımından da önemlidir. Zira ne kadar yaygın ve güçlü olursa olsun bir düşünce biçimin tarihsel olduğu fikri, ancak o düşünce formu etki alanını kaybetmeye başladığı zaman gerçek anlamda idrak edilebilir.

"Benden sonra tufan" diyen modern insanın temsil ettiği değerler dünyasına karşı, "Tufandan sonra ben ne yapmalıyım?" diyenlerin karşı karşıya geldiği bu son virajda, kim bilir, belki de modernitenin düşüşü fikriyle, topraklarımızı savunma cehdinin eş zamanlı ve bağlantılı bir şekilde ortaya konması, tüm insanlık için "Batı'dan sonra" ya bir kapı aralamıştır.

Aksa Tufan'ını icra eden aklın, tufanın araladığı kapıdan insanlığı geçirme hususunda yapabileceği çok fazla bir şey olmayabilir. Ancak işgale karşı direnen Gazze halkının yanında olamamanın itikadi ve ahlaki ızdırabını yaşayan İslam ümmetinin bu ızdırabını dindirmek adına yapabileceği pek çok şey vardır. Belki de bunların en önemlisi, İsrail'i ortaya çıkaran modern siyaset tasavvurunun paradigmatik temellerini tartışmaya açmaktır.

Hindistan, Keşmir'in Demografik Yapısını Değiştiriyor

Aslan BALCI
Gazeteci-Yazar

Jammu Keşmir'in yarısı 27 Ekim 1947'de İngiltere'nin yol vermesiyle Hindistan tarafından işgal edildi. Bir yıl sonra, 14 Mayıs 1948'de, Müslümanlar için son derece kıymetli olan Filistin toprakları, ABD ve yine İngiltere'nin desteğiyle bebek katili Siyonist İsrail'e peşkeş çekildi. Söz konusu her iki İslam beldesinde gözyaşı ve işgal günümüze kadar devam etmektedir. Her iki işgal BM'nin masasına gelen ilk dosyalar olmasına rağmen, bir çözümün bulunmaması tarihin bir kara lekesidir.

Hint askerleri, işgali sonucunda Pakistan'a hicret eden yaklaşık 350 bin sivili katletti. Aynı tarihlerde Siyonist, barbar, işgalci İsrail, 1948'de, 1 milyona yakın Filistinliyi zorla topraklarından çıkararak sürgün etti. Nisan 1948'de, her iki soykırım ve işgal için BM karar aldı. Filistin halkının ayrı bir vatanı olacağı, Keşmir halkının referandumla kendi geleceklerine karar vermesi karara bağlandı. İsrail ve ona destek veren emperyalistler, Filistinlilere devlet kurma fırsatı vermedi. Hindistan da, Keşmirlilerin yaşam haklarını sonlandırmak için günümüze kadar soykırım yapmaya devam ediyor.

Keşmir'de referandum yapılmadı, Filistin halkına bir vatan parçası verilmedi. BM'nin sözünü dinleyen yok: Bundan dolayı, BM'nin yapısı değiştirilmeli. Beş sömürgecinin ve üzerlerindeki üst Siyonist yapının hegemonyası yok edilip, BM'de milletlerin gerçek temsilcileri yerlerini almalı. Güçlü olanların dünyayı yönetmeye kalkmasının sonuçlarını görüyoruz: İşgal, iç savaş, açlık, göç ve esaret sahneleri... Bunlar hep basiretsiz ve güçsüz BM'nin etkili olmayışının neticesidir.

BM uzmanları, 2019'dan bu yana Hindistan'ın uygulamalarıyla ilgili endişelerini dile getiren yaklaşık 25 açıklama yayımlamıştır. Bu durum, Hindistan'ın insan hakları siciline ilişkin artan rahatsızlığı yansıtıyor. Ancak, hindistan hiçbir çekince göstermeden işgale devam ediyor.

Artık Gazze, Filistin ve Keşmir'in çatışma alanı değil, barış ve huzurun yurdu olma zamanı geldi. Hem Keşmirdeki Hindular hem de farklı

bölgelerden yahudiler Gazze'deki Müslümanlara yönelik soykırım yapıyorlar. Farklı millet ve inanışla olsa da islam beldelerine saldırmak ve oradaki müslüman halkı katletmek noktasında birleşiyorlar. Birbirlerine taktik, silah, mühimmat ve siyasi destek verdiklerine şahit oluyoruz.

Modi İdaresi Keşmir'de Soykırım Yapıyor

Yüzsüz işgalciler kendilerinden son derece eminler. Arkalarında emperyalist güçlerin ve BM'deki 5 soytarının olduğunu bildiklerinden, kimseden korkuları olmadığını açıkça dile getiriyorlar. İşgal altındaki Jammu ve Keşmir Meclisi, özel statünün yeniden sağlanmasına ilişkin bir karar aldı. Kararın kabul edilmesiyle işgalci Hinduların önde gelen siyasi gücü BJP başkanı Sat Paul Sharma, yaptığı açıklamada, «Narendra Modi başbakan ve Amit Şah içişleri bakanı olduğu sürece binlerce benzer karar geçse de 370. madde geri getirilemeyecek" tehdidinde bulundu.

Hindistan işgali altındaki Jammu Keşmir 1947'den beri özgürlüğüne kavuşacağı günü beklerken Başbakan Narendra Modi hükümeti,5 Ağustos 2019'da, özerk bölgeyi hukuksuz bir şekilde işgalden ilhaka çevirdi. İşgal altında olmasına rağmen en azından özel bir statüye ve özerkliğe sahipti. Kısmen de olsa bazı hakları vardı. Özerklik ortadan kaldırılınca Jammu Keşmir eyalete dönüştü. Ayrıca Hindistan, "böl-parçala" mantığıyla hareket ederek bölgeyi "Keşmir" ve "Ladak ve Jammu" olmak üzere iki bölüme ayırdı.

İşgal ve ilhaka karşı çıkan Müslüman Keşmirliler barışçıl yöntemlerle gösteri, protesto ve toplantı yapmaya kalkıştılar. Ancak Hindistan'ın ölüm saçan askeri birlikleriyle, tanklarıyla ve toplarıyla karşılaştılar. İşgalci ordu, yasaklı silahları kullanarak tarihte eşine rastlanmayan devlet terörüyle karşılaştılar. Binlerce masum insan sokak ortasında katledildi. Camiler, okullar yıkıldı; ayakta kalanlar ise kapatıldı. Dükkânlar, iş sahaları ve tarım alanlarının işletilmesi yasaklandı. Aylarca sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Yiyecek stoku olmayanlar açlıkla karşı karşıya kaldı.

Elektrikler kesilerek, kısıtlı imkânlarla kurulan sanayi tesislerinin iflas edilmesi sağlandı. Ev ve cep telefonlarıyla birlikte internet de kapatılınca dış dünyayla irtibat kesildi. Gazetecilerin eyalete girişi yasaklandığı için kimse işgalci Hindistan'ın Jammu Keşmir'de işlemiş olduğu soykırım ve barbarca katliamlardan haber alamadı. On binlerce sivil gözaltına alınarak korkunç işkencelere tabi tutuldu. Genç, kadın, erkek, yaşlı, özellikle kanaat önderleri ve siyasilerin bir kısmı işkence esnasında ve sağlıksız hapishane ortamında can verdi.

Tüm dünyanın ve insan hakları örgütlerinin tepkisine rağmen Modi idaresindeki Hindistan, ardına bebek katili İsrail ve soykırımcı ABD'yi alarak etnik temizliğe devam etti/ediyor. Demografik yapıyı değiştirmek için Hindu asıllı kişiler bölgeye sevk edilmeye başlandı. Başıboş Hindular kapalı olan işyerlerini, evleri ve tarlaya gitmesi yasaklanan Keşmirlilerin ürünlerini çaldı. Bu çirkeflik bizzat Hindu rejim tarafından organize edildi.

BM uzmanları, 2019'dan bu yana Hindistan'ın uygulamalarıyla ilgili endişelerini dile getiren yaklaşık 25 açıklama yayımlamıştır. Bu durum, Hindistan'ın insan hakları siciline ilişkin artan rahatsızlığı yansıtıyor. Ancak, hindistan hiçbir çekince göstermeden işgale devam ediyor.

Gazze ve Doğu Türkistan'daki Vahşetin Aynısı

Zulüm ve işkenceye dayanamayan bazı Keşmirliler ata yurdunu terk ederek Hindistan veya yurt dışına gitti. Bölgeyi terk edenlerin mülklerine el koyan başıboş Hindular, sahte belgelerle halkın mülkünü üzerlerine geçirdi. Bir kısmı ise silah ve askerlerin işkencesi altında topraklarını değerinin çok altında satmak zorunda bırakıldı. Gasp yoluyla bölgeye yerleşen milyonlarca Hindu var. Böylelikle, özerk bölgedeki Müslümanların oranı düştü; Hindu nüfusun oranı ise arttı.

Baskı, şiddet ve hileli yollarla Müslümanları bölgeden uzaklaştırılıyor. İşgalci Hinduların çoğunluğu sağlamasıyla halk oylamasına gidilecek. Böylece Hindistan, 1948'de BM'nin almış olduğu referandum kararını yerine getirip sözde "hakkaniyetten" yana ve "uslu çocuk" olduğunu gösterecek. Yeni Delhi idaresi bu zulmü yaparken danışman olarak hep Siyonist Yahudileri ve ABD'lileri kullandığına şahit oluyoruz. Bir başka deyişle, bebek katili İsrail'in 1948 yılından beri Filistin'de yapmış olduğu baskı, katliam, tecrit, hukuki düzenbazlık ve insan hakları ihlalinin aynısını Hindistan, Keşmir bölgesinde yapıyor.

Bölgede henüz sayım yapılmadı. Bu süreçte eyalete dönüştürülen Keşmir bir vali tarafından idare ediliyor. Hindu valisinin aslında tek işi, Müslümanların bölgeden çıkartılması ve yerlerine ise Hindutva terör örgütü üyelerinin yerleştirilmesini sağlamaktır. Müslüman ismi olan, İslam'ı çağrıştıran tüm cadde, sokak ve mahalle isimleri değiştirildi. Bölgeyle alakası olmayan yüzlerce Hindu Tanrısı uyduruldu. Söz konusu tanrılar için, bu güzel ve bereketli İslam beldesinde, tapınaklar yapıldı. Tapınaklar için gerçekle alakası olmayan yalan yanlış tarihler oluşturuldu. Binlerce yıl öncesine dayandırılan yalan tarih yalve korsan tapınaklar için Hindistan'dan "inekperest hacılar" getirilmeye başlandı. Bazı sapık Hindu mezhepleri için Keşmir'de "hac" merkezi oluşturuldu.

Hindistan devleti Keşmirlilere barbarca soykırım uygulayarak bölgeden çıkarmak ve yok etmek istiyor. 6 yıldan beri devlet görevlileri halkın bölgeyi terk edip, geri dönmemek üzere gitmesi için uğraşıyor. Öte yandan, Hindutva terör örgütü baskılarını devam ettiriyor. Bunca zaman bölge seçimle iş başına gelmiş siyasilerle değil merkezden atanan bir sömürge valisiyle yönetildi. Müslüman Keşmir'in tarihi hafızası yok edildi. Yalan ve Hindu inancına dayanan sahte argümanlar oluşturuldu.

Müslüman yerleşim yerlerine işgalci Hindular yerleştirildi. Böylece hem demografik yapı değiştiriliyor hem de her mahalleye onlarca "Hindu ajan" yerleştiriliyordu. Bebek katili Siyonist işgalci İsrail'in, Filistin ve Gazze'de yaptığı soykırım ile Komünist Çin'in işgalindeki Doğu Türkistan'da işlemiş olduğu katliamın aynısını Hindistan Jammu Keşmir'de uyguluyor. Küresel emperyalizmi arkasına alan Modi idaresi Hindistan tarihinin en ırkçı, faşist ve ayrımcı hükümetidir. Dünyada İslamofobi suçunun en fazla işlendiği yer, bu yüzyılda Hindistan'dan desek olur mu?

2019 Öncesine Dönüş İçin Önerge Kabul Edildi

Gecikmeli de olsa Modi, 19 Nisan'da Keşmir'de seçime gitmek zorunda kaldı. Sömürge valisi ve zulüm mahkemeleri yüzlerce Keşmirli siyasi ve kanaat önderinin seçimlere girmesine izin vermedi. Hala birçoğu hapishanelerde yargılama olmadan hukuksuzca tutsak tutuluyor. Buna rağmen, seçimlere katılan onlarca irili ufaklı siyasi partiler meclisi oluşturdu. Koalisyon hükümetinin kurulması için bölgenin en eski, Hindistan destekçisi, partisinin 3. kuşak lideri olan Ömer Abdullah 16 Ekim 2024'te başbakan olarak yemin etti. Hindu partiler sandıkta büyük hileler yaptı. Sahte seçmenlerle Hindu partileri 90 sandalyeli mecliste ilk kez yarıya yakın vekil çıkardı.

Anayasa'nın 370. Maddesi, ayrıcalıklı statüdeki özerklik, 2019'da kaldırılınca meclisin yetkisi oldukça daraltıldı. Bölgenin kendi Anayasası, bayrağı ve Hindistan Parlamentosu'ndan bağımsız olarak yasalar çıkarabilen iki meclisli yasama meclisi vardı. Özerkliklerini kaybeden işgal altındaki Keşmirliler, Ömer Abdullah'ın liderliğindeki hükümet ile hemen harekete geçti. Hindistan tarafından, tek taraflı, kaldırılan 370. maddenin, Ağustos 2019 kararının geri alınması, eyalet statüsünün yeniden tesis edilmesi için Başbakan Yardımcısı Surinder Choudhary, 6 Kasım 2024'te, zayıf argümanlarla da olsa, meclise bir önerge sundu.

Hindu işgalcilerinin ve Modi'nin partisi BJP üyeleri önergeye karşı çıkarak taşkınlık çıkardı. Oylamanın olmaması için tehdit ve edep

dışı söylemlerde bulunmalarına rağmen, Meclis Başkanı Abdul Rahim Rather önergeyi kabul ederek oylama için konuşmacılara söz verdi. BJP'nin uzlaşmaz tavrına rağmen oylama yapıldı ve meclis eski statüye dönülmesi için karar alınca Hindu işgalciler meclisi ablukaya aldı. Ana caddelere çıkan yolları kapatarak kabul edilen yasanın geri alınmasını istedi.

Keşmirli muhalif ve Gandi ailesinin Hindistan Ulusal Kongre (INC) partisi de hükümetin aldığı kararı destekledi. Parlamenterler ortak bildiride, «Meclis, kararı geçirerek sözünü yerine getirdi. Hindistan Hükümeti diyalog sürecini ve 370. maddenin yeniden yürürlüğe girmesini derhal başlatmalı. 5 Ağustos 2019'da bizden alınanları geri getireceğimize dair kararlılığımız var» açıklamasında bulundu.

Halk İsrail ve ABD Desteğiyle Katlediliyor

Ancak bu karar Yeni Delhi'deki ulusal meclise ve Modi'nin onayına sunulacak. Aşırı inekperest olan Modi'nin bu kararı kabul etmesi zor gözüküyor. Bu önerge cellattan merhamet dilemeye benziyor. Jammu Keşmir halkı ve siyasilerin bir kısmı eski özerkliğine kavuşmak isterken, kahır ekseriyeti 77 yıldan beri istiklalini almak için mücadele ediyor. Hindistan ancak güçten anlar, masa başı görüşmelerde şimdiye kadar bir sonuç elde edilmediği gibi elde olanlar da kaybedildi. Ömer Abdullah gibi siyasi figürlerin Keşmirlilerin önünden çekilme zamanı geldi.

Halk, İngiltere'nin şeytanca oyunlarıyla Hindistan'ın karşı çıktığı referanduma hemen gitmek istiyor. Yeni Delhi rejimi soykırımcı İsrail ve ABD'nin desteğini alarak Keşmirlileri katledip, yok etmeye çalışıyor. Bölgede çoğunluğu sağladığında referanduma gitmek isteyen Hindistan, o zamana kadar soykırım ve sürgünle Müslüman Keşmirlileri eritmek istiyor.

Keşmirliler işgalin başladığı 1947'den beri hemen her gün öldürülmek ve ata yurtlarından sürülmek korkusuyla yaşıyor. Hapishanelerde on binlerce masum yargılanmadan 25-30 yıl tutsak hayatı yaşarken, bir kısmı da hücresinde ölüyor. Keşmirliler İslam ve hür dünyaya seslerinin duyulması için haykırıyor. Özellikle Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve körfez ülkelerinin Hindistan'a baskı yapmaları bekleniyor. Çünkü bu ülkelerde milyonlarca Hindu çalışıyor. Az da olsa baskı yapılsa, korkak Modi ve kökten inekperest Hindular Jammu Keşmir'de bu denli soykırım ve tecridi uygulayamaz.

Gazze'de, Doğu Türkistan'da, Arakan ve Keşmir'de yaşanan fiili soykırım, barbarlığın son bulması için devletler kadar STK'lar ve bireyler de elini taşın altına koymalı. Bu İslam beldelerinde Müslümanlar katlediliyor ve zulme uğruyor. Yaşanan vahşete son vermek için herkesin yapabileceği mutlaka bir şeyi vardır: İşin esası kötülüklerin elle ve dille düzeltilmesidir. Ancak bunlara güç yetmiyorsa dualarla kardeşlerimizin yanında durmak gerekir. Emperyalist habisler şunu iyi bilmeli ki, savaş ve rahmet peygamberinin ümmeti sömürüyü ve işgali asla kabul etmez!

Koalisyon hükümetinin kurulması için bölgenin en eski, Hindistan destekçisi, partisinin 3. kuşak lideri olan Ömer Abdullah 16 Ekim 2024'te başbakan olarak yemin etti. Hindu partiler sandıkta büyük hileler yaptı. Sahte seçmenlerle Hindu partileri 90 sandalyeli mecliste ilk kez yarıya yakın vekil çıkardı.

Keşmir: İşgal Altında Kalan Müslümanların Sessiz Çığlığı

Jahıdul Islam SARKER
Dr. Öğretim Üyesi, Karabük Üniversitesi

Keşmir, 1947'den bu yana Hindistan ve Pakistan arasında çözülemeyen bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Bağımsızlık sonrası Hindistan'ın kontrolü altına giren bu bölge, milyonlarca Müslüman'ın sistematik şiddet, insan hakları ihlalleri ve baskılara maruz kaldığı bir alan haline gelmiştir. Filistin krizinin dünya çapında bilinirliği artarken, Güney Asya'da Filistin kadar mazlum bir başka Müslüman halk, Keşmirliler, ne yazık ki aynı ilgiyi görmemektedir. 1947'den beri Hint işgali altındadır. Hint birlikleri Batı Şeria gibi askeri üslerde konuşlanmış durumda. Zulüm her gün devam ediyor Ancak medyada ve uluslararası platformlarda Filistin gibi gündeme gelmemekte, İslam dünyası tarafından bile unutulmuş bir halk olarak kalmaktadır.

Hindistan'ın Baskıcı Politikaları

Hindistan hükümeti, Keşmir'deki Müslüman nüfusun kimliğini, kültürünü ve özgürlük talebini bastırmak için yıllardır sert politikalar uygulamaktadır. Bölgedeki yüzbinlerce asker, halkın hareket alanını kısıtlamakta ve yaşam şartlarını zorlaştırmaktadır. 2019 yılında Hindistan Anayasası'nın 370. maddesinin kaldırılması, Keşmir'e verilen özel statüyü ortadan kaldırarak bölge halkını daha da savunmasız hale getirmiştir. Bu karar, uluslararası toplumdan tepki almasına rağmen Hindistan tarafından kararlılıkla uygulanmıştır.

Şiddet ve İnsan Hakları İhlalleri

Keşmir'deki Müslümanlar, keyfi gözaltılar, işkence, zorla kaybetmeler ve cinsel şiddet gibi ağır insan hakları ihlalleriyle karşı karşıyadır. Barışçıl protestolara dahi Hindistan güvenlik güçlerinin orantısız müdahalesi, özellikle gençlerin hayatını karartmaktadır. Kadınlar ise bu şiddetin en savunmasız kurbanları haline gelmektedir. İnsan Hakları İzleme Örgütü ve diğer uluslararası kuruluşlar, bu tür ihlalleri birçok kez raporlamış olmasına rağmen, Hindistan hükümeti hesap vermekten kaçınmaktadır. Keşmir'deki Müslümanların yaşadığı şiddet ve baskıları ele alırken, çeşitli akademik kaynaklara başvurmak faydalıdır. Akhtar (2011), Hindistan'ın Keşmir'deki askeri ve siyasi stratejilerinin, bölgedeki halkın yaşamını nasıl olumsuz etkilediğini incelemiştir. Keşmir'in demografik yapısındaki değişim ve Hindistan'ın uyguladığı baskılar, bölge halkının kimliklerini savunma mücadelesini zorlaştırmıştır. Benzer şekilde, Bhat (2008), Hindistan'ın askeri varlığının Keşmirli Müslümanlar üzerindeki etkilerini ele alarak, şiddet ve insan hakları ihlallerinin bölge halkına nasıl zarar verdiğine dair detaylı bir analiz sunmaktadır. Patt (2013) ise, Keşmir'deki iç çatışmanın küresel boyutlarını inceleyerek, Hindistan'ın militarist yaklaşımının halk üzerindeki uzun vadeli etkilerine dikkat çekmiştir. Bashir (2015) ve Wani (2019) de, bölgedeki insan hakları ihlallerinin, Keşmirli Müslümanların toplumsal yapısını nasıl şekillendirdiğini ve bu durumun uluslararası düzeyde nasıl görmezden gelindiğini vurgulamaktadır.

Bu çalışmalar, Keşmir'deki Müslüman nüfusunun yaşadığı şiddet ve baskılara dair kapsamlı bir akademik temel sağlar.

Ekonomik ve Sosyal Baskılar

Keşmir'in Müslüman nüfus, yalnızca fiziksel şiddetle değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal baskılarla da mücadele etmektedir. Eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim kısıtlanmakta, iletişim ağları sık sık kesilmekte, tarım ve ticaret gibi temel ekonomik faaliyetler Hindistan'ın müdahaleleri nedeniyle zorlaşmaktadır. Bölge halkı, sürekli bir belirsizlik içinde yaşamını sürdürmek zorunda bırakılmaktadır.

Uluslararası Toplumun Sessizliği

Keşmir'deki trajediye rağmen, uluslararası toplum büyük ölçüde sessiz kalmaktadır. Pakistan'ın desteği sürse de Hindistan'ın diplomatik etkisi ve ekonomik gücü, birçok ülkenin bu meseleyi görmezden gelmesine yol açmaktadır. Bu sessizlik, Hindistan'ın baskıcı politikalarını cesaretlendirmekte ve bölge halkının çektiği acıları derinleştirmektedir.

Sonuç

Keşmir'in halkı, yıllardır süregelen bu trajediye direnmeye devam etmektedir. Bölgenin geleceği için uluslararası camianın harekete geçmesi, Hindistan'ın hesap vermesi ve Keşmir halkının kendi kaderini tayin hakkının tanınması gerekmektedir. Keşmir meselesi, sadece bir coğrafi çatışma değil, aynı zamanda insanlık için bir vicdan sınavıdır. Bu çığlığa kulak vermek, adaletin sağlanması ve insanlık onurunun korunması için bir zorunluluktur.

Kaynakça

· Akhtar, M. (2011). *The Political Economy of Conflict in Kashmir: From Afgani Nationalism to Indian Occupation*. Journal of Asian Politics, 25(3), 101-115.

· Bhat, F. (2008). *Militarization and Human Rights Violations in Jammu and Kashmir*. South Asian Studies, 16(2), 175-190.

· Patt, S. (2013). *The Kashmir Conflict: A Global Perspective*. Journal of South Asian Studies, 40(1), 89-103.

· Bashir, M. (2015). *Human Rights Violations and the Kashmir Conflict: An Overview*. South Asian Journal of Human Rights, 10(1), 23-38.

· Pandit, A. (2007). *The Impact of Political Violence on the Kashmiri Muslim Community*. Journal of Peace Studies, 34(4), 44-58.

· Wani, M. (2019). *State-Sponsored Violence and the Militarization of Kashmir: A Historical Analysis*. International Journal of South Asian Studies, 18(2), 120-z135.

Keşmir'de Siyasi Statü ve Çatışma Çözümü

Şehnaz FINDIK İNAN

Himalayaların eteklerindeki Keşmir, eşsiz doğası ve doğal kaynaklarıyla öne çıkan; ancak şu sıralar daha çok yaşanan çatışmalarla tanıdığımız ihtilaflı, bir bölgedir. Müslüman çoğunluğa sahip Keşmir eyaleti, 1947'de İngilizlerin bölgeyi terk etmesiyle eski sömürgeleri olan Pakistan ve Hindistan'ın bağımsızlığını kazanmasının ardından Hindistan yönetimine bırakılmıştır. İngilizlerin bölgeden tamamen çekilmesi, iki ülkeyi din temelli bir ayrışmaya sürüklemiştir. Dolayısıyla Keşmir, her iki ülke için daima sorun üreten sürekli ve "planlı" bir uyuşmazlık olarak bırakılmıştır. Dahası, Çin'e sınır olan Keşmir, zamanla paydaşlarına Çin'i de eklemiş ve Çin de bu bölgedeki çekişmeden nasibini almıştır.

Keşmir'deki siyasi statü neydi, ne oldu?

1949 yılında Hindistan ve Pakistan arasında yaşanan savaştan sonra Keşmir için BM tarafından önerilen bir ateşkes hattı kurmak amacıyla bir anlaşma imzaladı. Ancak Hindistan bu hatta uymadığı için yaşanan gerilimler sonucunda Hindistan ve Pakistan, 1965'te Keşmir nedeniyle tekrar savaşa girdi. Savaş sonrası ortaya çıkan kontrol hattı, eski Cemmu ve Keşmir bölgesini dört siyasi kısma böldü. Bunlar Ladak Keşmir, Cemmu Keşmir, Aksai Çin ve Pakistan Yönetimindeki Kuzey Keşmir (Azad Keşmir). Bugün Keşmir'in üçte birlik kısmı olan, "Özgür Keşmir" anlamındaki "Azad Keşmir" bölgesi, 4 milyonluk nüfusu ile Pakistan sınırları içerisinde kalırken; üçte ikilik kısmı "Cemmu-Keş-

mir" Hindistan sınırları içerisinde bırakılmıştır.

Azad Keşmir bölgesindeki halk, Pencabi Müslümandır. Etnik olarak hayli karışık olan bölgede çeşitli mezhepler bulunmaktadır. Dolayısıyla bu kadar farklılığın ortasında kalan Keşmir için bölünme huzur getirmemiştir. Pakistan için Keşmir, "İki Ulus Teorisi" bağlamında özerk bir yönetim olarak Pakistan sınırlarında yer alabiliyorken, Hindistan için durum farklıdır. Hindular, Keşmir'i kendilerinin doğal ve tarihsel bir toprağı olarak gördükleri için bölgede bir toprak anlaşmazlığının söz konusu olmadığını savunmuştur.

Öte yandan, Keşmir'in ihtilaflı kanadında olan Çin, kendi sınır güvenliği ve hak iddialarını sürdürmüş; 1962 yılında Hindistan ile girdiği savaştan galip çıkmıştır. Her ne kadar bu ihtilaf üç ülke arasında yaşanıyor gibi görünse de esasında problemler Çin-Hindistan hattında meydana gelmektedir.

1999 yılına gelindiğinde, bölgede tehlikenin dozunu artıran Kargil çatışması başlamıştır. Hindistan ve Pakistan arasında yaşanan bu çatışma, bölgedeki silahlanmayı da hızlandırmıştır. Böylece, uzun yıllar boyunca siyasi hırs ve taleplerin binlerce aileyi yok edeceği ve nefretin daima körükleneceği bir çatışma ortamı yaratılmıştır. Hindistan'ın büyük Hindistan hayali ile Çin'in kadim Çin'e dönüş hayali arasında kalan Keşmir, dünyadaki en ağır militarize bölgelerden biri olmaya devam etmektedir. Yaklaşık yarım milyon askerin bulundurulduğu bu bölgede, Hindistan'ın bölgedeki Müslümanlara karşı insan hakları ihlalleri ise gün geçtikçe artmaktadır.

Peki, Keşmir neden bu kadar önemli?

Nükleer silahlara sahip Hindistan ve Pakistan arasında uzun yıllardır devam eden bir toprak anlaşmazlığına konu olan bu bölge, turizm açısından çok önemlidir. Üstelik, Pakistan'ın ihtiyaç duyduğu akarsu yataklarının büyük bir kısmı Keşmir'dedir. Bununla birlikte, Çin'e sınırı bulunan

Hindistan'ın büyük Hindistan hayali ile Çin'in kadim Çin'e dönüş hayali arasında kalan Keşmir, dünyadaki en ağır militarize bölgelerden biri olmaya devam etmektedir. Yaklaşık yarım milyon askerin bulundurulduğu bu bölgede, Hindistan'ın bölgedeki Müslümanlara karşı insan hakları ihlalleri ise gün geçtikçe artmaktadır.

Ekonomik ve siyasi istikrarsızlığı körükleyen her bir aktör, Keşmir için huzurlu ve belki de özerk bir yapı inşa edilmesinin önüne geçiyor. Cemmu-Keşmir için durum tam olarak böyle. Burada yaşanan insan hakları ihlalleri, uluslararası toplum tarafından Hindistan'ın iç işleri meselesi olarak görülüyor. Özellikle BM nezdinde, nükleer güce sahip bu üç devletin hâlihazırda sorunlu bir alanda kontrolsüzce gerilmesi, "bölgesel tehdit" riskini artırıyor.

Keşmir, jeopolitik olarak oldukça kritik bir bölge olma vasfını taşımaktadır. Bu durum, Hindistan nüfusunun tamamı Müslüman olan Keşmir için neden ısrar ettiğini oldukça iyi açıklar. Hindistan için tarihsel olarak zaten kendilerinden bir parça olarak gördükleri bu bölge, Çin ve Pakistan'a bırakılmayacak kadar büyük bir değerdir. Pakistan içinse halkın Müslüman olması ve Keşmir'den Pakistan'a akan akarsular, bölgedeki varlığını sürdürmesi için yeterli motivasyonu sağlamaktadır. Çin'e gelince, Hindistan iyi bir sınır komşusu olmadığı gibi üstüne bir de etnik olarak Çin'e bağlı bölgelerde hak iddia etmektedir. Dolayısıyla Çin, bölgedeki hak iddiasını sürdürmekte kararlıdır.

Çatışma çözümü mümkün mü?

Bölgede her iki ülkenin de tetiklediği gerginlikler, zaman zaman büyük bir çatışmaya dönüşüyor. Ancak bu durum, beraberinde herhangi bir uzlaşı getirmiyor. Çünkü uluslararası toplum, şiddeti iten faktörlere karşı gerçek bir farkındalığa sahip değil. Öte yandan, bu meseleyi yalnızca politik açıdan yorumlayan uluslararası örgütler için de durum pek farklı değil. Zira Keşmir'de, oldukça köklü ırksal, etnik, dini ve kültürel nefretle tetiklenmiş, dozu çoğunlukla çatışan devletlerce artırılmış bir şiddet söz konusu. Siyasi elitlerin hiçbirinde toplumsal grupların ortak bir paydada buluşturulması gibi bir çaba söz konusu değil. Herkes çatışmadan maksimum fayda sağlayabileceği kör bir oyunda ısrarlı.

Ekonomik ve siyasi istikrarsızlığı körükleyen her bir aktör, Keşmir için huzurlu ve belki de özerk bir yapı inşa edilmesinin önüne geçiyor. Cemmu-Keşmir için durum tam olarak böyle. Burada yaşanan insan hakları ihlalleri, uluslararası toplum tarafından Hindistan'ın iç işleri meselesi olarak görülüyor. Özellikle BM nezdinde, nükleer güce sahip bu üç devletin hâlihazırda sorunlu bir alanda kontrolsüzce gerilmesi, "bölgesel tehdit" riskini artırıyor. Gerilimi tırmandıracak herhangi bir müdahaleden kaçınmaları-

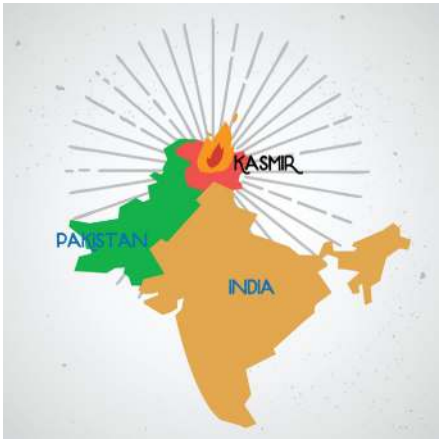

nın arkasındaki sözde "risk" ise nükleer saldırı olasılığı gibi gösteriliyor. Uluslararası medya da konuyu bu şekilde lanse ediyor.

Keşmir'de tüm mesele, sosyal ve gelir eşitsizliklerinin tetiklediği öfkenin, "öteki" olana karşı kışkırtıcı bir şekilde yönlendirilmesidir. Bu "yönlendirme", bölgede hak iddia eden devletler tarafından belli niyetlerle yapılıyor. Uluslararası Af Örgütü ve diğer insan hakları örgütleri, Hindistan'ın Keşmir'de uyguladığı sistematik tutuklamalar, gözaltılar, sokağa çıkma yasakları, tecavüz ve işkence de dâhil birçok ağır insan hakları ihlallerini içeren çeşitli raporlar hazırlamıştır. Ancak Hindistan, her defasında kendi topraklarındaki terörle mücadele ettiği cevabını veriyor. Halk ayaklanmalarının çoğu tutuklama, gözaltı ve silahlı müdahale ile sonuçlanıyor. Bu durum Hindistan'a itham edilen tüm suçları doğrularken, Pakistan kanadında daha fazla silahlı direniş oluşmasına zemin hazırlıyor. Dolayısıyla "sıfır toplamlı oyun" olarak da görülebilecek bu çatışma durumu, tarafları ekonomik, siyasi ve sosyal anlamda zayıflatmaktadır.

İhtilaflı alanların özerkleştirilmesi sorunları çözer mi? Bu sorunun cevabı için ne sahada ne de teoride elde tutulur bir "evet" yok. Ne yazık ki bölgedeki doğal ayrışmalar fazlasıyla tetiklenmiş durumda. Keşmir halkı adına temsilciler, Hindistan ve Pakistan siyasi elitleriyle bir araya gelerek özerk bir Keşmir için ortak bir irade gösterebilirse bölgedeki sular bir nebze durulabilir. Ancak bu ihtimal, kendi içinde birçok tutarsızlığı ve sorunu beraberinde getirmektedir. Dini, etnik ve kültürel birçok ayrışma, henüz yeterli refah ve eğitim seviyesine ulaşmamış bir bölge için kolay aşılabilecek şeyler değil. Belki de Keşmir'deki çatışma çözümü için düşünülmesi gereken ilk şey, insan hakları ihlallerine karşı eşit yurttaşlık, eşit siyasi haklar, eğitim ve ekonomik kalkınma gibi temel-güvenlik haklarının kazandırılması olmalı. Böylelikle istenilen uzlaşı ve huzur ortamının tesis edilmesi için birkaç büyük adım atılabilir.

Keşmir halkı adına temsilciler, Hindistan ve Pakistan siyasi elitleriyle bir araya gelerek özerk bir Keşmir için ortak bir irade gösterebilirse bölgedeki sular bir nebze durulabilir. Ancak bu ihtimal, kendi içinde birçok tutarsızlığı ve sorunu beraberinde getirmektedir. Dini, etnik ve kültürel birçok ayrışma, henüz yeterli refah ve eğitim seviyesine ulaşmamış bir bölge için kolay aşılabilecek şeyler değil. Belki de Keşmir'deki çatışma çözümü için düşünülmesi gereken ilk şey, insan hakları ihlallerine karşı eşit yurttaşlık, eşit siyasi haklar, eğitim ve ekonomik kalkınma gibi temel-güvenlik haklarının kazandırılması olmalı.

Keşmir'de İnsanlığa Karşı Suçlar ve Devlet Destekli Soykırım

Danial SHOUKAT

Yıldız Teknik Üni. Uluslararası İlişkiler Doktora Öğrencisi

Keşmir'in durumu, çağdaş dünyadaki en ciddi insan hakları krizlerinden biridir. Arundhati Roy'un dokunaklı bir şekilde belirttiği gibi, "Keşmir, mezarlık sessizliğinin kronik, kaynayan bir isyanı gizlediği dünyanın en yoğun militarize bölgesidir." Bu topraklar, onlarca yıldır ayrımcılık, sistematik şiddet ve halkının bastırılmasıyla karşı karşıya kalmış; bu durum insanlığa karşı suçlar olarak tanımlanmaktadır. Uluslararası hukukta, insanlığa karşı suçlar, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Roma Statüsü'nde ana hatlarıyla belirtilmiştir. Bunlar; cinayet, köleleştirme, sınır dışı etme ve diğer insanlık dışı eylemler de dahil olmak üzere sivillere yönelik yaygın veya sistematik saldırıları ifade eder. Soykırım Sözleşmesi'ne göre soykırım, ulusal, etnik, ırksal veya dini bir grubu tamamen veya kısmen yok etme niyetiyle işlenen eylemleri içerir. Keşmir, Hindistan ve Pakistan arasında tartışmalı bir bölgedir. Hindistan'ın yasadışı işgali altındaki kısım, bu tanımların gerçekte nasıl işlediğine dair başlıca bir örnektir. Keşmirlilere yönelik sistematik zulüm, devlet destekli soykırımın bir örneği olarak değerlendirilmektedir. Bu makale, tarihsel, yasal ve insani unsurların incelenmesi yoluyla, Keşmir'deki krizi ele alırken dünya çapında sorumluluk ve eylemi savunmaktadır.

Tarihsel Bağlam:

1947'de Britanya Hindistanı'nın bölünmesi ve Hindistan ile Pakistan'ın kurulmasıyla Keşmir anlaşmazlığı ilk kez başladı. Pakistan, yasadışı olduğu için Keşmir'in Hindistan'a katılmasına karşı çıktığında, Hindu bir krala sahip Müslüman çoğunluklu prenslik devleti sıcak bir çatışma noktasına evrildi. Bu çatışma alanı, beraberinde birkaç savaşa dönüştü

ve Keşmir'i dünyadaki en bölücü jeopolitik sorunlardan biri haline getirdi. Hindistan Anayasası'nın 370. maddesi, Jammu ve Keşmir'e uzun yıllar boyunca benzersiz bir statü vererek iletişim, dış politika ve savunma dışında bölgeye özerklik tanıdı. Ancak Ağustos 2019'da Hindistan hükümeti bu özerkliği geri alarak bölgeyi Yeni Delhi'nin doğrudan kontrolü altındaki bir Birlik Bölgesi yaptı. Zaten istikrarsız olan durum, sert kısıtlamalar, iletişim kesintisi ve artan askeri varlığın izlediği bu dramatik önlemle daha da kötüleşti. Keşmir halkının sefaletini daha da kötüleştiren bir dizi önlemin en sonuncusu, 370. maddenin yürürlükten kaldırılmasıdır. Onlarca yıl süren çatışmalar, sivillerin öldürüldüğüne dair iddialar ve muhaliflere yönelik sık sık yapılan baskılar, bölgedeki militarizasyonun kötüye kullanımı gibi tekrarlanan döngüler mevcuttu. Bu durum, Keşmir'i sürekli bir istikrarsızlık durumuna sokmasıyla sistemik şiddeti yerleşik hale getirmiştir.

Keşmir'de İnsanlığa Karşı Suçlar:

Keşmir'deki en ciddi insan hakları ihlalleri arasında yargısız infazlar, toplu kayıplar, işkenceler, cinsel saldırılar ve sokağa çıkma yasakları, uluslararası toplum tarafından yaygın bir şekilde kınanmıştır. Uluslararası Af Örgütü ve diğer gruplar, Hindistan güvenlik güçlerine karşı ayaklanmaları sırasında, kadınlar ve çocuklar da dahil olmak üzere binlerce kişiyi hukuka aykırı şekilde öldürmesiyle yargısız infazları doğrulamıştır. Bu askeri personele, esasen onları hesap verebilirlikten koruyan ve cezasızlık döngüsünü besleyen Silahlı Kuvvetler Özel Yetkiler Yasası (AFSPA) kapsamında koruma sağlanmıştır. 1989'dan bu yana 8.000'den fazla kişinin kaybolduğu bildirildiği için, kayıpların aileleri sevdiklerini hem aramaya hen de sık sık işaretsiz mezarlar bulmaya itmiştir. 1991'deki kötü şöhretli Kunan-Poshpora toplu tecavüzü gibi cinsel vahşet ve işkence, Keşmir halkının katlandığı sistematik baskının ek örnekleri olarak sunulabilmektedir. Güvenlik güçleri, AFSPA gibi mevzuatlar tarafından yasal olarak korunduğu için muhalefeti bastırmayı

Keşmir'deki en ciddi insan hakları ihlalleri arasında yargısız infazlar, toplu kayıplar, işkenceler, cinsel saldırılar ve sokağa çıkma yasakları, uluslararası toplum tarafından yaygın bir şekilde kınanmıştır. Uluslararası Af Örgütü ve diğer gruplar, Hindistan güvenlik güçlerine karşı ayaklanmaları sırasında, kadınlar ve çocuklar da dahil olmak üzere binlerce kişiyi hukuka aykırı şekilde öldürmesiyle yargısız infazları doğrulamıştır. Bu askeri personele, esasen onları hesap verebilirlikten koruyan ve cezasızlık döngüsünü besleyen Silahlı Kuvvetler Özel Yetkiler Yasası (AFSPA) kapsamında koruma sağlanmıştır.

Bölgenin Müslüman çoğunluğunun bu şekilde zayıflatılması, Keşmirli Müslümanları marjinalleştiren nüfus mühendisliği kaygıları derinleştirmektedir. BM ve İnsan Hakları İzleme Örgütü gibi gruplardan gelen çeşitli raporlara rağmen, uluslararası toplumun tepkisi çoğunlukla bastırılmış, jeopolitik çıkarlar ve stratejik ittifaklar tarafından sıklıkla gölgede bırakılmış ve Keşmir halkını anlamlı bir yardımdan mahrum bırakmıştır. Tüm bu unsurlar bir araya gelerek, bölgenin toplumsal ve politik yapısını etkilemeye devam eden, devlet destekli baskının endişe verici bir örüntüsünü ortaya koymaktadır.

amaçlayan bu eylemler yaygın olmaya devam etmektedir. Ancak mağdurları da herhangi bir yasal çözümden mahrum bırakmaktadır. Bölgenin kontrolü ve izolasyonu, 2019'daki internet kesintisi gibi sokağa çıkma yasakları ve iletişim kesintileriyle sağlanmıştır; bu, bir demokrasideki en uzun kesinti. Bu kapatma, muhalefeti bastırmanın ve sağlık hizmetleri ile eğitim gibi temel hizmetleri felç etmenin yanı sıra, sadece beş ayda yaklaşık 500.000 iş kaybı da dahil olmak üzere muazzam bir acıya ve ekonomik sefalete neden olmuştur. Bu stratejiler, devam eden şiddet ve insan hakları ihlalleri döngüsüyle birlikte Keşmir'i, vatandaşlarının temel haklarının sıklıkla ihlal edildiği dünyanın en militarize ve uzak bölgelerinden biri haline getirmiştir.

Soykırım İddiaları:

Keşmir'deki soykırım suçlamaları, toplu infazlar, zorla kaybetmeler ve bir halkı yok etmeye yönelik kasıtlı girişimler gibi Soykırım Sözleşmesi'nde belirtilen gerekliliklere uyan bir dizi olaya dayanmaktadır. Raporlara göre, bu zorlayıcı eylemler, Keşmir'in Müslüman nüfusunu zayıflatmak veya yok etmek için düzenlenen koordineli bir kampanyanın parçasıdır. 2019'da Jammu ve Keşmir'in benzersiz statüsünü sona erdiren 370. Maddenin kaldırılması ve demografik değişimleri teşvik eden önlemler, bölgedeki Müslüman çoğunluğu azaltma girişimleri olarak değerlendirilmektedir. Yerleşik olmayanların devlet işlerinde yer almasına ve gayrimenkul edinmesine izin veren yeni ikamet yasaları, bu demografik değişime katkıda bulunmaktadır. Keşmir'in daha geniş Hint nüfusuna dahil edilmesini destekleyen Subramanian Swamy gibi BJP liderleri de dahil olmak üzere Hint yetkilileri bu hareketi kamuoyuna açık bir şekilde onaylamışlardır. Nüfus mühendisliği girişimleri olarak kapsamlı bir şekilde kınanan bu yasal ve politik gelişmeler ile uluslararası hukuk ihlal edilmiştir. Benzersiz Keşmir kimliğini yok sayan ve yok eden kültürel ve dini geleneklerin kısıtlanması, Keşmirlilerin kültürel soykırımının bir başka göstergesidir. Artan militarizasyon, sokağa çıkma

yasakları, iletişim kesintileri ve toplu gözaltılar, bu zulmü daha da kötüleştirmektedir. Bu süreç Keşmirli Müslümanların inancını aşındırıyor / aşındırmaya devam edecek. İnsan haklarını korumak ve bölgesel güvenliği sürdürmek için uluslararası toplum ve BM İnsan Hakları Ofisi ile İnsan Hakları İzleme Örgütü gibi gruplar, bu faaliyetlerin ne kadar acil bir şekilde ele alınması gerektiğinin altını çizmiştir.

Devlet Destekli Eylemler:

Keşmir'de kökleşmiş bir baskı zihniyeti, özellikle militarizasyon ve mevzuat yoluyla devlet destekli uygulamalarla güçlendirmiştir. Kamu Güvenliği Yasası (PSA) ve Silahlı Kuvvetler Özel Yetkiler Yasası (AFSPA) gibi yasalar, güvenlik personeline geniş yetkiler vererek sebepsiz zorla kaybetmeler, yargısız infazlar ve keyfi tutuklamalar gibi suistimallere izin vermektedir. Yarım milyondan fazla askerin konuşlandığı Keşmir, dünyanın en militarize bölgelerinden biridir ve fiilen bir savaş bölgesi haline gelmiştir. 2019'dan itibaren yerleşik olmayanlara ikamet belgesi verilerek Keşmirli olmayanların bölgeye yerleşimi teşvik edilmiş, bu da demografik değişim nedeniyle bölgenin geleceği hakkında ciddi endişelere yol açmıştır. Bölgenin Müslüman çoğunluğunun bu şekilde zayıflatılması, Keşmirli Müslümanları marjinalleştiren nüfus mühendisliği kaygıları derinleştirmektedir. BM ve İnsan Hakları İzleme Örgütü gibi gruplardan gelen çeşitli raporlara rağmen, uluslararası toplumun tepkisi çoğunlukla bastırılmış, jeopolitik çıkarlar ve stratejik ittifaklar tarafından sıklıkla gölgede bırakılmış ve Keşmir halkını anlamlı bir yardımdan mahrum bırakmıştır. Tüm bu unsurlar bir araya gelerek, bölgenin toplumsal ve politik yapısını etkilemeye devam eden, devlet destekli baskının endişe verici bir örüntüsünü ortaya koymaktadır.

Uluslararası Hesap Verebilirlik Çağrısı:

Keşmir'deki iddia edilen suçlarla ilgili soruşturmalar, özellikle Uluslararası Ceza Mahkemesi ya da Birleşmiş Milletler öncülüğünde oluşturulacak tarafsız bilgi toplama ekiplerince derhal başlatılmalıdır. Bu tür soruşturmalar, meydana gelen sistematik ihlallerin aydınlatılması için gereken hesap verebilirlik ve şeffaflık sağlayabilir. Özellikle önemli diplomatik nüfuza sahip ülkelerin, Hindistan'a Keşmir'deki vahşetlerini durdurması için baskı yapması zorunludur. Ekonomik yaptırımlar ve tutarlı diplomatik savunuculuk, kayda değer değişiklikler yapmanın etkili yolları olabilir. Uluslararası dayanışma grupları ve Keşmirli aktivistler, ezilenlerin seslerini yükseltmede ve suçların göz ardı edilmemesini sağlamada önemli bir rol oynamaktadır. Küresel bilinci sürdürmek ve adaleti ilerletmek için çalışmalarını desteklemek gerekir. Onlarca yıllık kan dökülmesi, baskı ve demografik dolandırıcılıkla, Keşmir'deki sistematik zulüm, insanlığa karşı suçlara ve hatta devlet destekli soykırıma açıkça benzemektedir. Uluslararası toplum, bu vahşetlerden sorumlu olanları görmezden gelmek yerine, hesap sorulmasını sağlamak için kararlı bir şekilde harekete geçmelidir. Keşmir halkının kalıcı azmi, adalete giden uzun yola rağmen barış ve insan haklarının saygı gördüğü bir gelecek için umut vermektedir.

Onlarca yıllık kan dökülmesi, baskı ve demografik dolandırıcılıkla, Keşmir'deki sistematik zulüm, insanlığa karşı suçlara ve hatta devlet destekli soykırıma açıkça benzemektedir. Uluslararası toplum, bu vahşetlerden sorumlu olanları görmezden gelmek yerine, hesap sorulmasını sağlamak için kararlı bir şekilde harekete geçmelidir. Keşmir halkının kalıcı azmi, adalete giden uzun yola rağmen barış ve insan haklarının saygı gördüğü bir gelecek için umut vermektedir.

Küresel Adalet Çıkmazı ve Uluslararası Sistemin İki Yüzü: Keşmir ve Filistin

Abdullah ZERRAR
Güney Asya Bölge Uzmanı

Bu yazıda ele alacağımız her iki mesele de İngilizlerin oluşturduğu kolonyal dönemden miras kalan yapısal adaletsizliklerle başlamış, işgal ve demografik değişim politikalarıyla derinleşmiş, uluslararası sistemin yetersizliği nedeniyle de çözümsüzlük döngüsüne hapsedilmiştir.

Keşmir'de Hindistan'ın baskıcı rejimine, Filistin'de İsrail'in işgal politikalarına karşı Filistin ve Keşmir halkının kendi kaderini tayin edebilme mücadelesi, her iki durumu da küresel siyasetin önemli bir test alanı haline getirmiştir.

Bu iki mesele, yalnızca bölgesel çatışma dinamiklerini değil, aynı zamanda uluslararası hukukun ve adalet sisteminin sınırlarını ve çifte standartlarını da gözler önüne sermektedir.

Keşmir ve Filistin halkları, topraklarından koparılmış, temel haklarından mahrum bırakılmış ve uluslararası toplumun etkisiz müdahaleleriyle adeta kaderlerine terk edilmiştir.

Bir yanda Hindistan'ın Keşmir'deki demografik yapıyı değiştirme çabaları ve askeri varlığı; diğer yanda İsrail'in Filistin topraklarındaki yasa dışı yerleşim politikaları, her iki halkın özgürlük ve adalet arayışını ortak bir noktada buluşturmaktadır.

Bu hak mücadelelerinin sembolü olarak her yıl, Keşmir Dayanışma

Günü ve Filistin Dayanışma Günü olarak çeşitli etkinliklerle anılmaktadır. Bu şekilde mazlum ve mağdur halkların sesi uluslararası kamuoyuna taşınmaya çalışılmaktadır. Ancak, bu etkinliklerin yerini, bugün bütün dünyada soykırıma karşı gerçekleştirilen Gazze ve Filistin halkının yanında yer alan küresel ve kitlesel eylemler almadığı, rutin etkinliklerinin ötesine geçerek somut çözümler üretmediği sürece, Keşmir ve Filistin halklarının tarihsel adalet talebi yanıtsız kalmaya devam edecektir.

Bu yazıda, akademik notlandırmalar ve kaynaklardan ziyade Keşmir ve Filistin sorunlarının tarihsel kökenlerini, uluslararası hukuk çerçevesindeki anlamlarını, sosyal yaşamlarını ve siyasal çıkmazlarını panoramik ve karşılaştırmalı olarak almaya çalışacağız.

Uzun bacaklı İngilizler, çatışmanın kökeni ve sömürgeci tarih

Keşmir sorununun kökleri, İngiliz sömürge dönemine dayanır. Hindistan, 1947'de bağımsızlık sürecindeyken; Britanya bölgeyi, Hindistan ve Pakistan olarak ikiye bölmüş, bağımsız devlet haline getirmiştir. Ancak o dönemde Hindistan'ın birçok toprağı İngiliz yönetimindeyken; geri kalan toprakları, prenslikler olarak bilinen yarı özerk bölgelerden oluşuyordu. Hindistan'da yaklaşık 562 prenslik vardı. Bu prenslikler, çeşitli büyüklüklerde olup bazen birkaç köyden bazen de geniş bir eyaletten oluşuyordu. Prenslikler, genellikle kendi hükümdarları (Maharajalar, Nawablar vb.) tarafından yönetiliyordu. Ancak, dış ilişkiler ve savunma gibi konularda İngilizlere bağlıydılar.

Bazı prensliklerin kararı, özellikle bağımsızlık sonrası, siyasi krizlere yol açtı:
Haydarabad; nüfusunun çoğunluğu Hindu olmasına rağmen, hükümdarı Müslümandı. Hindistan'a katılmayı reddetti ve bağımsız kalmak istedi. Hindistan, bir askeri operasyon düzenleyerek prensliği ilhak etti.
Cunagarh: Müslüman bir hükümdar tarafından yönetiliyordu ancak nüfusun çoğunluğu Hinduydu. Pakistan'a katılmayı tercih etti. Ancak Hindistan bu kararı tanımadı ve prensliği ilhak etti.

Cammu ve Keşmir: En karmaşık durum bu prenslikte yaşanmıştır. Nüfusunun çoğunluğu Müslümandı ancak hükümdarı Hindu Maharaja Hari Singh'ti. Maharaja, önce bağımsız kalmak istedi, ancak Pakistan'dan gelen baskılar üzerine Hindistan ile birleşme kararı aldı. Bu karar, Keşmir sorununun temelini oluşturdu. Keşmir, hem Hindistan hem de Pakistan tarafından hak iddia edilen bir bölge haline geldi. Sorun, bu bölünme sırasında halkın isteklerinin yeterince dikkate alınmamasından kaynaklanıyordu.

Hindistan ve Pakistan arasında 1947-1948 yılları arasında çıkan ilk Keşmir Savaşı, BM'nin araya girmesiyle ateşkesle sonuçlandı. Ancak bölge, Hindistan kontrolündeki Cammu ve Keşmir ile Pakistan kontrolündeki Azad Keşmir olarak ikiye bölündü. Çin ve Hindistan'ın bir türlü paylaşamadığı Himalayalar'daki yaklaşık 37,244 km^2 büyüklüğünde ve deniz seviyesinden oldukça yüksekteki Aksay Çin'i en son 1962'de kazandığı askeri zaferle, Çin kendi topraklarına katmıştır.

2019 yılında Hindistan, Cammu ve Keşmir'in özel statüsünü kaldırmıştır ve bölgeyi doğrudan kontrol altına almıştır. Bu durum, Pakistan ile Hindistan arasındaki gerilimi daha da artırmıştır. Hindistan, Keşmir'i "ayrılmaz bir parçası" olarak görürken; Pakistan, Keşmir'in kendi kaderlerini tayin etmeleri için halk oylamasına tabi tutmayı savunmuştur. Bu düşüncede iki seçenek vardır: Bağımsızlık kazanmak veya Pakistan'a katılmak.

Filistin sorunu ise, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşteyken,

Filistin'de İngiliz Mandası'nın kurulmasıyla başladı. Britanyalı savaş kabinesinde Dışişleri Bakanı Arthur Balfour'un girişimiyle başlatılan Balfour Deklarasyonu (1917), Yahudilere Filistin'de bir "ulusal yurt" vaat etmiştir. Bu vaat, Filistin'deki Arapların haklarını görmezden gelen bir politikanın başlangıcı olmuştur. 1948'de İsrail Devleti'nin kurulmasıyla bölgede büyük bir çatışma başladı. Filistin topraklarının büyük bir kısmının İsrail tarafından işgal edilmesiyle de derinleşti. Burada yine halkın kendi kaderini tayin hakkı ihlal edildi.

İsrail'in 1967 savaşından sonra Batı Şeria, Gazze Şeridi ve Doğu Kudüs'ü işgal etmesi, Filistin topraklarının büyük bir kısmını kontrol altına almasına yol açtı. Filistin meselesi, iki devletli çözüm önerisi ve İsrail'in yerleşim politikaları nedeniyle uluslararası bir çıkmaza dönüştü.

Her iki sorun da sömürge sonrası dönemin ulus-devlet inşa süreçlerinden kaynaklanmıştır. Ardından, bölgesel ve dini kimlikler çatışmanın merkezinde yer almış ve Keşmir ve Filistin meseleleri, başlangıçta bölgesel sorunlar olarak görülse de sorunlar büyüdükçe uluslararası bir boyut kazanmıştır. Her iki durumda da halkların tarihi yurtlarında yaşamalarını etkileyen dış müdahaleler ve sonuçları hala devam eden anlaşmazlıkları ortaya çıkarmıştır.
Dolayısıyla, her iki sorun da kolonyal yönetimin mirasıdır: Keşmir'de İngilizler tarafından bırakılan sınır sorunları; Filistin'de ise İngiltere'nin Yahudi yerleşimlerini teşvik eden politikaları. Bu durumda, her iki halkın kendi kaderini tayin hakkı göz ardı edilmiş ve dış aktörlerin kararlarıyla kaderleri şekillendirilmiştir.

Bu durum karşısında ortaya çıkan ilk bölgesel ve uluslararası tepki, Hindistan ve Pakistan arasında devam eden çatışmaların 1948'de BM Güvenlik Konseyi'ne taşınmasıyla oldu. BM Güvenlik Konseyi'nin 47 sayılı kararı, Keşmir konusunda özellikle dikkat çekicidir. Bu kararda BM, bölgedeki çatışmaların sona erdirilmesini talep edip, Pakistan'a bölgedeki askeri kuvvetlerini geri çekmesini, Hindistan'a ise asker sayısını minimum düzeye indirmesini önerdi.
Ayrıca, Keşmir'de halkın geleceğini belirlemek için bir halk oylaması (plebisit) yapılmasını öngördü. Ancak bu kararlar bağlayıcı bir niteliğe sahip olmaktan çok tavsiyeler niteliğinde olduğu için Hindistan bu öneriyi hiçbir zaman uygulamadı. Pakistan, Keşmir halkının kendi kaderini tayin hakkını savunurken; Hindistan, Keşmir'i "ayrılmaz bir parçası" olarak tanımladı.

Filistin'de ise Arap-İsrail çatışmaları Filistin sorununu uluslararası sistemin önemli bir gündem maddesi haline getirdi. 1948'de İsrail'in kurulmasının ardından Arap ülkeleri İsrail'e savaş açtı ancak başarısız oldular. Filistinliler, bu süreçte mülteci konumuna düştü (Nakba – "Büyük Felaket"). BM'nin 1948'de aldığı kararlar, Filistin halkına geri dönüş hakkı tanımasına rağmen bu hak hiçbir zaman uygulanmadı. BM her iki durumda da uluslararası barışı sağlama rolü üstlense de önerdiği çözümler uygulamaya konulamamış ve çatışmalar devam etmiştir. Sorunların çözümü, bölgesel çatışmalar ve uluslararası güç dengeleri nedeniyle hep ertelendi. Keşmir, Hindistan ile Pakistan arasında yeni savaşlara sahne oldu. 1965 ve 1971 Savaşları ile bölgedeki çatışma yoğunlaştı. 1972'de imzalanan Şimla Anlaşması, sorunun iki taraf arasında çözülmesini öngördü ancak çatışmalar devam etti. 2019'da Hindistan, Keşmir'in anayasal özerkliğini kaldırarak bölgeyi doğrudan kontrol altına aldı. Bu durum, uluslararası tepkilere yol açtı ancak Hindistan'ın ekonomik ve stratejik öneminden dolayı birçok ülke sessiz kaldı.

Filistin'de aynı aralıklarda 1967 Altı Gün Savaşı ile İsrail, Doğu Kudüs, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ni işgal etti. Bu bölgedeki Filistinliler, İsrail askeri yönetimi altında yaşamaya başladı.
İsrail, Batı Şeria'da yasa dışı yerleşimler inşa ederek Filistinlilerin topraklarını elinden aldı. Bu durum, iki devletli çözümü giderek imkânsız hale getirdi. Her iki durumda da askeri işgal, halkların haklarını sınırlayan ve uluslararası hukuka aykırı bir durum yaratmış. İşgal edilen topraklarda demografik yapıyı değiştirme çabaları (Keşmir'de Hindistan'ın yerleşim politikaları, Filistin'de İsrail'in yerleşimleri) gözle görülür hale getirilmiştir. Bütün bu hukuksuzluklar karşısında her iki halk, haklarını aramak için direniş hareketleri ve ulusal mücadele sürecini başlatma kararı almışlardır.

Keşmir halkı, bağımsızlık veya Pakistan'a katılma hedefiyle çeşitli direniş hareketlerini başlatmıştır. Keşmir halkının özgürlük mücadelesi olarak tanımladığı bu hareketler, Hindistan

tarafından terörizmle ilişkilendirirse de bölgedeki direniş, özellikle genç nüfusun Hindistan'a karşı duyduğu tepkiyle daha da güçlenmiştir.

Filistin'de de durum farklı değildi. Filistin halkı, 1960'larda Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) ve daha sonra Hamas gibi hareketlerle bağımsızlık mücadelesine girişmiştir. Filistinlilerin işgale karşı direnişini sembolize eden 1987 ve 2000'de başlayan halk ayaklanmaları "intifadaları" gerçekleştirmiştir. İsrail ise, tıpkı Hindistan gibi Filistin direnişini terörizm olarak tanımlayarak uluslararası toplumda Filistin halkının kendi kaderini tayin etme hakkını tanımama yoluna gitmiştir. Her iki halk da direniş hareketlerini ulusal kimliğin ve bağımsızlık mücadelesinin bir aracı olarak görse de uluslararası toplum, bu direniş hareketlerini farklı şekillerde algılayarak siyasi çözümleri karmaşık hale getirmiştir. BM, 1948'den bu yana sunduğu Keşmir için çözüm önerilerini ve halk oylaması talebinin Hindistan tarafından reddedilmesi ardından bu duruma karşı uluslararası toplumun tepkisizliğini örnek olarak verebiliriz. Bu etkisizlik ve tepkisizlik Keşmir sorunun çözümünü sürekli engellemiştir.

Filistin konusunda da benzer durum yaşanmıştır. BM, Filistin halkının haklarını tanıyan ve İsrail'i yasa dışı yerleşimlerden dolayı kınayan kararlar almıştır. Ancak bu kararlar, İsrail'in ve destekçilerinin direnci nedeniyle bir türlü uygulanamamıştır. Gazze savaşında İsrail'in yaptığı soykırımlar karşısında duran BM Genel Sekreterinin istenmeyen adam ilan edilmesi, BM çalışanlarının öldürülmesi ve BM tesislerinin bombalaması buna örnektir. Bununla beraber BM'nin her iki çatışmada da tavsiye ettiği çözüm önerilerinin nasıl sonuçsuz kaldığını düşünülürse, Keşmir ve Filistin halklarına ait hakların nasıl cüretkâr bir şekilde ihlal edildiği daha iyi anlaşılacaktır.

Uluslararası toplumların iki halka da uyguladıkları çifte standartlar, sadece her iki halkın değil vicdan sahibi bütün halkların tarihsel adalet beklentisini olumsuz etkilemiştir. Hem Keşmir halkı hem de Filistin halkı, kendi kaderlerini tayin

Uluslararası toplumların iki halka da uyguladıkları çifte standartlar, sadece her iki halkın değil vicdan sahibi bütün halkların tarihsel adalet beklentisini olumsuz etkilemiştir. Hem Keşmir halkı hem de Filistin halkı, kendi kaderlerini tayin etme haklarının uluslararası alanda tanınması için mücadele etmektedir. Keşmir'de, Hindistan'ın; Filistin'de ise İsrail'in uyguladığı askeri kontrol ve işgal politikaları tartışmaların merkezindedir.

Keşmir ve Filistin meseleleri, uluslararası hukuk açısından da çifte standartların en belirgin örneklerindendir. Birleşmiş Milletler'in her iki sorun için aldığı kararlar genellikle uygulanmamış ya da sonuçsuz kalmıştır. Keşmir için öngörülen referandum yapılmazken, Filistin'de iki devletli çözüm önerileri İsrail'in politikaları nedeniyle hayata geçirilememiştir. Bu iki sorun, uluslararası toplumun güçlü devletlerin jeopolitik çıkarlarına göre hareket ettiğini ve insan hakları ihlallerine karşı yeterince yaptırım uygulamadığını gözler önüne sermektedir. Ancak Keşmir ve Filistin halkları, kimliklerini ve kültürlerini koruma mücadelesini dayanışma içinde sürdürmeye devam etmektedir.

etme haklarının uluslararası alanda tanınması için mücadele etmektedir. Keşmir'de, Hindistan'ın; Filistin'de ise İsrail'in uyguladığı askeri kontrol ve işgal politikaları tartışmaların merkezindedir. Her iki bölge de uzun süreli askeri sıkıyönetim ve rijit güvenlik politikalarının etkisi altındadır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen, hem Keşmir hem de Filistin, çeşitli direnişlerin merkezi olmuş ve direnişler farklı siyasal fraksiyonlar arasında bölünmüştür.

Her iki konuyu, bölgesel ve uluslararası aktörlerin rolü üzerinden değerlendirecek olursak, Hindistan ve Pakistan arasındaki Keşmir meselesi, iki ülke arasında süregelen bir gerginlik olmuştur. Pakistan, Keşmir'in bağımsızlık mücadelesini desteklerken, Hindistan uluslararası müdahaleyi reddederek sorunu kendi iç meselesi olarak görmektedir. Ayrıca, Çin'in Keşmir'in kuzeydoğusundaki Aksay Çin bölgesini kontrol etmesi bölgesel dinamikleri daha da karmaşıklaştırmıştır. ABD ve Avrupa ülkeleri, Hindistan'ı ticaret ve stratejik anlamda ortak gördükleri için Keşmir konusunda genellikle sessiz kalmaktadır. İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ise, Pakistan'ın yanında yer alarak Keşmir halkının haklarının savunmasına katkı vermektedir.

Filistin meselesi ise, Arap-İsrail çatışmasının bir parçası olarak bölgedeki ülkelerin politikalarını doğrudan etkilemektedir. Suudi Arabistan, İran ve Mısır gibi ülkeler meseleye farklı yaklaşmaktadır. İran, diğer ülkelere nazaran daha sert bir İsrail karşıtı politika izlemektedir. Bazı Arap ülkeleri ise, İsrail ile normalleşme anlaşmaları yapma yolunu tercih etmektedir.

ABD, İsrail'in en güçlü destekçisi konumundadır ve Filistin-İsrail çatışmasının çözümünde tarafsız bir arabulucu olarak görülmemektedir. Avrupa Birliği, iki devletli çözümü desteklese de somut adımlar atmakta yetersiz kalmaktadır. BM, uluslararası hukuk çerçevesinde Filistin halkının haklarını savunmakta ancak kararları uygulamada etkisiz kalmaktadır. Her iki sorun da bölgesel güçler tarafından jeopolitik rekabetin bir parçası olarak kullanılmaktadır.

Uluslararası toplumun tutumu genellikle çifte standartlarla eleştirilmektedir; örneğin, Hindistan'ın ekonomik gücü Keşmir konusunda baskıyı sınırlarken, ABD'nin İsrail'e desteği Filistin meselesinde tarafgirliği artırmaktadır. Hem Keşmir hem de Filistin, zorla yerinden edilmeler sonucu ciddi mülteci krizleriyle karşı karşıyadır. Keşmir'de binlerce kişi evlerini terk ederek başka bölgelere göç etmek zorunda kalırken; Filistin'de milyonlarca kişi mülteci kamplarında yaşamaktadır. Her iki bölgede de mültecilik, toplumsal yapıları zayıflatmakta ve bireyleri sosyal bağlarından koparmaktadır. Kadınlar ve çocuklar ise çatışmalardan en fazla etkilenen kesimdir. Keşmir'de dul kadınlar ve yetim çocuklar, çatışmaların toplumsal boyutunu yansıtan en önemli örneklerdir. Filistin'de ise abluka ve işgal altındaki yaşam koşulları, kadınların sağlık hizmetlerine erişimini ve ekonomik bağımsızlıklarını sınırlamaktadır. Her iki bölgede de kadınlar, toplumun dayanıklılığını artırmak için

kilit roller üstlenirken, çocuklar güvensizlik ortamında büyümek zorunda kalmaktadır.

Eğitim ise hem Keşmir hem de Filistin için yalnızca bireysel bir gelişim aracı değil, aynı zamanda toplumsal direnişin bir unsuru olarak görülmektedir. Keşmir'de Hindistan'ın uyguladığı politikalar eğitim sisteminde aksamalara neden olurken; Filistin'de okullar sık sık saldırıya uğramakta veya yıkılmaktadır. Buna rağmen, her iki bölgede de eğitim, ulusal kimlik mücadelesinin ve direnişin temel unsurlarından biri olmaya devam etmektedir.

Keşmir ve Filistin meseleleri, uluslararası hukuk açısından da çifte standartların en belirgin örneklerindendir. Birleşmiş Milletler'in her iki sorun için aldığı kararlar genellikle uygulanmamış ya da sonuçsuz kalmıştır. Keşmir için öngörülen referandum yapılmazken, Filistin'de iki devletli çözüm önerileri İsrail'in politikaları nedeniyle hayata geçirilememiştir.
Bu iki sorun, uluslararası toplumun güçlü devletlerin jeopolitik çıkarlarına göre hareket ettiğini ve insan hakları ihlallerine karşı yeterince yaptırım uygulamadığını gözler önüne sermektedir. Ancak Keşmir ve Filistin halkları, kimliklerini ve kültürlerini koruma mücadelesini dayanışma içinde sürdürmeye devam etmektedir.

Bu bağlamda, Keşmir ve Filistin'in yaşadığı ortak acılar, uluslararası toplumu bu bölgelere daha duyarlı olmaya ve adil çözümler üretmeye davet etmektedir.

Keşmir ve Filistin meselelerini İslami bir perspektif ile almak, bu mücadelelerin temelinde yatan dini, ahlaki ve kültürel boyutları daha net bir şekilde anlamamıza yardımcı olur. Her iki durumda da İslam, sadece bir inanç sistemi değil, aynı zamanda adalet, özgürlük ve onur için verilen mücadelenin manevi bir temeli olarak karşımıza çıkar. Keşmir meselesi, Hindistan yönetimi altındaki Müslümanların dini kimliklerini ve haklarını koruma mücadelesi olarak görülebilir. Bölgede İslam hem bireysel yaşamın hem de toplumsal dayanışmanın temel direklerinden biridir. Keşmir ve Filistin'deki mücadeleler, Adalet, Zulme Karşı Çıkma, Ümmet Dayanışması ve Mukaddes Değerlerin Korunması gibi İslam'ın temel ilkeleri etrafında şekillenmekte hem Keşmir hem de Filistin'deki Müslümanlar, topraklarını, ibadet yerlerini ve dini değerlerini korumayı bir görev bilmektedir.

Sonuç olarak, Keşmir ve Filistin halklarının bugün geldiği noktada, eğitimden kültüre; ticaretten üretime bütün yaşam alanı sınırlarını, sürekli işgal, askeri rejim baskısı ve çatışmalar şekillendirmektedir. Bu iki farklı coğrafyanın iki farklı toplumları kimliklerini korumak için gösterdiği direniş, zorunda bırakılan mültecilik, eğitim ve dayanışma kültürü gibi birçok alanda benzerlikler taşıması tesadüf değildir. Her iki bölge halkı da çok uluslu kurumları ve uluslararası toplumu, işgalin yıkıcı sosyal etkileriyle ilgili üzerine düşen görevi yapmaya ve daha fazla sorumluluk almaya davet etmektedir.

Keşmir ve Filistin, uluslararası hukuk açısından birbirine benzerdir: Kendi kaderini tayin hakkı, insan hakları ihlali ve işgal meselesi. Diplomasi perspektifinden ise, her iki sorun da uluslararası toplumların gösterdiği çifte standartlarını ve güçlü devletlerin etkisini gözler önüne sermektedir. Bu sorunların çözümü, sadece hukuki değil, aynı zamanda diplomatik, siyasi ve insani yaklaşımların bir araya gelmesini gerektirmektedir. Keşmir ve Filistin meseleleri, siyasal açıdan hem ulusal hem de uluslararası dinamiklerin kesiştiği karmaşık sorunlardır. Her iki durumda da halkların siyasi haklarının tanınması, bölgesel barış ve istikrarın sağlanması açısından kritik öneme sahiptir. Ancak mevcut güç dengeleri ve tarafların uzlaşmaz tutumları, bu sorunların çözümünü zorlaştırmaktadır. Dayanışma günleri, hak mücadelelerini destekleyen sembolik eylemler olsa da siyasi çözümlere dönüşmeleri için daha güçlü uluslararası girişimlere ihtiyaç vardır.

Urdu Dilinin Keşmir Tarihçesi

Muhsin Ramazan İŞSEVER

Dr. Arş. Gör., İstanbul Üni., Edebiyat Fak., Urdu Dili ve Edebiyatı

Giriş

Keşmir Eyaleti, Hint alt kıtasının en kuzeyinde ve Güney Asya'nın ortasında yer aldığından **"Asya'nın kalbi"** olarak da adlandırılmıştır. Bu eyalet, Himalaya Dağları'nın batı ucunda bulunur ve Asya'daki beş farklı ülkenin arasında yer almaktadır. Azad Keşmir, on ilden oluşmakta ve doğuda ateşkes hattı ile Hindistan'ın kontrolü altında olan Keşmir'den (Camm-u Keşmir) ayrılmaktadır. Hindistan'ın kontrolündeki Keşmir eyaleti; Keşmir, Cammu ve Ladakh eyaletlerinden oluşmakla birlikte on dört ilden mürekkeptir[1]. Keşmir'in yüzölçümü 12.378 mil kare, Azad Keşmir'in yüzölçümü 2.498 mil kare ve Hindistan'ın kontrolü altındaki Keşmir'in yüzölçümü ise 9.880 mil karedir[2]. Keşmir, doğal güzellikleriyle dünyanın en çekici bölgelerinden biri olarak bilinmektedir. Keşmir'in kuzey sınırında, Everest Dağı'ndan sonra dünyanın en yüksek ikinci zirvesine sahip Godvin Austen Dağı (28.278 fit) ve Nanga Parbat (26,660 fit) yer almaktadır. Keşmir'in başlıca dağ silsileleri Şivalik, Pir Pençal ve Himalayalar'dır ve bu dağlar yüksek zirveleri ile ünlüdür. Keşmir'in önemli nehirleri arasında İndus, Jhelum, Çenâb, Râvi, Pûnch ve Nilum nehirleri bulunmaktadır[3]. Keşmir doğal güzelliklerinin yanında tarihi yapılarıyla da önemli bir yere sahiptir. Tarihte bu bölgeye hâkim olan hükümdarlar genellikle yazlık saraylarını buraya inşa ettirmiştir. Bunlardan biri de Babürlü Hint-Türk devletinin hükümdarı Ekber Şah (s.1556-1605) tarafından XVI. yüzyılın sonlarına doğru Budgam şehrinde inşa edilen ve oğlu Cihangir (s.1605-1627)'in sıklıkla ziyaret ettiği Hanpur Sarayıdır[4]. Günümüzde Hanpur Sarayı gibi birçok tarihi yapı Hindistan Arkeolojik Araştırma Kurumu tarafından korunmaya alınmış ve restore çalışmalarına tabi tutulmaktadır[5].

Camm-u Keşmir'in Hindistan'ın askeri kontrolü altında olması, bölgenin kültürel, sosyal ve ekonomik yapısını olumsuz etkilemiştir. Uluslararası forumlarda Keşmir halkına temel insan haklarının verilmesi için birçok karar tasarısı sunulmuş, ancak Camm-u Keşmir hala şiddet ve baskılarla mücadele etmektedir. Hindistan, Keşmirlilere yönelik demografik değişiklikler yapma çabalarını sürdürmektedir. Keşmir'in doğal güzellikleri ve kültürel mirası, bölgenin turizm potansiyelini artırmakta ve ekonomik kalkınma için fırsatlar sunmaktadır. Aynı zamanda Keşmir, farklı dinlerden insanların sosyal uyum içinde yaşadığı bir kültürel mirasa sahiptir. Ancak, Hindistan'ın askeri varlığı ve demografik değişiklik çabaları, bölgenin sosyal ve ekonomik yapısını tehdit etmektedir[6].

Azad Keşmir'de yerel halk, genellikle Pencap dilinin lehçelerinden olan Paharî ve Mirpurî dillerini konuşmakta ve resmi dil olmasından dolayı Urdu dili de bölgede hâkim bir dil konumunda bulunmaktadır[7]. Urdu dili, Hindistan kontrolündeki Keşmir eyaletinde ise Keşmirce, Cammu eyaletinde Dogri ve Ladakh eyaletinde Arani dili konuşulsa da hükümetin resmi dillerinden biri olmasından ötürü okuryazar ve eğitimli insanlar Urdu dilini kullanmaktadır. Tarihsel ve kültürel benzerliklerinden dolayı keşmir dili ve urdu dili arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Müslüman hükümdarların Hindistan'a gelerek yerel halklarla kaynaşması, Arapça ve İslam'a mal olmuş olan Farsça dillerinin yerel etkilerini artırmış; bu da Urdu dili ile Keşmir dili arasındaki bağı güçlendirmiştir. Urdu dili, Hindistan'ın farklı bölgelerinde uzun süre hüküm süren Babürler ve İngilizler gibi dış etkilerle şekillenirken, Keşmir dili de benzer şekilde Farsça ve Arapça etkisi altında kalmıştır[8]. Hint alt kıtasında telif edilen İslami eserlerin Urdu dilinde olması, Keşmir'deki İslami eğitim veren kurumların müfredatlarında Urdu dilinde kitapların okutulması gibi faktörler de Urdu dilinin yaygınlaşmasını kolaylaştıran unsurlardan

Hint alt kıtasında telif edilen İslami eserlerin Urdu dilinde olması, Keşmir'deki İslami eğitim veren kurumların müfredatlarında Urdu dilinde kitapların okutulması gibi faktörler de Urdu dilinin yaygınlaşmasını kolaylaştıran unsurlardan olmuştur.

Keşmir Sultanı Zeyn'el-Abidin (1395-1470) hükümdarlığının sona ermesinden sonra bölgede kargaşa hâkim olmuş, bu durum Keşmir halkının alt kıtanın farklı bölgelerine göç etmesine neden olmuştur. Bu göçler, Urdu dilinin XIX. yüzyılın ikinci yarısında Keşmir'de yaygınlaşmasına ve nihayetinde resmi dil olarak kabul edilmesine katkıda bulunmuştur.

olmuştur. Bunun yanı sıra Urduca konuşan insanların sayısının bir milyarı aşması ve bu kitlenin dünyanın çeşitli yerlerine göç etmesi, Urdu dilini Hindistan, Pakistan ve Keşmir sınırlarını aşarak evrensel bir dil konumuna taşımıştır. Keşmir dili ve Urdu dili, tarihsel ve dilsel olarak birbirine yakın ilişkilere sahip olmuş, alt kıtada kurulan farklı hükümdarlıkların çabalarıyla şekillenmiş ve halk tarafından kabul görmüştür. Bu diller, Hindu hükümdarlıklar döneminde Sanskritçenin, Müslüman hükümdarlıklar döneminde ise Arapça ve Farsça'nın etkisiyle gelişmiştir.

Keşmir Sultanı Zeyn'el-Abidin (1395-1470) hükümdarlığının sona ermesinden sonra bölgede kargaşa hâkim olmuş, bu durum Keşmir halkının alt kıtanın farklı bölgelerine göç etmesine neden olmuştur. Bu göçler, Urdu dilinin XIX. yüzyılın ikinci yarısında Keşmir'de yaygınlaşmasına ve nihayetinde resmi dil olarak kabul edilmesine katkıda bulunmuştur. Maharaca Ranbir Singh (1830-1885) döneminde Urdu dili, resmi okullarda eğitim dili olmuş ve zamanla eğitimli kesim tarafından benimsenerek yazışmalarda, siyasi, sosyal ve dini yayınlarda kullanılmıştır[9]. 1947 yılında yaşanan Hindistan ve Pakistan'ın bölünme sürecinden önce Keşmir kralı Maharaca Sir Hari Singh (s.1925-1952) liderliğinde, 29-30 Eylül 1944 tarihlerinde gerçekleştirilen ulusal meclis oturumunda Keşmirce, Dogri, Balti (Pali), Dari, Pencapça, Hintçe ve Urduca resmi diller olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, alt kıtanın diğer bölgelerinden iş ve

turizm amacıyla bölgeye gelenlerin de Urdu dilinin bölgede yayılmasına katkı sağladığı bilinmektedir. Keşmir bölgesinde Urdu dilinin diğer yerel dillerle etkileşime girmesinden dolayı Urdu dili daha zengin bir dil haline gelmiştir[10]. Keşmir, Urdu edebiyatına büyük katkılarda bulunmuş ve birçok önemli şair ve yazar yetiştirmiştir. Böylece Urdu dili, Keşmir'in kültürel zenginliğine katkıda bulunarak eğitim ve edebiyat alanında önemli bir yer edinmiştir.

KAYNAKÇA

Aabedin, Zain Ul: "Khanpur Sarai: A Mughal Relic Fading Into Oblivion", **Kashmir Observer**, (2024), (Çevrimiçi) https://kashmirobserver.net/2024/10/28/khanpur-sarai-a-mughal-relic-fading-into-oblivion/.

Ahmed, Ferhâd: "Âzâd Keşmir ke Muntahab Gazelgu Şuarâ", İslamabad, National University of Modern Languages, Yüksek Lisans Tezi, 2017.

Bukhari, Syed Mohammad Yousuf: **Keşmîrî our Urdu Zabân ka Takâbulî Mutalaa**, Lahore, Central Urdu Board, 1982.

Chaudhry, Raza: "Kashmir: Tehzibi Virsa ka Hamil", **Daily Jang**, (2020), (Çevrimiçi) https://jang.com.pk/news/837628.

"Culture and Heritage", Resmî Website, **District Budgam, Government of Jammu and Kashmir**, t.y., (Çevrimiçi) https://budgam.nic.in/tourism/culture-heritage/.

Kâşmirî, Hâmidî: **Riyaset-i Camm-u Keşmir mein Urdu Adab**, Srinagar, Gulshan Publications, 1991.

Khan, Muhammad Arif: **Keşmir Tarih ke Ayine mein**, Mirpur, National Institute of Kashmir Studies, 2016.

Rahman, Tariq: **Language and Politics in Pakistan**, Karachi, Oxford University Press, 1996.

1 Muhammad Arif Khan, **Keşmir Tarih ke Ayine mein**, Mirpur, National Institute of Kashmir Studies, 2016, s. 29.

2 Khan, **a.g.e.**, s. 31-32.

3 Khan, **a.g.e.**, s. 34.

4 Zain Ul Aabedin, "Khanpur Sarai: A Mughal Relic Fading Into Oblivion", **Kashmir Observer,** (2024), (Çevrimiçi) https://kashmirobserver.net/2024/10/28/khanpur-sarai-a-mughal-relic-fading-into-oblivion/.

5 "Culture and Heritage", Resmî Website, **District Budgam, Government of Jammu and Kashmir**, t.y., (Çevrimiçi) https://budgam.nic.in/tourism/culture-heritage/.

6 Raza Chaudhry, "Kashmir: Tehzibi Virsa ka Hamil", **Daily Jang**, (2020), (Çevrimiçi) https://jang.com.pk/news/837628.

7 Tariq Rahman, **Language and Politics in Pakistan**, Karachi, Oxford University Press, 1996, s. 225-226.

8 Syed Mohammad Yousuf Bukhari, **Keşmîrî our Urdu Zabân ka Takâbulî Mutalaa**, Lahore, Central Urdu Board, 1982, s. 72-73.

9 Hâmidî Kâşmirî, **Riyaset-i Camm-u Keşmir mein Urdu Adab**, Srinagar, Gulshan Publications, 1991, s. 37-38.

10 Ferhâd Ahmed, "Âzâd Keşmir ke Muntahab Gazelgu Şuarâ", İslamabad, National University of Modern Languages, Yüksek Lisans Tezi, 2017, s. 16.

Keşmir bölgesinde Urdu dilinin diğer yerel dillerle etkileşime girmesinden dolayı Urdu dili daha zengin bir dil haline gelmiştir. Keşmir, Urdu edebiyatına büyük katkılarda bulunmuş ve birçok önemli şair ve yazar yetiştirmiştir. Böylece Urdu dili, Keşmir'in kültürel zenginliğine katkıda bulunarak eğitim ve edebiyat alanında önemli bir yer edinmiştir.

Keşmir'in Sessiz Şarkısı

Zehra TUNÇ

Bazen bir kelime, içinde bir coğrafyayı, bir kültürü ve yüzyılların izini taşır. "Keşmir" ve "kaşmir" böyle kelimelerdir. İkisinin de telaffuzu, bir yumuşaklık, bir melodi taşır; fakat anlamları, derin vadilere ve dağların doruklarına kadar uzanır.

Keşmir, karlarla örtülü Himalayalar'ın yüreğinde gizlenmiş bir cennettir. Dağların arasına sıkışmış bu vadi, zamana meydan okurcasına güzelliğini korur. Yılın dört mevsimi, Keşmir'in topraklarında bir başka melodi çalar. İlkbaharda badem ağaçları çiçek açar, yazın ılık rüzgârlar safran tarlalarının üzerinden geçer, sonbahar altın yaprakların dansını getirir ve kış, bembeyaz bir sükûnet içinde her şeyi örter.

Fakat bu güzellik, binlerce yürekte yankılanan acıları gizlemeye yetmez. Çünkü Keşmir'in insanları, özellikle de Müslüman halkı, yüzyıllardır adalet, özgürlük ve huzur için mücadele ediyor. Keşmir vadisinin camilerinde yankılanan ezan sesleri kimi zaman yürek burkan bir ağıt gibi duyulur. O ezanlar, vadiyi dolduran derin hüzünleri ve duaları gökyüzüne taşır.

Keşmir'in Müslüman halkı, tarih boyunca baskıya, çatışmalara ve zorunlu göçlere maruz kaldı. Bir zamanlar huzur içinde akan Jhelum Nehri, şimdi gözyaşlarıyla taşar oldu. Sokaklarda yankılanan çocuk kahkahaları yerini sessiz bir korkuya bıraktı. artık şiddetin ve kayıp insanların hatırasını barındıran, hüznün vadisi oldu.

Kaşmir ise bu acılardan bağımsız değildir. Keşmir keçilerinden elde edilen o narin yün, güzelliğin bir sembolü olduğu kadar direnişin ve sabrın da simgesi haline gelmiştir. Vadinin zanaatkârları, kaşmir şallarını dokurken sadece bir kumaş yaratmaz; aynı zamanda halklarının hikâyesini işlerler o incecik desenlere. Çiçekler, dağlar ve yıldızlar; yalnızca doğanın değil, Keşmir halkının umutlarının ve direnişinin de birer sembolüdür.

Her desenin ardında bir hikâye vardır. Bu hikâyeler, Keşmir Müslümanlarının evlerinden sürüldüğü, sevdiklerinin kaybolduğu, umutlarının paramparça olduğu günleri fısıldar. Yine de kaşmir kumaşı bir sığınaktır. Tıpkı bir annenin çocuğunu şefkatle sardığı gibi, bu yumuşacık yün de o insanların yüreklerini sarar. Çünkü Keşmir halkı bilir ki güzellik ve direniş bir arada var olabilir.

Vadideki her şey bir sessizlikle örülüdür. Çığlıklar, zamanla toprağın altına gömülmüş; acılar, Dal Gölü'nün sularına karışmıştır. Ancak bir annenin kayıp çocuğu için sessizce yakardığı dua, Keşmir'in rüzgârında hâlâ duyulur. Bu dua, yalnızca bir kişiye değil, bütün bir halkın özgürlüğüne yöneliktir.

Fakat tüm bu sessizliğin içinde daima bir umut filizlenir. Keşmir'in Müslüman halkı bilir ki zorluklar, sabırla karşılandığında güzelliklere dönüşebilir. Tıpkı bir kışın ardından gelen bahar gibi, bu vadi de bir gün barışın ve huzurun evi olacaktır. O gün, çocuklar korkusuzca sokaklarda oynayacak; anneler, çocuklarının gelecekten korkmadığını göreceklerdir. Camilerden yükselen ezanlar, artık yalnızca huzur ve birliktelik için yankılanacaktır.

Belki bir gün, Keşmir›in gökyüzüne bakıldığında kuşların kanar çırpınışlarının görüneceği; vadinin dağlarına sessizlik değil, kahkahaların eşlik edeceği bir zaman gelecek. O gün, her Müslüman çocuk, kendi kimliğiyle gurur duyacak; aileler, bölünmüşlüğü değil, birliği hissedecek. Çünkü, Allah sabredenlerle beraberdir.

Bu umut, sadece bir dilek değildir. Çünkü her zor günün ardından gelen bir kolaylık, her karanlık gecenin ardından gelen bir sabah vardır. Keşmir halkı, inançlarına ve birbirlerine sarılarak bu vadinin yaralarını saracaktır. Her bir kaşmir şalı, bu geleceğin bir sembolü olacak; zarafeti ve sabrı hatırlatacaktır.

Keşmir ve kaşmir, yalnızca kelimeler değil, aynı zamanda sembollerdir. Keşmir, insanın doğayla ve kendi kimliğiyle olan bağını ve bu bağın kırılganlığını hatırlatır. Kaşmir ise, bu bağın ne kadar narin ama bir o kadar da dayanıklı olduğunu gösterir. Çünkü güzellik, yalnızca gözle değil, ruhla da hissedilir.

Bir kaşmir şalı omuzlarınıza aldığınızda, yalnızca bir kumaşı değil, Keşmir halkının hikâyesini de taşırsınız. Himalayalar'ın rüzgârını hisseder, vadinin acılarını ve umutlarını duyarsınız. O zaman anlarsınız: Keşmir'in hikâyesi, yalnızca bir vadi ya da bir halkın değil, insanlığın hikâyesidir. Bu hikâyenin sonunda, umulur ki 'ümit' her zaman kazanır...

Duamız: Şen Olasın Keşmir

Nihal PAKIRDAŞI

Boyunlarına doladıkları ipeksi bir dokunuşa sahip kaşmir şallarını hafifçe bollaştıran İngiliz aklı, dünyaya nam salmış çaylarını yudumlarken, hindistan ve pakistan arasında zaten karmaşık olan ilişkiyi kördüğüme çevirmeye karar verir. Ve Keşmir'i, Asya'nın Filistin'i haline getirecek ilk düğümü atarlar.

Keşmir, Hindu Kral Rincana'nın 1300'lü yıllarda Seyyid Şerifüddin adılı bir Sühreverdiyye dervişi aracılığıyla İslâmiyet'i kabul etmesiyle Müslümanlaşır. Ancak Sih mihracesi Ranjit Singh'in 1819'da yönetimi ele geçirmesiyle, nüfusun çoğunluğunu Müslüman olmasına rağmen, farklı inançlara mensup kişilerce yönetilmeye başlanır. Sih Krallığı'nın dağılmasından sonra İngiltere, 1846'da Anglo-Sih Savaşları sonucunda imzalanan Amritsar Antlaşması ile Keşmir'in yönetimini Hindu olan Dogra Hanedanlığı'nın kurucusu Gulap Singh'e yedi buçuk milyon rupi karşılığında satar. Pakistan'ın milli şairi Muhammed İkbal;

"Köylüyü, tarlayı, ırmak ve caddeleri sattılar

Bir ulusu sattılar, hem de ne ucuza sattılar!"

dizeleriyle bu acı olayı tarihe not düşer. 1947'de İngiltere, Hindistan'dan çekilirken, %85'i Müslüman olan Keşmir, dönemin prensi Maharaja Hari Singh'in inisiyatifi ile Hindistan'a katılır. Bu durum, Pakistan yanlılarının Hindular tarafından saldırıya uğramasıyla sonuçlanır. Cammu bölgesinde Ekim 1947 - Ocak 1948 arasında Cammu bölgesinde yaşanan çatışmalara 300 binden fazla Keşmirli Müslüman katledilir. İki ülke arasında Keşmir meselesi sebebiyle 1947-1948, 1965, 1971 ve son olarak 1999'da savaşlar meydana gelir. Savaşların ardın-

dan sağlanan geçici ateşkes sonucunda Cammu Keşmir'in yüzde 45'i Hindistan, yüzde 35'i Pakistan kontrolünde kalırken; bölgenin doğusundaki yüzde 20'lik bir kısım ise sınır komşusu Çin hâkimiyetine girer.

Nihayet, günümüze kadar süregelen İngiliz aklının Keşmir'e açtığı bu derin yara, Hindistan hükümeti tarafından hala kanatılmaya devam etmektedir. Özgürlüğü için büyük bedeller ödeyen Keşmir halkı zamanımızda da devam edegelen bu baskı ve zulümler karşısında son 30 yılda 95 bin şehit vermiştir. Nüfusunun %80'i Müslüman olan Keşmir'de halkı, Pakistan'ın da desteklediği, Keşmir'in geleceğini kendi halkının belirlemesi yönündeki referandum önerisi çıkarılan uluslararası kararlara rağmen başta İngiltere olmak üzere ABD ve Rusya'nın da yönlendirmesi ile Hindistan lehinde ilerlemektedir.

Birinci Dünya Savaşı'nın galiplerinin şekillendirdikleri dünyada, Müslümanlara uygulanan zulümleri kalem yazmaktan yoruldu, kâğıt görmekten pare pare oldu. Yüz yıldır Keşmir'de, Filistin'de ve tüm Müslüman ve mazlum coğrafyalarda batırılan güneşlerin baş müsebbibi olan İngiltere, üzerlerindeki soğuk güneşin batmayacağını güçlü bir şekilde iddia etmektedir. Fakat ben bu yazıyı kaleme alırken, Ortadoğu'yu kana bulayan ellerin arasındaki Halep "Şen olasın" dualarıyla, bin bir çile, gözyaşı ve alın teriyle kurtarıldı. Ümmetin uzun süredir özlemle beklediği, ancak hiç ummadığı bir anda gelen bu zafer esintisi, ümit ediyoruz ki, sömürgeci güçlerin boyunlarına doladıkları kaşmir atkılarımızın çekilip alınmasına ve zamanında attıkları kördüğümlerin çözülmeye başlanmasına vesile olur.

Nihayet, günümüze kadar süregelen İngiliz aklının Keşmir'e açtığı bu derin yara, Hindistan hükümeti tarafından hala kanatılmaya devam etmektedir. Özgürlüğü için büyük bedeller ödeyen Keşmir halkı zamanımızda da devam edegelen bu baskı ve zulümler karşısında son 30 yılda 95 bin şehit vermiştir.

Yeşil Dağların Ülkesi Kimin?

Gözde ÇİMEN

Uzaklık, sadece insanlar arasındaki gönül mesafesini açmakla kalmıyor; toplumlar arasındaki etkileşimi de "habersiz" bırakarak, devletleri ve halkları can alıcı pozisyonlarda yalnız bırakabiliyor. Keşmir, habersiz kalmanın en iyi örneklerinden biridir. Hatta öyle ki, yeni yeni gündemimize girdiğini düşündüğümüz ülkeler dahi "Keşmir" kadar sınırlı bilgi alışverişine sahip değil. Haritadaki konumunu bile bilmediğimiz, yeşil dağların ülkesi Keşmir'in hikayesini, ilk defa duyacaklar için en baştan yazmak belki de en doğrusu.

Önceden bağımsız bir devlet olan Keşmir, 1947 yılında Hindistan tarafından işgal edildi. O dönemlerde Pakistan ve Hindistan, birbirinden ayrı iki devletti. Keşmirliler, insanlık tarihinden görmeye alışık olduğumuz şekliyle bağımsızlıkları için mücadele ettiler. 1989 yılında ise bu istek artarak devam etti. O dönemlerde demokratik devlet olmasına rağmen, Hindistan, Keşmir'i kendi yönetimi altına almayı başardı. Sonraki süreç, klasik bir iç çatışma halini aldı. Keşmir'deki Hindular, Müslümanlara karşı ayaklanma başlatınca, Müslümanlar zulme maruz kaldı. Bu zulüm, Müslümanların bulundukları bölgeyi terk etmek zorunda kalmalarına yol açtı. Nice aile fertleri hayatta kalabilmek için bölündü ve hayatlarına mülteci olarak devam etmek zorunda kaldı. Gelecek nesiller adına en hayırlı çözümün Keşmir'in bağımsızlığı olacağı ise şüphe götürmeyen bir gerçek. Hindistan, Pakistan ve Çin arasında sıkışıp kalan Keşmir, bir zamanlar Hint Yarımadası'ndaki diğer ülkeler gibi İngiliz Sömürgesi altındaydı. Zamanla Hindistan ve Pakistan'ın değişen devlet statüleriyle birlikte, paylaşılamayan bir bölge haline geldi. Süreç içerisinde, Hindistan kontrolündeki bölge Cemmu Keşmir, Pakistan kontrolü altındaki bölgeye Azad Keşmir ve Pakistan'ın Çin kontrolüne bir nevi hediye ettiği bölgeye ise Aksay Çin olarak adlandırıldı. Keşmir, bu bölünme stratejisinden nasibini aldı. Hindistan ve Pakistan arasında devam eden "benim" kavgası, Keşmir halkının zulme ve haksızlığa maruz kalmasıyla sonuçlandı. Halbuki, Keşmir; Hindistan, Pakistan ve Çin'in kesişim noktasında, cennet vadileri olarak adlandırılan bereketli topraklardır. Tanıma fırsatı verilseydi doğal güzellikleri bakımından turizmin önemli yerlerinden biri olabilirdi. Ancak Himalaya'nın eteklerindeki bu özel bölge, insanlık adına utanç verici acı olaylarla; özgür-

lükten yoksun insanların zulüm gördüğü ve ailelerinden kopmak zorunda kaldığı bir yer haline geldi. Bugün, Keşmir halkı kendi ülkeleri içinde bir başka yere gitmek iznine sahip bile değil.

Geçmişte, Ortadoğu tarihiyle ilgilenenlerin aşina olduğu bir yöntem denendi: BM' e başvurmak... BM'de, Keşmir halkının kimin yönetiminde olacağına karar vermek için bir referandum yapılması kararı çıktı; ancak bu referandum hiçbir zaman gerçekleşmedi. Uzun bekleyiş hala devam ederken, Pakistan devleti Keşmir halkına her zaman destek vereceğini zaman zaman resmi açıklamalarda duyurdu. İngilizlerin bölgeden çekilmesiyle bağımsız olacağını düşünen Keşmir halkı, sömürgeci devletlerin arka planda çevirdiği oyunların kurbanı olup, Hindistan ve Pakistan arasında kalmaya mahkum edildi. Ancak burada önemli bir nokta var: Hindistan'ın işgali. Coğrafi uyum ve halkın iradesi gibi konular henüz tartışılmadan başlayan bu işgal, süreci daha da zorlaştırdı. Bu yüzden ne Keşmir halkı ne de Pakistan tarafı, aradan geçen uzun yıllara rağmen bu işgali kabullenemedi. İşgalin kökeni, İngiltere'nin bölgeyi, coğrafi yakınlık ve halkın iradesine aldırış etmeden, Hindulara teslim etmesine dayanıyor. Sorunun çözümü ise BM'nin halkın iradesine sunulsun dediği bölgenin referandumla hangi tarafta kalmak istediklerini özgürce beyan etmelerindedir. Keşmir, II. Dünya Savaşı'ndan sonra BM'de üzerinde en çok tartışılan ve hala bir karar varılamayan tek ülke. Belki de Irak'ta olduğu gibi Keşmir'in petrolünün olmamasından bir karara varılamıyordur. Kim bilir?

Uğruna nükleer savaşların eşiğinden dönülen Keşmir, yarım yüzyıldır, hala referandum kararı uygulanamıyor. Hindistan'ın tümden karşı çıkması, Pakistan'ın ise ısrarla uygulanmasını istemesi, bu referandum bir halkın özgürlük hasretiyle çeyrek ömür geçirmesine sebep oldu. Her ne kadar bu referandumla sanki Keşmir'in iki ülke arasında kilit konumda olan bu bölgenin bağımsızlık isteyeceği gerçeği. Tamamen iki ülkenin iyi niyetine teslim edilen bu bölge, bu ülkelerin savaşlarına ve sınır çatışmalarına çok şahit oldu. Öyle ki, çok uzak olmayan bir geçmişte, uluslararası kurumların devreye girmesiyle nükleer savaştan dönüldü.

Bir zamanlar İngiliz sömürgesi altında Gandhi öncülüğünde özgürlük mücadelesi veren Hindistan, bugün Keşmir halkının özgürlük talebini görmezden gelmekte. Geçmişte zulüm görenler, özgürlük geçince başka bir halka zalim kesilmekte. Hindistan, bugün Keşmir halkına göz açtırmamakta, keyfi tutuklama hakkına sahip şehirleri ve kasabaları basarak kadın-çocuk ayırmadan şiddet uygulamaktadır. Haber alınamayan ve akıbetleri belirsiz binlerce insan var. Yıkılan evler, iş yerleri, kadınlara uygulanan yazmak istemediğim şiddet ve cehenneme çevrilen nice hayatlar... Halkın siyasi faaliyetlerde yer alması kesinlikle yasak. Topraklarında fırtınalar kopartılan bu ülkenin sahipleri, eğer referandum yapılırsa tek bir sonucun olacağını, onun da sadece bağımsızlık olacağını haykırmakta. Hindistan ve Pakistan'dan da bu konuda saygı beklemektedir. Hindistan, Keşmir'i kendi toprağı olarak kabul ettiği için diretmekte; Pakistan ise halkın yüzde 85'i Müslüman olduğu için doğal olarak kendisine ait olduğunu iddia etmektedir. Ancak halk, bu iki görüşü de reddedip bağımsızlıklarını istediklerini her fırsatta dile getirmekten çekinmiyor.

Birçok Avrupa ülkesinden üç kat daha büyük olan Keşmir, dünyanın en yüksek noktasındaki savaş bölgesidir. Bugün Gazze'dekine benzer bir abluka söz konusu. Herhangi bir gazetecinin bölgeye girmesi bile mümkün değil. Hindistan'ın gönderdiği asker sayısından dolayı, dünyanın en çok askerin konuşlandığı işgal bölgesi konumunda. Öyle ki, her dört Keşmirliye bir Hindistan askeri düşmekte. Tecrit altındaki Keşmir, henüz dünyanın gündeminde dahi değil. Saklı bir kent gibi, dünyanın gelişmelerine maalesef uzak. Evlerde televizyon bulmak bile çok nadir. Cep telefonu, sanayi, eğitim ve sağlık kurumları, internet erişimi ise vahim durumda; gelecek ile ilgili hayalleri ise yok denecek kadar az. Keşmir içinde başka bölgelere gitmek, hatta Keşmir'in dışına çıkmak çok kolay değil.

Yeşil Himalaya dağlarının eteklerinde her şeyin "eksik" olduğu Keşmir, iki ülke arasında kalmaktan yorgun. Birbirinden ayrı kalanların Ceyhun Nehri'nde bir araya gelebildiği bu halk, nehrin iki yakasında hasret izleri taşımakta. Onlar, birilerinin kendi gelecekleriyle ilgili kararı savaşarak değil, BM'nin referandumu bir an önce uygulamaya koymasıyla insanca, bağımsız ve özgür bir şekilde yaşamak istiyor. Ve sadece kendilerine ait bir toprak...

İngiltere'nin Keşmir'i İşgali ve İhanetler: Hâce Muhammed Hasan Ahrârî'nin Keşmir Raporu

Mustafa ÖZSARAY
Dr. Öğr. Üyesi, FSMVÜ İslâmî İlimler Fakültesi

İslam dünyasının çilekeş beldeleri vardır. Kaybedildiklerinden bu yana içimizi yaralayan çilekeş beldelerimizin başında Filistin gelir. Mescidi Aksa'nın yer aldığı kutsal şehir kudüs dolayısıyla filistin, bütün müslümanların asla bitmeyecek davasıdır. Bu uğurda nice şehitler verildi, verilmeye de devam edilmektedir.

Fetihlerle genişleyen İslam coğrafyasının uç noktalarında yer alan Doğu Türkistan, Keşmir, Kafkasya, Balkanlar ve Endülüs de hüzünle karışık özlem ateşini içimizde yakan çilekeş beldelerimizdir. İslam dünyasının kanayan yarası olan bu beldelerin elden çıkışlarının dıştan ve içten sebepleri vardır. Bunlara bu yazıda uzun uzadıya değinmeyeceğiz. Yalnız buraların nasıl kaybedildiklerine dair elimizde tarihe ayna tutan belgeler vardır. Bu belgeler bize İslam düşmanlarının emelleri doğrultusundaki siyaset tarzları ve faaliyetlerini gösterdiği gibi içimizdeki hainlerin ihanetlerini de yansıtmaktadır.

Çilekeş beldelerimizden Keşmir'e dair olup, anlaşılması kolay olsun diye kısmen sadeleştirerek yayınlayacağım 1283 (1866) tarihli arzuhâl ve ekindeki layiha (rapor), bahsettiğim tarihe ayna tutan belgelerdendir. Arzuhâl ve rapor Keşmir Müftüsü Hâce Muhammed Hasan Ahrârî Efendi'ye aittir. Buradaki bilgilere göre, Hâce Muhammed Hasan Efendi Nakşibendî Tarîkatı'nın önemli şeyhlerinden Hâce Ubeydullah Ahrâr'ın (ö. 895/1490) sülalesindendir. O, Keşmir müftüsü olduğu sırada İngiliz

Keşmir'deki İngiliz Kampı, 1866

işgaliyle beraber ülkede yaşanan iktidar değişikliği sebebiyle baskılara boyun eğmeyip aile fertleri, akraba ve taallukatıyla Osmanlı Devleti'ne hicret etmiştir. Hâce Muhammed Hasan Efendi, Sadaret Teşrifat Dairesi'ne bir arzuhâl ve ekinde bir rapor vermiştir. Arzuhâl ve raporda belirtildiğine göre, kendisi Keşmir'de müftülük makamında bulunduğu sırada İngiliz işgali sonrasında meydana gelen iktidar değişikliğiyle birlikte şeriata uymayan bazı ahvalin sebep olduğu zorluklardan dolayı müftülük görevinden zaruret gereği istifa etmiştir. Yeni gelen Mecûsî yönetimi tarafından emlak ve malları müsadere edilmiş bununla beraber yedi ay hapiste kalmıştır. Hapisten kurtulduktan sonra, Hindistan'da sürgünde bulunan aile fertleri ve taallukatıyla beraber Osmanlı topraklarına hicret etmiştir. Hicret sırasında haliyle çok zorluk çekmiştir. Çünkü, yanında yirmi beş kişilik aile efradı ve yakınları da vardır. Bunun üzerine geçimlerine medar olacak bir miktar maaş ihsan buyurulması talebinde de bulunmuştur. Hâce Muhammed Hasan Efendi'nin arzuhâli üzerine bir inceleme yapılmıştır. Bu inceleme sonucunda, Ubeydullah Ahrâr'ın sülalesinden, erbâb-ı fazl ve kemalden bulunduğu, Keşmir'de müftülük yaptığı bilirkişilerden tevsik edildikten ve elinde de Keşmir hakimliğinden verilen bir belge olması üzerine içine düştüğü felaket ve ıstıraptan kurtulması için kendisi ve yirmi beş kişiden oluşan aile fertleri ve yakınlarına yetecek şekilde 21 Şaban 1283 (29 Aralık 1866) tarihli padişah iradesiyle 2000 kuruş maaş tahsis edilmiştir.

Hâce Muhammed Hasan Efendi'nin verdiği arzuhal ve raporda Keşmir'in içine düştüğü felakete İngiliz işgali sonrasında yaşanan gaflet ve ihanetlerin sebep olduğu açıklanmaktadır. Arzuhalde ve raporda buna dair çarpıcı ifadeler bulunmaktadır. İmamüddin Han'ın tahta geçmesi sonrasında gafil ve hain idareciler sebebiyle ülke şeriat yönetiminden hızla uzaklaşıp Mecûsîlerin kontrolüne girmiş, bozguncu takımı her

İslam dünyasının çilekeş beldeleri vardır. Kaybedildiklerinden bu yana içimizi yaralayan çilekeş beldelerimizin başında Filistin gelir. Mescidi Aksa'nın yer aldığı kutsal şehir kudüs dolayısıyla filistin, bütün müslümanların asla bitmeyecek davasıdır. Bu uğurda nice şehitler verildi, verilmeye de devam edilmektedir.

yere hâkim olmuş, hatta ezan-ı Muhammedî okunması ve camilerde beş vakit namaz kılınması dahi yasaklanmıştır[1].

Hâce Muhammed Hasan Efendi'nin Sadaret'e sunduğu arzuhâli:

"Aciz kulları tarafından arz olunur ki

Duacıları herkesçe tanınıp bilinen Hâce Ubeydullah Ahrârî-i Semerkandî (k.s.) Hazretleri'nin sülalesindenim. Babam Mevlânâ Hâce Ahmedullah Ahrârî Bey, 1220 (1805-06) senesinde, Keşûr Keşmir'de saltanat tahtında oturan Muhyiddin Şah'ın zamanında, fetva makamında aralıksız kırk iki sene ilahî emirlerin uygulanması ve şeriat-ı Mustafa'nın hükümlerinin yerine getirilmesi ile meşgulken *1262 (1845-46) tarihinde vefat etti. Onun vefatıyla müftülük makamına geçtim. Bu görevde ilahi emirlere göre hareket ederek ve babamın bıraktığı usule uyarak mühim fetva işleri ile ilgili şer'i kanunların güzelce yürütülmesi ve görülmesiyle meşgul iken Muhyiddin Şah'ın vefatıyla veliahtı İmamüddin Şah tahta çıktı. Onun tahta oturmasıyla siyasi durum bütünüyle değişti. Beldenin kadim kanunları ihlal edildi. Bozguncuların birbirlerini yoldan çıkarmalarıyla ülkenin yönetimi Mecûsîlerin eline geçti. Bundan dolayı, nice nice insanlık dışı uygulamalar ve ağır vergiler konulmasını benden istemeleri, ezân-ı Muhammediye okunması ile cami ve mescitlerde beş vakit namaz kılınması gibi ilahî farzların terkine icbar etmeleri üzerine memuriyetten istifa ettim. Dedelerimden kalan tüm emlak ve emvalime el koyup müsadere ettiler. Bunun üzerine vatanımdan ayrılıp yirmi beş kişiden oluşan akraba ve taallukatımla şöhreti herkesçe malum olan Osmanlı Devleti'nin kurtuluşa sebep olan kanatlarının altına girip iltica ettim. Dedelerimden miras kalan bunca emlak ve akarımı dini muhafaza uğrunda terk ve feda ettim. Yanımda çıkarabildiğim emval ve eşyamı da hicretten şimdiye kadar zaruri ihtiyaçlarımıza sarf ettim. Şu anda geçim işinde mihnet ve ızdıraba duçar oldum. Bu halden kurtuluşum mutlaka Sadaret makamınca hasıl olacak bir iş olması dolayısıyla geri kalan ömrümüz ve dualarımızı padişah efendimize hasretmek üzere akraba ve taallukatımla beraber yaşamaya yetecek maaş tahsisini niyaz ve istirhama cesaret ettim. Emir ve ferman emir sahibinindir.*

Mevlevî Hâce Muhammed Hasan Ahrârîzâde

Müftî-yi Sâbık-ı Belde-i Keşmir[2]"

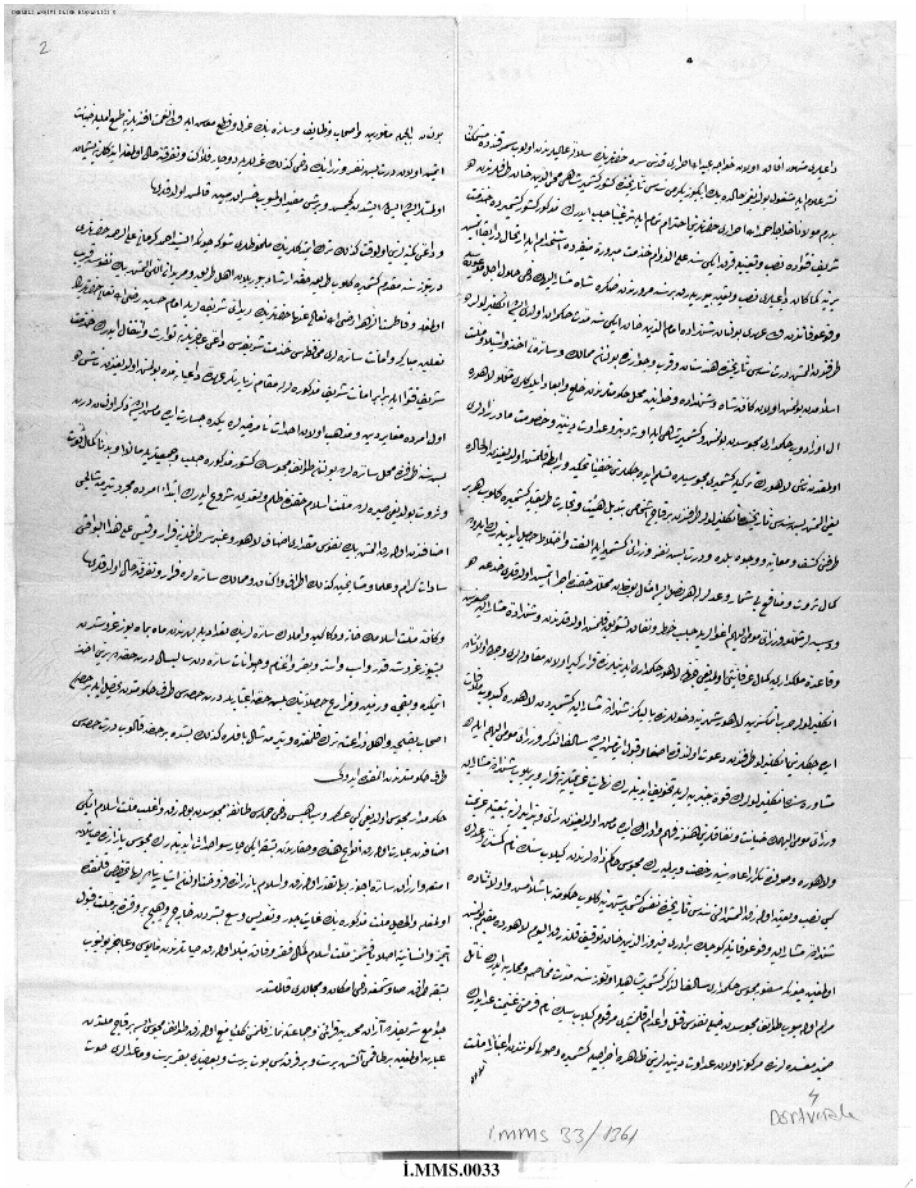
İ.MMS.0033

1 BOA. İ. MMS., 33/1361.

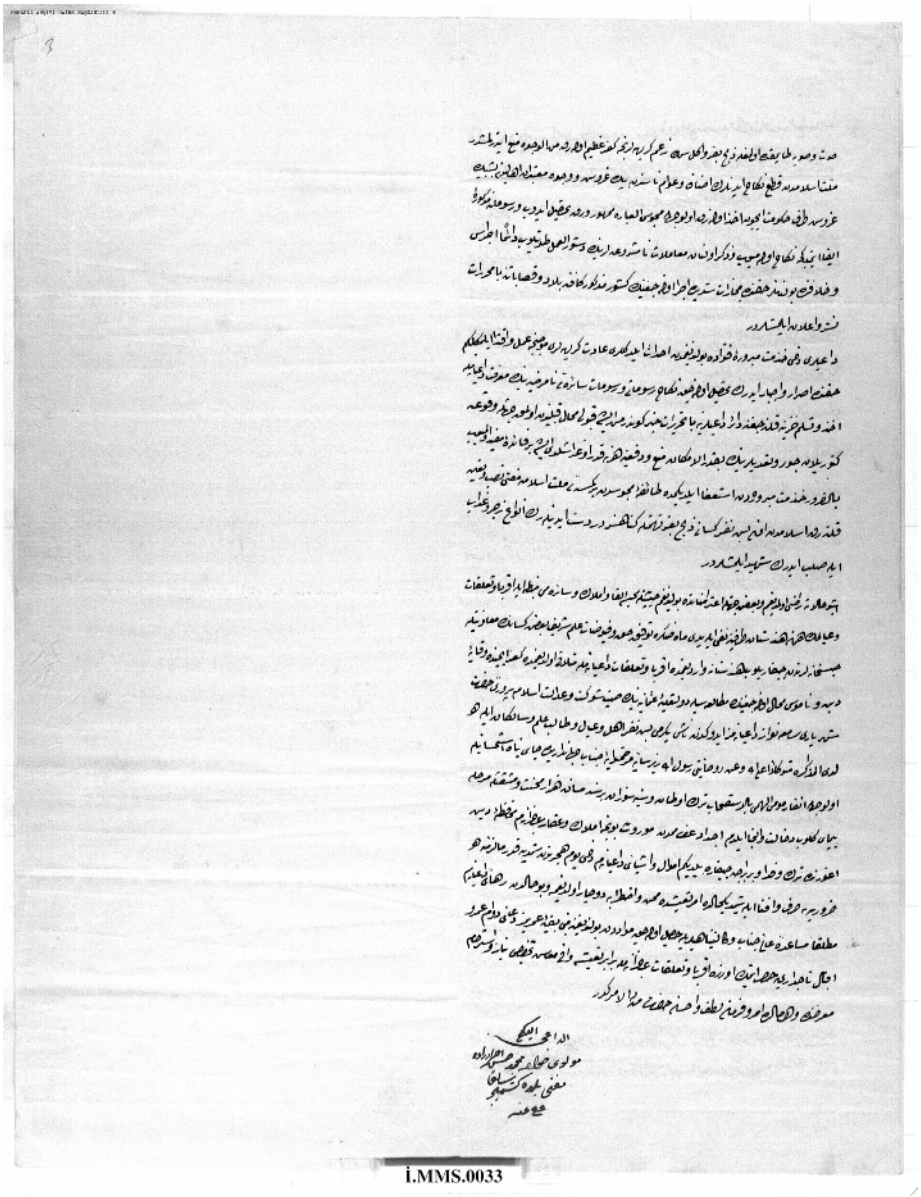
İ.MMS.0033

2 BOA. İ. MMS., 33/1361-5

Hâce Muhammed Hasan Efendi Keşmir'in elden çıkışına sebep olan olayları sebep ve sonuçlarıyla birlikte raporunda daha ayrıntılı bir şekilde izah etmiştir. Şöyle ki:

"Duacıları, herkesçe tanınıp bilinen Hâce Ubeydullah Ahrârî (k.s.) Hazretleri'nin sülalesindenim. Semerkand'da ilim yayma ile meşgulken, Keşûr Keşmir Şahı Muhyiddin Han 1220 (1805-06) senesinde, babam Mevlânâ Hâce Ahmedullah Ahrârî Hazretleri'ni tam bir hürmetle teşvik ederek Keşmir'e davet etti. Babam, Keşûr Keşmir'de fetva makamına tayin edildi ve kırk iki sene bu hayırlı işi sürdürdü. Vefat edince yerine ben tayin edildim. Bir sene geçtikten sonra şah vadesi yetip eceliyle vefat edince veliahtı Şehzade İmamüddin Han, iki sene müddetle hükümran oldu. İngilizler, 1264 (1847-48) senesinde Hindistan ve civarındaki memleketleri istila etti. İslam milletinden olan ne kadar şah, şehzade ve han *varsa hepsini iktidardan düşürüp uzaklaştırdılar. Sonra Lahor'a el uzatıp Mecûsî hükümdarlardan birini buldular. Bu hükümdar, Keşmir şahı ile öteden beri din düşmanı ve anadan doğma hasım idi. İngilizler Lahor'un terkiyle Keşmir'i Mecûsîlere teslim edeceklerini gizlice anlatıp onunla bağlantı kurdular. 1265 (1847-48) senesinde İngilizler tarafından birkaç kişi heyet değişimi ve ticaret yoluyla Keşmir'e geldiler. Bu kişiler, Keşmir'in her tarafını detaylıca inceleyerek, beldenin ileri gelenlerinden dört beş Keşmir vüzerasıyla ülfet edip onlarla görüşmeler yaptılar.* İleride çok servet ve hesapsız menfaat vaatleriyle her nasılsa emsal bulunan mahaller hakkında yaptıkları hile ve desiseler gibi adı geçen vüzerayı baştan çıkarıp gönüllerini celbederek nifakı teşvik ettiler. *Şehzade küçüktü ve devlet yönetimini de tam olarak bilmiyordu. Bu cihetle Lahor hükümdarı ile aralarında imzaladıkları mukaveleler veçhile o esnada İngilizler savaşmadan Lahor şehrine girdiler. Yalnız, şehzade İngilizler tarafından davet edildiğinde Keşmir'den Lahor'a gitmeyi kabul etmedi. Ancak, adı geçen vüzera ile müşaveresinde İngilizlerin zor kullanacağı şeklinde korkutulmasıyla nihayet gitmesine karar verildi.* Şehzade vüzeranın hıyanet ve nifaklarını henüz anlayıp idrak edememiş olduğundan görüş ve tedbirlerine uyup gitti. *Lahor'a ulaştığında tekrar dönmesine izin verilmeyerek tutuklandı. İngilizler, hâkimzâdelerinden Kilabsenk adlı kimseyi* sözlerine uyarak Keşmir'e hükümdar olarak tayin etti. Kilabsenk, 1266 (1848-49) senesinde Keşmir şehrine gelip hükümet etmeye başladı. O esnada Şehzade İmadüddin vefat edince küçük biraderi Firûziddin Han da tutuklandı. Şu anda Lahor'da

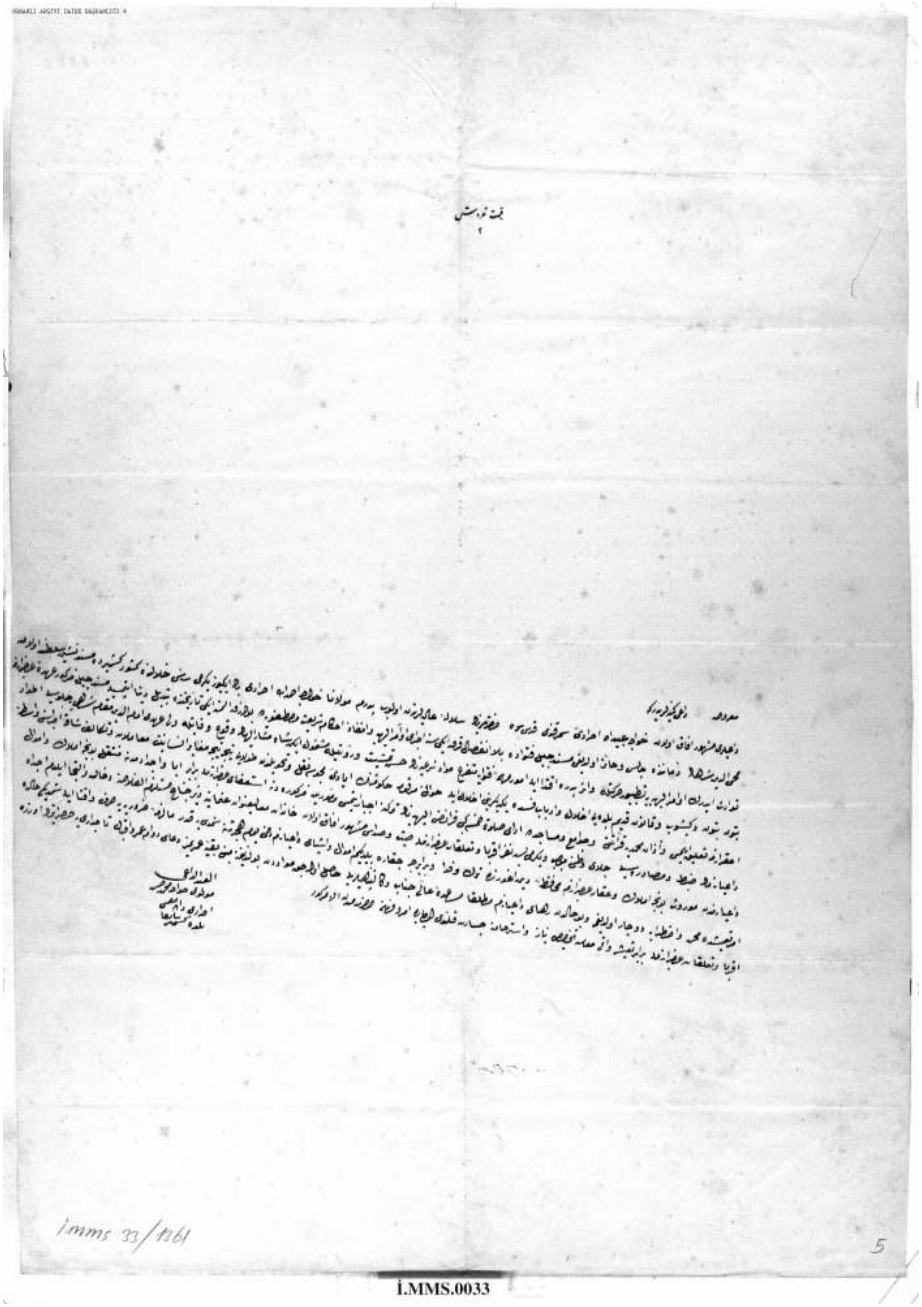

3 BOA. İ. MMS., 33/1361-5

bulunmaktadır. Adı geçen Mecûs hükümdarı, Keşmir şahıyla 30 sene müddetle düşmanlık ve muharebe ederek meramına ulaşamayıp Mecûsîlerden hayli nüfus katledilmiş ve idam edilmişti. Kilabsenk fırsatı ganimet addederek bozuk ruhunda bulunan din düşmanlığını açığa çıkarıp Keşmir'e ulaştığı günden itibaren İslam milletinden bulunan bütün memur, görevli ve sairenin azil ve maaşlarını kesti. Velinimet efendilerine tama emeliyle hıyanet etmiş olan dört beş veziri de yine azledip felakete duçar etti. Bu hallerinin bozulmasıyla pişman oldularsa da iş işten geçmişti. Hiçbir şey fayda etmeyip hüsran içinde kaldılar.

Duacılarını o vakit bu şekilde terk etmemeleri şunun içindir ki: Seyyid Ahmed Kirmânî -aleyhi'r-rahme- Hazretleri dört yüz sene önce Keşmir'e geldiğinde hak yola irşad edilen ehl-i tarîk ve mürîdânı elli altmış bin kadardı. Fâtımatü'z-Zehrâ -radıyallahü teâlâ anhâ- Hazretleri'nin ridâ-yı şerîfeleriyle İmâm Hüseyin -radıyallahü teâlâ anh- Hazretleri'nin na'leyn-i mübareke ve emanet-i sairelerinin muhafazası hizmet-i şerifesi de bana miras ve intikal etmiştir. Fetva hizmetiyle beraber mezkûr kutsal emanetler ve ziyaret makamları duacıların uhdesinde idi. Bundan dolayı önce din ve mezhebe aykırı hoşa gitmeyecek olaylara pek de cesaret edemediler. Ancak dört beş sene zarfında değişik yerlerde bulunan Mecûsî taifelerini Keşûr'a celbedip nüfuslarını çoğalttılar. Malen ve bedenen çok güç ve servet ulaştıkları sırada İslam milleti hakkında zulüm ve baskılara başladılar. İlk başta sadece tirme şal esnafından altmış bin kadarı Lahor ve Anberser taraflarına kaçtılar. Gerisi de buna kıyas edilebilir; seyyidler, âlimler ve şeyhler de etrafa ve sair memleketlere firar edip dağıldılar.

Bütün İslam milletinin hane, dükkân ve diğer emlaklarını sayıp her birinden ay be ay yüz kuruştan beş yüz kuruşa kadar tahsil ettiler. At, katır, inek, koyun ve sair hayvanlarından yıl be yıl dörtte birini aldılar. Bahçe, arsa ve tarla hasılatının beşte dördü hükümet tarafından tahsil edildi. Birer hisse ise bahçe sahibi ve ziraat ehline terk edildi. Tirme şalbaflara da beşte bir hisse kalıp dört hissesi hükümet tarafından alındı.

Hükümdar Mecûsî olduğu gibi asâkir ve sipâhîsi de hepsi Mecûs taifesindendir. İslam milletinin çoğu esnaftan ibarettir. Bunlar türlü türlü leke ve hakaretlere maruz kalmaktadır. Ayrıca iki çarşı

yapılarak Mecûs pazarında satılan emtia ve sair erzak ucuz fiyatlandırılmakta ve İslam pazarında satılan eşya ise fazla fiyatlandırılmaktadır. Velhasıl Müslümanların çektiği eziyet ve haksızlık insanın dayanma gücünün haricindedir. Hiçbir zaman hiçbir millet bunu kabul etmez ve insanlığa asla yakışmaz. İslam milleti çok fakir düştüğünden hayatlarından ümitlerini kesmiş ve aciz bir haldedir. Başka tarafa savuşmağa da imkân ve mecalleri kalmamıştır.

Camilerde ezân-ı Muhammediye okunması ve cemaatle namaz kılınması külliyen yasaklandı. Mecûs taifesi ise birkaç milletten ibarettir. Bunların bazıları ateşperest, bir fırkası putperest, bazıları da inekperesttir. Bunların dışındakiler ise balık ve suya tapmaktadır. İnek kesmek ve balık yemek kerih zanlarınca büyük küfür sayıldığından her şekilde yasaklanmıştır. İslam milletinden nikah kıyanların esnaf ve alt tabakasından bir kuruş; ileri gelenler ile muteber kişilerden ise beş bin kuruş hükümet için vergi alınmaktadır. Bunu ödediğine dair Mecûs ibareli mühürlü belge almadıkça ve mezkûr vergileri ödemedikçe nikah kıyılamamaktadır. Zikrolunan gayrimeşru muamelelerin uyulması gerekli kanun maddeleri sayıldığı, bunların daima icrası gerektiği ve hilafında bulunanlar olursa haklarında şiddetli cezalar uygulanacağı Keşûr'un bütün belde ve kasabalarına yazıyla duyurulmuştur.

Fetva makamında bulunduğumdan ihdas ettikleri çirkin adetler gereğince amel etmem ve kanunlara uymam hakkında ısrar edip beni zorladılar. Tahsil edilecek nikah vergileri ve rızaya aykırı diğer vergilerin benim marifetimle alınıp hazineye teslim edilmesine dair bana yazıyla haber gönderdiler. Bunun kabul etmem muhal kabilinden olması cihetiyle yaptıkları eziyet ve baskıların men ve define gücüm yettiğince uğraştım ise de bir faydası olmadı. Bunun üzerine mecburen fetva makamından istifa ettim. Mecûs taifesinden bir kimseyi İslam milletine müftü tayin ettiler. Müslümanlardan beş kişiyi inek kesme töhmetiyle hiçbir günahı yokken tutuklayıp çeşitli eziyet ve gazapla asarak şehit ettiler.

Bu hallere razı olmadığım ve bazı cihetle itirazlarda bulunduğum için hapse atıldım. Emlak ve sâireme el koydular. Akraba, taallukat ve ailemi hemen Hindistan tarafına sürdüler. Yedi ay sonra Allah'ın tevfiki ve ilm-i şerif füyûzâtıyla bazı kimselerin yardımıyla hapishaneden çıkarıldım. Hindistan'a vardığımda akraba ve taallukatımla buluştum. Küfür içinde din ve namusun korunmasının muhal olacağını mütalaa ettim. Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye padişahının İslam adalet ve şevketiyle ülkesini yönettiğine dair ününü işittiğim için yirmi beş kişilik ailem, ilim talebesi ve sâlikler ile müzakere ettikten sonra Allah'a tevekkül ederek ve Resulullah'ın ruhaniyetine müracaat ederek ve padişahın merhameti sayesinde sığınacak bir yer buluruz düşüncesiyle o kadar kişiyi yanıma alarak terk-i vatan ettim. Yanık gönülle, bir sene mesafe, bin mihnet ve meşakkatle, merhaleleri kat ede ede gelip iltica ettim. Büyük dedelerimden miras kalan bunca emlak ve akarımı dini muhafaza uğrunda terk ve feda ettim. Bir şekilde çıkarabildiğim emval ve eşyamı da hicret gününden şimdiye kadar zaruri malzemelere sarfettim. Şu anda geçim işinde sıkıntı ve ıstıraba düştüm. Bu halden kurtulmam mutlaka Sadaret'in yardımıyla olacak işlerdendir. Bu vesileyle geri kalan ömrümüzü padişahın ömrünün devamı ve ikbali için duaya hasretmek üzere akraba ve taallukatımla beraber geçinmeye yetecek bir maaş tahsisini niyaz ve istirham ederim. Her halde emr u ferman ve lütf u ihsan emir sahibinindir.

Duacınız Mevlevî Hâce Muhammed Hasan Ahrârîzâde

Müftî-i Sâbık-ı Belde-i Keşmir[3]"

1 Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, İrade Meclis-i Mahsus, (BOA. İ. MMS.), 33/1361.

2 BOA. İ. MMS., 33/1361-5.

3 BOA. İ. MMS., 33/1361-4

Aksa Tufanı'nın Akşam Ülkelerine Tesiri

Mucahid YILDIZ

Acizane bu yazıyı kaleme almaya başladığım şu sıralarda henüz öğleden sonra saat 3'e geldi. Dışarıya baktığımda ise sanki güneş batmış gibi karanlık bir hava vardı. Avrupa'nın kuzeyine çıktıkça günlerin giderek kısaldığına ve gün ışığının çok az ya da bazen hiç görünmediğine şahit olursunuz. Bu yüzden Almanca'da batıdaki ülkelere "Abendland" yani akşam ülkesi; doğudakilere ise "Morgenland" yani sabah ülkesi denmektedir. Güneşin doğduğu ve battığı cihetlerden dolayı böyle bir tabir kullanılmış olabilir.

Havanın durumu ve coğrafi yapıların insanların ruh haline de tesir ettiği konusunda ilmi bir takım izahatlar mevcuttur. Dağlık bölgelerin insanlarının daha sert ve zorluklara daha dayanıklı olmaları buna bir örnektir. Akşam ülkelerinin insanlarının ise, onlardan daha akıllı olduklarını sananlar tarafından kolayca uyutulup kandırıldıkları kanaatindeyim.

Fakat, 400 günden fazla bir zamanı geride bıraktığımız Gazze'deki "Aksa Tufanı" ameliyesi başta İngiltere olmak üzere hemen bütün Batı Avrupa ülkelerini iyi bir sarsıntı ile kendine getirdi. "Leitmedien" (öncü medya) adı verilen ve ahaliyi kendi tekelinde tutarak haberleri istedikleri gibi aktaran medyanın etkisi önceden daha fazlaydı. Çoğunluğu gençlerden oluşan ve akşam ülkesi insanları olmalarına rağmen kolay uyutulup aldatılamayan insanlar, Gazze'de yaşanan siyonist vahşeti yansıtan gerçekleri sosyal medya aracılığıyla öğrendiler.

Resmi ve yarı resmi kanallar, doğrudan siyonistlerin hizmetinde olup, ezici bir güce sahip gazete ve dergiler ise malum olduğu üzere, siyonist rejimin kendini savunduğu iddialarıyla tüm gerçekleri sümen altı etmeye devam ediyorlar. Ancak, katil Netanyahu hakkındaki insan hakları mahkemesinin tutuklama kararından sonra, televizyonlarda az da olsa Gazze ve Lübnan'daki siyonist katliam ve tahribattan haber vermeye başladılar.

Aksa Tufanı'nın bu ülke halklarına siyasi tesirlerinin yanı sıra, ahlaki tesirinin de oldukça kuvvetli olduğu kanaatindeyim. Gazze'deki Müslüman kardeşlerimizin bu büyük vahşet karşısında gösterdikleri metanet ve dirayet, iman gücü Batı insanının dikkatini çok çekti. Birçokları, gerçek imanın ancak bu olabileceğini ifade ettiler. Vatikan'ın insanlara kabul ettirmek istediği üçleyen "Tanrı" inancını sorgulayanların sayısı her geçen gün artmaktadır.

Seküler hayatın gerekliliğini savunanların, insanları kandırmak için ortaya koydukları, insan hakları demokrasi, dürüstlük gibi değerler, sözümona Batı'nın etik değerleri, bugün artık birçok insan tarafından sorgulanıyor. Ortaya konan tüm bu değerleri, cahiliyenin helvadan yaptıkları putları acıktıklarında yiyen müşrikler gibi, laiklerin de yiyip bitirdiklerini görenler elbette şaşkına döndüler.

Batı'nın sanayideki gelişimiyle birlikte, son yüzyılda hayata geçirdiği değerlerin bir kısmının gerçekten insanlık adına müsbet gelişmeler olduğu inkar edilemez. Ancak son 30 yılda, bu değerler konusunda da büyük bir gerilemenin yaşandığını da belirtmek isterim.

Bu ülkede şahit olduğum birkaç örneği burada verebilirim. Mesela, iş hayatına baktığımızda, Almanların ekseriyetinin çok dürüst olduklarını, sözlerinde durduklarını, dakik olduklarını ve işlerini sağlam yaptıklarını görürüz. İlk geldiğimde, sokaklarının temizliği, yolları, trafik kurallarına harfiyen uymaları, hele bazı küçük köy ve kasabalarda insanların tanımadıkları halde birbirlerini selamlamaları doğrusu çok dikkatimi çekmişti.

Siyasi açıdan durumu değerlendirdiğimizde Orta Doğu'daki siyonist saldırganlıkla birlikte Ukrayna-Rusya arasındaki savaş, özellikle Almanya'da sırayla işbaşı yapan geleneksel partilerin ne kadar çifte standartlı hareket ettikleri açık bir şekilde ortaya koydu. Bu yüzden bu partilere olan itimat neredeyse tamamen ortadan kalktı.

Almanya'da olduğu gibi, Avrupa'nın özellikle İsrail siyonist rejimine tam destek veren ülkelerde insanlar, hem siyasi bakımdan hem de ahlaki bakımdan yeni arayışlar içindeler. Aklı selim binlerce insan, özellikle Gazze'deki Müslümanların mert duruşu karşısında İslam'a olan peşin hükümlü bakışlarını tamamen değiştirdiler. İnşaallah yeni gelişmeler bütün insanlığın hayrına olur.

Sınır Kapısındaki Deniz Kızı

Elif ATABAŞ

Kitabın ismini ilk duyduğumda, çok ilginç bulmuş ve merak etmiştim. Ardından, güzel bir vesileyle okuduğum bu kitabı İnsicam'ın son sayısında sizlere tanıtmaktan daha güzel bir fırsat olamazdı sanırım.

Yıllar önce, üniversite eğitimi için gittiğim Viyana'da tanıştığım her Türk aileye, nedendir bilmem, Türkiye'ye "kesin dönüş" yapmak isteyip istemediklerini sorardım. Onlar da Viyana'da bulundukları yıllardan bağımsız olarak, elbet bir gün yurda döneceklerini, artık orada yaşayacaklarını söylerdi. Kimi on, kimi yirmi ve hatta bazısı otuz yıldır Viyana'da yaşamasına rağmen, verdikleri cevaplar aynıydı: "Döneceğiz." Onların gurbeti, bir tercih meselesiydi ve bu tercihin en güzel tarafı da geri dönme imkânının olmasıydı. Peki, buna mecbur olanlar; savaşlar, açlık ve daha birçok nedenden dolayı göç etmek zorunda kalanlar... Bu düşüncelerle Ortadoğu derslerinde öğrendiğim bir anekdot aklıma geldi.

Kahire Üniversitesi'nden mezun olup diplomasını alarak Batı Şeria'daki evine dönmek üzereyken, 1967 savaşı nedeniyle yersiz yurtsuz kalan Filistinli şair Mourid Barghouti'nin *Şairin Filistini* (Klasik Yayınları) kitabından (s.3-4) aktarmak istiyorum:

"İnsanın vatanından olması, yerinden edilmesi ölüm gibidir... Kendisini içinde buluverdiği ülkelerin halklarını kaygılandıran detaylar ya da dâhili politikalar, aslında umurunda değildir. Ne var ki değişikliklerin sonuçlarını hissedecek ilk kişi de odur... Onların sevindiği şeylerle sevinmeyebilir, ama daima onlar korkunca o da korkar. 'İçeri sızmış ajan'dır gösterilerde, o gün hiç evini terk etmemiş olsa bile. Odur mekânlarla ilişkisi çarpıtılan. Odur hikâyesini süregiden bir anlatımla anlatamayan ve her dakikada saatler yaşayan... Telefonun çalışını sever,

Elif Atabaş: Viyana Ekonomi Üniversitesi mezunu. İşine ara vermiş tam zamanlı bir anne ve ev hanımı. Okumayı ve yazmayı seven bir blog yazarı.

https://balkandays.blogspot.com/

fakat korkar da. Yabancı o kimsedir ki ona kibar insanlar: 'Burada ikinci evindesin, en yakınlarının arasındasın' der. Yabancı olduğu için küçümsenir ve yine yabancı olduğu için yakınlık gösterilir. İkincisine tahammül ilkinden daha zordur."

Mültecilik üzerine okudukça, her hikâyenin diğerinden daha acıklı ve zor olduğuna şahit oldum. Bu hikâyelerden biri de gidilen ülkeye günlerce aç ve susuz yürüyerek gitmekti. Görmek için bakmak gerekir; hele bu bakış küçük yaşlarda başlarsa görmemek ya da görmezden gelmek imkânsız oluyor sanırım. Kitabın yazarı Erhan Bey'in mültecilerle, özellikle de kitabının konusu olan Afgan mültecilerle tanışması, yedi yaşlarına denk geliyor. Bu da onun baktığını görmesini sağlayan ve ardından hayatını şekillendiren en önemli geçitlerden biri olmuş diyebilirim. *Sınır Kapısındaki Deniz Kızı*, her ne kadar yazarın yüksek lisans tezi olsa da içinde bir tezden daha fazlasını; on üç Afgan'ın gerçek hikayelerini barındırıyor. Zira yazar bu konuda çok öz bir şekilde şöyle söylüyor: "Kitabın amacı, göç mevzusunu dramatize etmek değil, var olan bir dünyayı olduğu gibi aktarabilmektir."

Kimya dersinde öğrendiğimiz gibi, "normal şartlar altında" bir insan doğar, büyür, belki evlenir ve çocukları olur, yaşlanır ve ölür. Fakat bu formül, mülteciler için daha ilk günden işlememektedir. Afganistan'da doğan bir çocuk, gözlerini haksızlıklara karşı kör olmuş bir dünyada açmıştır. Tıpkı Afrika'da doğan diğer çocuklar gibi...Yazarımız Erhan Bey'in başka çalışmalarında, bir Afrikalı aileye ev yapmanın çok düşük bir maliyeti olduğunu öğrendiğimde kendi körlüğümle yüzleşecektim. Derginin bu sayısıyla okuyacağımız Afganistan gerçeklerini, Erhan Bey'in bu eseriyle daha yakından müşahede etmek ve Allah'ın yardımının kulları aracılığıyla olduğunu hatırlamak, umarım bu dünyadaki anlam arayışımıza katkı saylayabilir. Şimdi gelin, kitabın sayfalarında biraz kaybolalım:

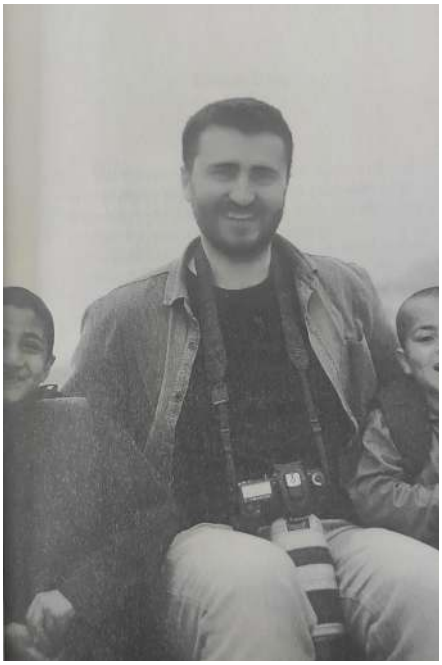

İmparatorluklar Mezarlığı...Bu ifadeyi ilk kez yine Ortadoğu derslerinde duymuştum. Erhan İdiz de Afganistan denince akla gelen ilk şeyin savaş olduğunu söylüyor kitabında. Ortalama 45 yaşında olan bir Afgan'ın ömrünün neredeyse tamamını savaşla geçirmiş olduğunu ekliyor sonra. 1979 Sovyet işgaliyle başlayan, ABD müdahalesiyle devam eden ve bugün de yerini iç savaşa bırakan bir süreç... Afganistan'a giren hiçbir güç, sarp dağlarından hasarsız çıkamadığı için bu topraklara "İmparatorluklar Mezarlığı" denilmiş. Bölgenin genel özellikleriyle ilgili bilgileri kitabın son bölümünde bulabilirsiniz. Biraz da hikayelere göz atalım.

"Türkiye'ye gitmek için babamı aylarca ikna etmeye çalışmış ve her defasında 75 yaşında açlıktan ölürüm yine de seni göndermem cevabını almıştım. Fakat Taliban şehrin kapısına dayanınca militan olmaktan başka çaremin kalmadığını anlayıp gitmeme izin vermişti."

"Köyden çıkarken gün ağarmaya başlamıştı. Dönüp son kez baktım büyüdüğüm yerlere. Her şey

çocukluğumdaki gibiydi; koşturup durduğumuz meydan, oyunlar oynadığımız köy camisi, kerpiçten duvarlarına tırmandığımız bahçeler."

"Bir kişinin sığabileceği bagajda 5 kişi yola çıktık. Birkaç dakika sonra nefesim kesilmeye başladı. Kapağı açtıklarını hayal meyal hatırlıyorum. Altı saatin sonunda herkes bayılmıştı. Kaçakçı kafamıza su dökerek ayılttı bizi ama bagajda hemen karşımda duran çocuk ayılmadı. Cesedini bir kenara bırakıp öylece yola devam ettik."

"Pakistan İran sınırındaki Müşkül Dağı'na vardığımızda yaklaşık 500 kişiydik. Müşkül dilimizde zor, güç demek. Ve bu dağ adını buradan alıyor. Bu yolu kullanan herkes bilir ki yolculuğun en zor kısmı bu dağdır. Bıçak gibi keskin kayalıklarıyla yürümeyi engelleyen, suyu gölgesi olmayan bu dağ herkesin kaderini belirleyen noktadır."

"Hasan'ın söylediklerine inanmakta tereddüt ediyordum, acaba gerçek miydi? Bu kadar insanın öldüğü yolculuğu bir gazeteci olarak duymuş olmam gerekirdi. Doğu insanının canı haber değeri taşımaz. Bu yüzden gazeteciler Van sınırında donarak ölen onlarca göçmeni birkaç satırlık haberlerle verirdi. Fakat yine de bilirdik sınırda ölenleri, bir iki satırla da olsa duyardık bu vahşeti. Ama Müşkül Dağı'na dair hiçbir şey duymamıştım."

"Müşkülden İran'a doğru yürümeye başladık. Hala uyuyamıyordum. Korktuğum vahşi hayvanlara bir de dağda gördüğüm cesetler eklenmişti. Onları düşündükçe ağlıyordum. Bir daha Afganistan'ı görebilecek miydim? Yalnızca ölmek istiyordum, acı çekmeden ölmek. Bu kadar güç olacağını bilsem Taliban'a esir olmayı tercih ederdim. Üzerimdeki kıyafetler gün geçtikçe zayıflayan bedenime bol gelmeye başlamıştı."

"Bütün bunlar yetmiyormuş gibi yol boyunca bizi önceden anlaştıkları eşkıya gruplarına soyduruyorlardı."

"Yolculuğumun otuzuncu günü Ankara'daydım. Ankara'da aynada kendimi gördüğümde çok korktum. Yüzüm güneş, soğuk ve açlıktan tanınmaz hale gelmişti. Tartıldığında tam yirmi beş kilo verdiğimi gördüm."

"Göçmen olmak çok zor; bizi her gün cümleleriyle, bakışlarıyla öldürüyorlar."

"Çocukluk deyince aklıma mermiler, havan topları, silahlar ve yıkım geliyor. Cami avlularında

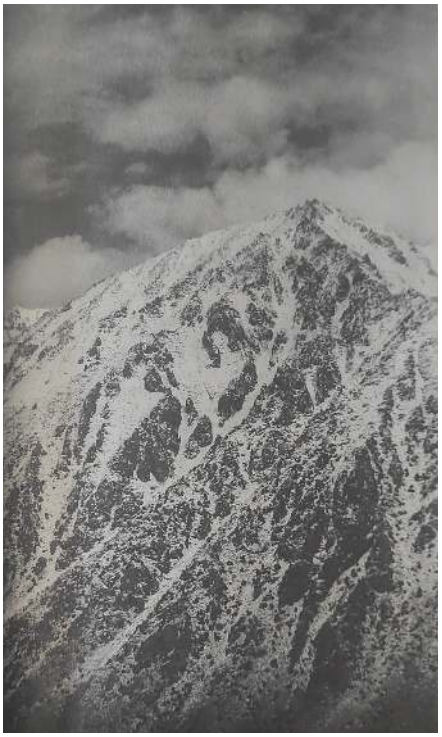

uyuduğum geceleri, yağmur altında uyandığım sabahları hatırlıyorum. Benim hiç kimliğim olmadı. Babamın da yokmuş. Eğer bir kimliği olsa belki fotoğrafı da olurdu. Benim babamın hiç fotoğrafı yok. Bazen rüyalarımda görüyorum onu, uzun boylu cesur bir adam gibi ama yüzü yok."

Kitapta on üç Afgan'ın benzer hikayeleri sizi bekliyor ve tabii **küçük deniz kızı** Yelda'nınki de… Ayrıca, Türkiye'den sonra Avrupa'ya göçe devam etmek zorunda kalan Afganların Bihać'ta toplanma hikayeleri. Bu makaleyi Bosna'da yazıyor olmamın hikmetini ararken, sizleri kitabı okuyarak neden Türkiye'de kalmayıp Avrupa'ya gitmek zorunda olduklarını öğrenmeye davet ediyorum. Tüm yaşananların en acı kısımlarından olsa gerek…Ve bunları yazdığım gün, Almanya'ya mülteci olarak giden bir Suriyelinin tam sekiz yıl sonra Almanya'nın bir eyaletinde belediye başkanı olduğu haberini okuyacaktım. Kafamıza düşen elma mıdır, taş mıdır, bilinmez ama herkesin alacağı bol bol dersler var gibi.

Allah'ın yardımını kulları aracılığıyla yaptığını tekrar hatırlayalım. Kitabın sonunda yazar dünyadaki en zengin 62 kişinin, 3,6 milyar insanla eşit mal varlığına sahip olduğunu söylüyor. Ve hatta en sonunda; dünya, iletişim araçlarının bu kadar yaygın olduğu bu çağda, bunca insanı yoksulluğun bir kader olduğuna inandırmaya devam edebilecek mi, diye bir soruyla bitiriyor. Her gün yürümenin güzellemesinin yapıldığı ve neredeyse her ay yürümenin felsefesi üzerine kitaplar yazıldığı bir dünyada, şu cümleyi Müşkül Dağı bile taşıyamaz sanırım:

"…Eymel Afganistan'ın Herat şehrinden Türkiye›ye iki ayda **yürüyerek** gelmişti…"

Biz de kitabın okuru ve göreni çok olsun dileklerimizle tahlili şu iki ayetle bitirelim:

Tevbe Süresi 60. Ayet: "Sadakalar (zekât gelirleri) ancak şunlar içindir: Yoksullar, düşkünler, sadakaların toplanmasında görevli olanlar, kalpleri kazanılacak olanlar, âzat edilecek köleler (boynu bağlı olanlar), borçlular, Allah yolunda (çalışanlar) ve **yolda kalmışlar**. İşte Allah'ın kesin buyruğu budur. Allah bilmekte ve hikmetle yönetmektedir."

Haşr Süresi 7.Ayet "….(servet) içinizden sadece zenginler arasında dönüp dolaşan bir şey olmasın diye böyle hükmedilmiştir…."

"Pakistan İran sınırındaki Müşkül Dağı'na vardığımızda yaklaşık 500 kişiydik. Müşkül dilimizde zor, güç demek. Ve bu dağ adını buradan alıyor. Bu yolu kullanan herkes bilir ki yolculuğun en zor kısmı bu dağdır. Bıçak gibi keskin kayalıklarıyla yürümeyi engelleyen, suyu gölgesi olmayan bu dağ herkesin kaderini belirleyen noktadır."

Bir Seyir Hali ya da Yaşamak Umrumdadır

Betül YAVUZ

"Herkesin ömrü maksada ulaşacak uzunluktadır.

Yeter ki kendimizi israf etmeyelim."

Benden Bize, Kaçıştan Yüzleşmeye

İnsanın kendisiyle yüzleşmesinin en cesur göstergesi olan yazı, bir imkanla form kazandığında yazarın dünyasını heyecanla kuşatırken, okuyucu için de merak uyandırır. Ete kemiğe bürünüp, bize iki kapak arasında *Aynılığın İmkansızlığı* olarak gözüken kitap, Mustafa Eser'in ilk eseri. İnsanı kendi ve toplumsal hafızası içinde ele alan yazar, öncelikli yol güzergahını bireyin şahsi tecrübesinin anlaşılması üzerine kuruyor. Bu tecrübenin anlaşılması ise insanı çepeçevre kuşatan yaratıcıyla arasındaki bağın anlamına odaklanıyor. Varlığına anlam bulmak isteyen her insanın üzerine düşündüğü bu bağ, hayatı ve kendini inşa etmesine sebep oluyor.

Hayatın kırılganlığı ve acziyeti, bizi yaşadığımız çağda güç istenci ve ideal olan üzerine düşündürüyor. Kusurların affı zor olduğu gibi, bazen kendimizi kendimizden dışlarken, bazen de kendimize meftun bir halde her şeyi yapacak bir eşikte buluyoruz. Kendilik ve hayat, tüm bilinmezliği içinde insanı sürekli bir eşikte bekletiyor. Yazarımız, tam bu aşamada, bütün kırılganlıklarını ya da güçsüzlüklerini tanımaya ve anlamaya kararlı olan insana, yaşandığına değecek bir hayatı hatırlatıyor. Bu hatırlatma, eşikte bekleyen, belki de sınırı aşan ya da sınır nedir

bilmeyen insana yeni bir düşünce alanı açıyor. Bu alanın inşası, varlığın merkezinde ve zamanın farkında olan bir insan tahayyülü sunuyor. Kitapta bu tahayyül iki başlık altında açılıyor: *"eylem ve niyet"*, *"tasavvur ve seyir"*.

Kendi imkanları içinde bir yaşam, insana eşref-i mahlukat olma kapılarını nasıl açar?

Kitabın ilk bölümündeki yazılar, eylemin ve niyetin tutarlılığı üzerine odaklanıyor. Bir yönüyle, yaratıcısını tanıma arzusunda olan insanın bilme ve eylemde bulunma halini tartmasını; ciddiyet ve samimiyet üzerine sorgulamada bulunmasını talep ediyor. Bu talepte, kelimelerin ağırlığını başlıkların bazılarında yoğun olarak hissediyoruz: *Arzu ve Mesuliyet, Mesuliyetin Kutsalığı- Ve'l- Asr, Yaşam Yükünden Adil Tasarrufa, Günahın Talimi, Kulak ve Hak....* Ağırlıkların, yüzleşmelerin yükünü kaldırabilen insan, kitabın ikinci bölümünde toplumla olan mesafesinin ve kendisine olan tanıklığının izini sürüyor. Bu iz sürücülük, insana karar alabilme cesareti gösterdiği kadar yeni yollar ve ufuklar açacağının işaretini de veriyor. Yazarın kelimeleri hafifletmeye niyetli olmadığı başlıklar, ikinci bölümde şöyle devam ediyor: *Utanç Eşliğinde Mürebbi Keşfi, Sükûnet için Mesken, Temsil mi, Misal mi? Ötekinin Bizliği...*

Kelimelerin ağırlığından kaçamadığımız bu eser, okuyucusunu insan olmanın nakıs tarafının farkındalığıyla yüzleştiriyor. Yüce olanın kapısına ancak bu farkındalıkla varılacağını hissettiren yazar, ünsiyet kurmayı önemsiyor. Muhabbeti de anlamanın bir veçhesi olarak görerek, bizi bu ünsiyetle eşikten alıp yola koyuyor.

Aynılığın İmkansızlığı, okuyucusunu eşref-i mahlukat olma uğraşının muhabbetiyle selamlıyor…

Hayatın kırılganlığı ve acziyeti, bizi yaşadığımız çağda güç istenci ve ideal olan üzerine düşündürüyor. Kusurların affı zor olduğu gibi, bazen kendimizi kendimizden dışlarken, bazen de kendimize meftun bir halde her şeyi yapacak bir eşikte buluyoruz. Kendilik ve hayat, tüm bilinmezliği içinde insanı sürekli bir eşikte bekletiyor. Yazarımız, tam bu aşamada, bütün kırılganlıklarını ya da güçsüzlüklerini tanımaya ve anlamaya kararlı olan insana, yaşandığına değecek bir hayatı hatırlatıyor.

İşbiliyye'den Faro'ya

Zübeyir ŞEKERCİ

Sabah, erkenden kalkıp hazırlandık ve İşbiliyye'ye yolculuk için otobüs terminaline doğru yola koyulduk. Buradan İşbiliyye'ye tren yok, sadece otobüsle ulaşım sağlanıyor. Yarım saatlik yürüyüşün ardından durağa vardık. Valizlerimizi otobüse yerleştirirken, arkadaşımın isteği üzerine öndeki büyük bavulunu yerleştirmeye çalışan bir hanımefendiye yardım etmek istedim. Ancak kendi bavulumdan ayağımı çekmemle hanımefendiye çarpması bir oldu. Özür dileyip durumu izah ederken, espriyle "beni vurmaya çalışıyordu" kabilinden bir şeyler söyledi. O sırada nereli olduğumu ve İspanya'da yaşayıp yaşamadığımı sordu. İstanbul'dan geldiğimizi ve seyahat için butaya geldiğimizi söyledim. Kendisi Güney Koreli'ymiş. Tek başına seyahat ediyor ve aynı zamanda İngilizce tercümanlık ve çevrimiçi ders veriyormuş. Yol boyunca seyahatten dine, İstanbul'dan Süleymaniye'ye değin birçok meseleyi konuşmuştuk. İstanbul'a daha önce geldiğini söylediğinde Süleymaniye'yi görüp görmediğini sorduğumda hayır demişti. Ben de "Süleymaniye görülmeden İstanbul'u gezdim diyemeyiz" gibi bir belki çarpıcı ancak hakikatin izdüşümü olduğunu düşündüğüm bir ifade sarf etmiştim.

Otobüs beklenenden erken varmıştı. İstasyondan inip yaklaşık yarım saat konaklayacağımız yere yürüdük. Sokaklar kalabalık, trafik yoğundu. Otelde bir süre dinlendikten sonra İşbiliyye Camii'ne doğru yola koyulduk. 1172'de Muvahhidlerin emiri Ebu Yakup Yusuf'un talimatıyla inşasına başlanan ve Marakeş'teki Kutubiyye Camii'ne öykünülen İşbiliyye Camii'ndeydik. Dünyanın muhtelif coğrafyalarından insanla aynı sırada bekliyorduk. 1248'te Reconquista sonucu ele geçirilen şehirden İşbiliyye Camii de nasiplenmişti. Günümüzde müze hüviyetine sahip katedral Reconquista sonucu 1248'de önce kiliseye çevrilmiş daha sonra minaresi hariç tamamı yıkılıp katedral inşa edilmişti. Kahverengi ve sarının açık tonlarının hâkim olduğu, 101 metre yüksekliğindeki minare çan kulesine çevrilmiş ve UNESCO Dünya Kültür Mirası listesine dâhil edilmiş.

İçeri girdiğimizde, ilk olarak portakal ağaçlarıyla bezeli iç avlusu dikkatimizi çekti. Bir süre avluda oturup çevreyi seyrettik. Portakal ağaçlarıyla bezeli iç avlusundan ötürü "La Giralde" ünvanına sahip olan bu cami geçmişte nice ilim ehlinin soluklandığı bir yerken şu an sadece fiziken varlığını sürdürüyor. Katedralin içerisine girdiğimizde, çıplak heykellerin yanında dolaşan turistlerin yoğunluğunu gözlemledik. Katedrali bir süre gezdikten sonra, lavaboların olduğu bölümün yakınında, bahçenin bitiminde, İşbiliyye/Sevilla'nın ve Endülüs'ün tarihine dair fotoğrafları ve bazı eserleri inceledik.

Katedral'den çıktıktan sonra Guadalquivir(Vadi el Kebir)'e doğru yola koyulduk. Nehre giderken, yolumuz Alcazar'ın yanından geçti. Bilet almayı unuttuğumuz için El Hamra Sarayı'na nispet ederek yapılan bu eseri ziyaret edememiştik. Ana caddeden karşıya geçtik. Akşama çalan hava ve kararan mavisiyle nehir bizi karşılamıştı. Hafif dalga ve serin hava eşliğinde bir saate yakın nehir kenarında durduk. Öğrenciler, iş çıkışı gelen insanlar ve biz. Akşam namazı vaktinin de gelmesiyle birlikte namazı kılıp yemek yemek için hareket ettik. Ana caddeden tekrar karşıya geçtik. Bu arada 21. yüzyılda "modern" bir şehirde arabalarla aynı trafiğe çıkan at arabalarının olması oldukça enteresan bir tat bırakmıştı. Turistik amaçlı kullanılsa da zihnin bir köşesinde "kadim"e dair bir şeyler fısıldıyordu.

Namazı kıldıktan sonra helal yemek arayışına başladık. İnternetten açık olan birkaç yere baktıktan sonra, nihayet paket servis yapan Bangladeşli bir abinin dükkânına gelmiştik. Dürüm siparişi verdikten sonra otele döndük ve yemeğin ardından ertesi günün planlarını konuşmaya başladık.

Ertesi gün, daha önce bilmediğim ancak okyanusa kıyısı olması hasebiyle gitmeyi planladığımız Faro şehrine doğru yola çıkmıştık. Otobüsle iki saatin sonunda Faro Ulusararası Havalimanı'na ulaştık. İsmine karşın oldukça küçük olan havalimanı otobüslerin de nihai noktasıydı. Şehir merkezine otobüsle gitmek mümkündü; ancak, bilet alacak yeri bulamadığımız için yaklaşık bir buçuk saatlik bir yürüyüşle merkeze ulaştık. Bir marketten alışveriş yapıp bir şeyler atıştırdıktan sonra eski şehir merkezine geçtik. Portekiz'in sahil şeridi olan Faro, Algarve bölgesine bağlıdır. Endülüs fetihleriyle beraber beş asır İslam hâkimiyetinde kalmış, dokuzuncu asırda Harun ismini almıştır.

Merkeze giriş kapısından adım attığımızda, bizi arnavut kaldırımlı dar sokaklar karşıladı. Ancak hava değişikliğini hesaba katmadığımız için 30-40 derece sıcaklıkta elimizle montlarla gezmek zorunda kaldık. Şehrin yüzölçümünü ve tarihi derinliğini hesaba katmadığımız için geç aldığımız biletleri de düşününce seyahatte rastgeleliğin her zaman olumlu sonuçları olmayacağını teyit etmiştik. Yine de bir iki saatte Faro'nun eski şehir merkezini detaylıca gezmiştik. Merkezde tarihi belediye binası, Faro Katedrali ve Estoi Sarayı bulunuyor. Katedral restorasyon sürecindeydi, dolayısıyla detaylı inceleyemedik.

Sıcaklık ve uyumsuz kıyafetler nedeniyle fazla vakit kaybetmeden sahile geçtik. Ancak sahilde devam eden çalışmalar nedeniyle okyanusu tam anlamıyla görebilmek için adalara gitmek gerekiyordu; zaman kısıtlaması nedeniyle bu mümkün olmadı. Bir süre sahilde dinlendikten sonra merkeze geri dönüp banklarda oturduk, ardından yola koyulduk.

Tevafuk, tam otobüslerin oraya geçecekken Ronda otobüs terminalinde tanıştığımız hanımefendiyle rastlaştık. Şehri nasıl bulduğumu sorduğunda "beklentimizin altında" olduğunu söyledim. Günümüzde etkili bir limana ve yoğun bir sirkülasyona sahip olan bu şehrin kadim ruhundan eser kalmamıştı sanki. Kendisine İşbiliyye'ye döneceğimizi söyleyip vedalaştıktan sonra önce havalimanına oradan da İşbiliyye'ye geçmiştik. Akşam otele girdiğimizde, yan taraftaki bir büfenin helal sertifikalı olduğunu fark ettik. Oysa önceki gün yarım saat yol yürümüştük.

İşletme kapanmak üzere olduğu için sadece paket sipariş alıyordu. Siparişi verirken işletmenin sahibi olduğunu düşündüğümüz Mağribli amca, bizim İstanbul'dan geldiğimizi öğrenince ilginç bir soru sordu. "Erdoğan, good?" sorusuna "Good" cevabını verdiğimde tatmin olmayıp, "Good or very good" diye yenilemişti. Tekrar verdiğim cevaptan tatmin olmuştu. Erdoğan'ın İspanya'da yaşayan bir Mağripli için ne anlam ifade ediyor sorusu kıymet kazanmıştı. İstanbul'dan geldiğimizi duyan bir kişinin ilk sorusu niçin onunla ilgiliydi? Siparişler hazırdı, otele geçmiş ve yemek sırasında bu konuyu uzun uzun konuştuk.

Sürgün Dergisi 9. Sayısı Çıktı

www.surgun.net